

တရားရေး

ဂျာနယ်

JUDICIAL JOURNAL

အတွဲ(၃)၊ အမှတ်(၃)၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၃

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး
- တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး
- အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး
- ဒို့အရေး
- ဒို့အရေး
- ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုးအဆိုးမြင်ဝါဒီများအားဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
- အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုခိုင်မာရေး။
- စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီစနစ်ရှင်သန်ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တည်ဆောက်ရေး။

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီး ခေတ်မီစက်မှုနိုင်ငံထူထောင်ရေးနှင့်အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကိုဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး။

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး။
- အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။
- စစ်မှန်သောမျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ဖြစ်သည့်ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး။
- တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး။

တရားရေးဥပဒေ

အတွဲ(၃)၊ အမှတ်(၃)

၂၀၁၃ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ

မာတိကာ

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် လှုပ်ရှားမှုသတင်းမှတ်တမ်းလွှာ

❖	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် လှုပ်ရှားမှုသတင်းမှတ်တမ်းလွှာ	၅
❖	ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများ၊ ပြင်ပဧည့်တွေ့ဆုံမှု သတင်းမှတ်တမ်းလွှာ	၁၄
❖	ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများ ပြည်ပခရီးသတင်းမှတ်တမ်းလွှာ	၁၆

ဆောင်းပါးများ

☐	မတူကွဲပြားအမြင်များ	ဦးတင်ဟုန် (တရားရေး)	၂၃
☐	ရွေးကောက်ပွဲစနစ် FPTP နှင့် PR	ဦးတင်ဝင်း (ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကော်မရှင်)	၂၇
☐	တွေ့ကြုံ၊ သိကြားမှတ်သားထားသမျှတွေထဲကတစ်ချို့	ဦးတင်ဌေး (ကယားပြည်နယ် တရားလွှတ်တော် တရားသူကြီး)	၃၄
☐	ဖက်ဒရယ် (Federal) ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံစနစ်	ဦးတင်ဝင်း (ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကော်မရှင်)	၃၉
☐	ဆင့်ခေါ်ရန်လိပ်စာတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်လျှင်	ဒေါ်သင်းခိုင် ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)	၄၅
☐	ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော သက်သေခံပစ္စည်း ဖျောက်ဖျက်လျှင်	ဒေါ်သင်းခိုင် ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)	၄၉
☐	တရားမမှုများမြန်စေလို	ဒေါ်တင်တင်မာ မြောက်ပိုင်းခရိုင်တရားရုံး	၅၃

ENGLISH SECTION

☐ SYMPOSIUM ON LEGAL ISSUES OF CHINA-ASEAN FREE TRADE AREA INVESTMENT COOPERATION	Speech by H.E U HTUN HTUN OO Chief Justice of the the Union	2
☐ Promoting Judicial Education and Training	Speech by H.E U Soe Nyunt Judge of the Supreme Court of the Union	7
☐ Harnessing Judicial Co-operation in ASEAN	Speech by H.E U Soe Nyunt Judge of the Supreme Court of the Union	11
☐ Basic Principles in the Independence of Judiciary	U Htin Zaw	14
☐ Application of International law in Myanmar Courts (After Independence)	Dr. Min Thein	22
☐ The Importance of Court Administration	U Zayar Tint Nyo	32
☐ Announcement of disowning a son/daughter, is it binding?	U Min Thu (Advocate)	36
☐ Overview of Domestic Violence and Current Situation in Myanmar	Dr. Khaing Khaing Lay	39
☐ Independent Judges, Dependent Judiciary	U Htin Lynn (Judiciary)	47
☐ အမှားပြင်ဆင်ချက်		52

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး က ထုတ်ဝေသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်

၁။	ဦးထွန်းထွန်းဦး	B.A.(Law),LL.B	ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်
၂။	ဦးသာဌေး	LL.B.(Advocate)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး
၃။	ဦးစိုးညွန့်	B.A.,R.L.	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး
၄။	ဦးမြသိမ်း	B.A.	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး
၅။	ဦးမြင့်အောင်	B.A.	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး
၆။	ဦးအောင်ဇော်သိန်း	B.A.(Law),LL.B.	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး
၇။	ဦးမြင့်ဟန်	B.A.(Law),LL.B.	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး

တရားရေးဂျာနယ်စာတည်းအဖွဲ့

၁။	ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	ဥက္ကဋ္ဌ
၂။	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (ရုံးအဖွဲ့မှူး)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၃။	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (တရားရေးရာ)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၄။	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် (စီမံရေးရာ)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၅။	ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ (စီမံရေးရာဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၆။	ညွှန်ကြားရေးမှူး (ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၇။	ညွှန်ကြားရေးမှူး (ဘတ်ဂျက်နှင့်ထောက်ပံ့ဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၈။	ညွှန်ကြားရေးမှူး (ရှေ့နေရှေ့ရပ်နှင့်စစ်ဆေးရေးဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၉။	ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ (လေ့ကျင့်ဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၁၀။	ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ (သုတေသနဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၁၁။	ညွှန်ကြားရေးမှူး (ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၁၂။	ညွှန်ကြားရေးမှူး (တရားမတရားစီရင်ရေးဌာန)	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၁၃။	ဒုတိယရုံးအဖွဲ့မှူး	ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်ရုံး	အဖွဲ့ဝင်
၁၄။	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဥပဒေစိစစ်ရေးနှင့်စီရင်ထုံးဌာနခွဲ ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းဌာန	ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး	အတွင်းရေးမှူး

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်လှုပ်ရှားမှုသတင်းမှတ်တမ်းလွှာ

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်များ၊ ခရိုင်တရားရုံးများ၏ စတုတ္ထအကြိမ် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်း

(၇-၂-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်များ၊ ခရိုင်တရားရုံးများ၏ စတုတ္ထအကြိမ် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးတွင် ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ် အမှာစကားပြောကြားစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့ ဆွမ်းဆန်စိမ်းလောင်းလှူခြင်း

၂၆-၃-၂၀၁၃
(တပေါင်းလပြည့်)
နေ့က
ပြည်ထောင်စု
တရားသူကြီးချုပ်
ဆွမ်းဆန်စိမ်း
လောင်းလှူစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်၊ ခရိုင်အဆင့်တရားသူကြီးများ မွမ်းမံသင်တန်းအမှတ်စဉ်(၅) သင်တန်းဆင်းပွဲအခမ်းအနားတက်ရောက်ခြင်း

(၁၀-၄-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်၊ ခရိုင်အဆင့်တရားသူကြီးများ မွမ်းမံသင်တန်း အမှတ်စဉ် (၅) သင်တန်းဆင်းပွဲအခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်အမှာစကားပြောကြားစဉ်

မိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲကျင်းပခြင်း

(၂၀-၆-၂၀၁၃)နေ့က မိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲတော်တွင် ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးစဉ်

ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်လှူပွဲကျင်းပခြင်း

(၁၂-၇-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့်ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများ ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်လှူစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံးနှင့် နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဂျပန်အေဂျင်စီ (JICA)တို့ လက်မှတ်ရေးထိုးပွဲအခမ်းအနားကျင်းပခြင်း

(၂၂-၈-၂၀၁၃) နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ဂျပန်အေဂျင်စီ (JICA) ကိုယ်စားလှယ်တို့ "The project for Capacity Development of Legal, Judicial and Relevant Sector in Myanmar" သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်များ၏ ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း

(၇-၉-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်များ ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး ကျင်းပနေစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် ကထိန်လျာသင်္ဂဟကပ်လှူပွဲအခမ်းအနား ကျင်းပခြင်း

(၈-၁၁-၂၀၁၃) နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများ ကထိန်ရေစက်ချတရားနာယူစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး၌ အမှုလက်ခံဖွင့်လှစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ရက်တိုသင်တန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း

(၁-၇-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံးတွင် အမှုလက်ခံဖွင့်လှစ်ခြင်းဆိုင်ရာ ရက်တိုသင်တန်းအမှတ်စဉ် ၁/၂၀၁၃ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနား၌ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် အမှာစကားပြောကြားစဉ်

နေပြည်တော်၊ သံဝေဇနီယလေးဌာနရှိ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူရာနေရာ၊ ရတနာပန္နက်တော်တင် တွင်းတော်ဝန်မင်္ဂလာအခမ်းအနား၌ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံးနှင့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်မှ ငွေလှူဒါန်းခြင်း

(၃-၁၁-၂၀၁၃)နေ့က ရာဇဋ္ဌာနီမင်းနေပြည်တော်တွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သံဝေဇနီယလေးဌာနတွင် ပါဝင်သည့် ဖွား၊ ဟော၊ ပွင့်၊ စံ တည်ဆောက်ခြင်းတွင် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံးနှင့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်၏ လှူဒါန်းငွေ ၉၃၁၉၄၈၅/- ကို ညွှန်ကြားရေးမှူး(စီမံ) ဦးဝင်းဌေးမှ မြို့တော်ဝန်သို့ ပေးအပ်လှူဒါန်းစဉ်

မဟာသင်္ကြန်ပွဲတော်ကျင်းပခြင်း

၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ နေပြည်တော်မြို့တော်ဝန် မဟာသင်္ကြန်မဏ္ဍပ်တွင် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံးမှ လှပျိုဖြူများသင်္ကြန်အကဖြင့် ဖော်ဖြေနေစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး အားကစားသတင်းမှတ်တမ်း

၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (ပထမပတ်) လူထုလမ်းလျှောက်ပွဲ၌ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံးမှ ပါဝင်လမ်းလျှောက်ဆင်နွှဲခဲ့စဉ်

လမ်းလျှောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့သော အရာထမ်း/အမှုထမ်းများ

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ အနောက်ပိုင်းခရိုင်တရားရုံးနှင့် အရှေ့ပိုင်းခရိုင်တရားရုံး
အဆောက်အဦပန္နက်တော်တင် မင်္ဂလာအခမ်းအနားကျင်းပခြင်း

(၃၀-၈-၂၀၁၃)နေ့က ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ အနောက်ပိုင်းခရိုင်တရားရုံးအဆောက်အဦ ပန္နက်တော်တင် အခမ်းအနားကျင်းပစဉ်

(၃၀-၈-၂၀၁၃)နေ့က ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အရှေ့ပိုင်းခရိုင်တရားရုံး အဆောက်အဦပန္နက်တော်တင် အခမ်းအနားကျင်းပစဉ်

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ လှိုင်သာယာသင်တန်းကျောင်း၌ မြို့နယ်တရားသူကြီးများ
မွမ်းမံသင်တန်းဖွင့်လှစ်ခြင်း

မြို့နယ်တရားသူကြီးများ မွမ်းမံသင်တန်း၌ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး တရားလွှတ်တော်တရားသူကြီးချုပ်
အမှာစကားပြောကြားစဉ်

မွမ်းမံသင်တန်းဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတက်ရောက်ကြသူများ

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထောင်စုတရားသွင်းတော်ချုပ် တရားသူကြီးများ ပြည်ပဧည့်လက်ခံတွေ့ဆုံမှု သတင်းမှတ်တမ်းလွှာ

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံ Nagoya University မှ Trustee/Vice President Aikyo Masamori ဦးဆောင်သော အဖွဲ့ တွေ့ဆုံခြင်း

(၂၄-၉-၂၀၁၃) နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံ Nagoya University မှ Trustee/Vice President Aikyo Masamori ဦးဆောင်သော အဖွဲ့တွေ့ဆုံပွဲသို့ တက်ရောက်ကြသူများ

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် Judge Diarmuid Fionntain O'Scannlain ဦးဆောင်သော အမေရိကန်တရားရေးကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ တွေ့ဆုံခြင်း

(၁-၁၀-၂၀၁၃) နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် Judge Diarmuid Fionntain O'Scannlain ဦးဆောင်သော အမေရိကန်တရားရေးကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ တွေ့ဆုံပွဲသို့ တက်ရောက်ကြသူများ

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး ဦးစိုးညွန့်နှင့် International Bar Association မှ
President Mr. Micheal Reynolds တွေ့ဆုံခြင်း

(၁၉-၂-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး ဦးစိုးညွန့်နှင့် International Bar Association မှ President Mr. Micheal Reynolds တွေ့ဆုံစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး ဦးစိုးညွန့်နှင့် IBA Director Dr. Phillip
Thamindjis တွေ့ဆုံခြင်း

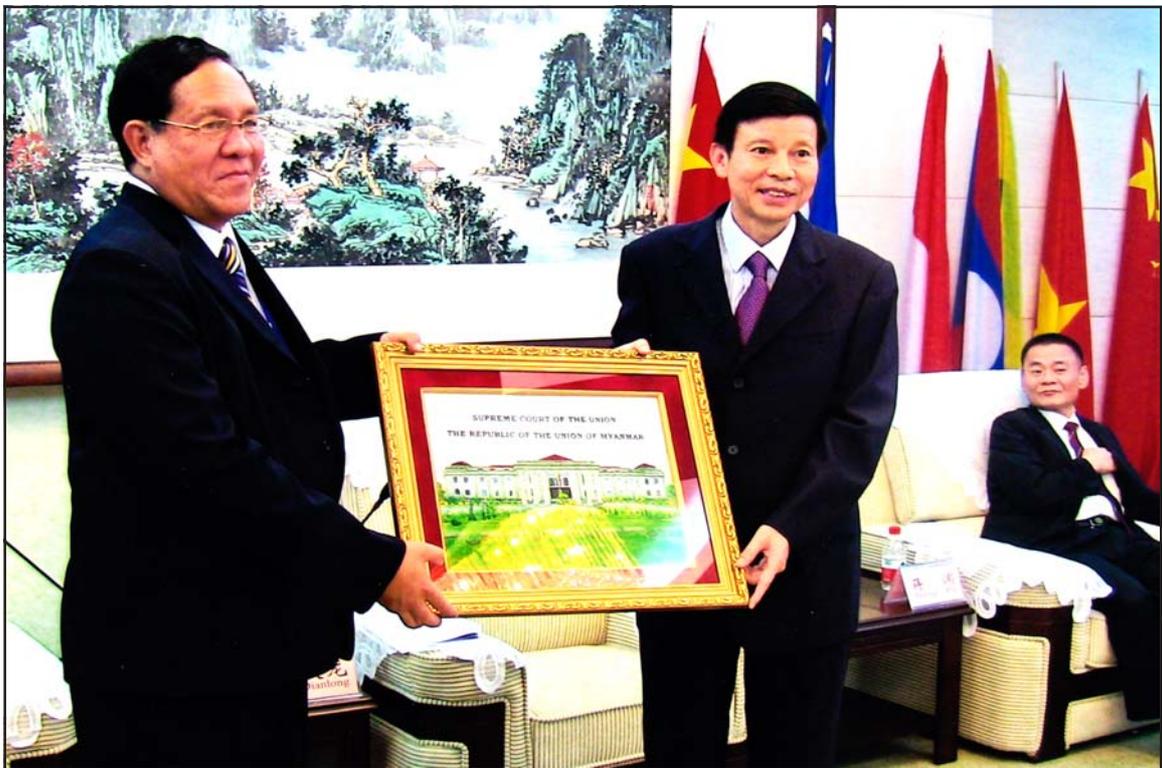
(၁၁-၇-၂၀၁၃)နေ့က ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးစိုးညွန့်နှင့် IBA မှ Director Phillip Thamindjis တွေ့ဆုံစဉ်

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီးများ၏ ပြည်ပစရီးစဉ်သတင်း မှတ်တမ်းလွှာ

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၈) ရက်နေ့မှ စက်တင်ဘာလ (၁)ရက်နေ့အထိ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ နန်နင်းမြို့တွင်ကျင်းပသည့် တရုတ်-အာဆီယံ လွတ်လပ်သောကုန်သွယ်မှုဧရိယာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအပေါ် ဥပဒေရေးရာဆွေးနွေးပွဲသို့ ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်တက်ရောက်ခြင်း

၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၉)ရက်နေ့က တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ နန်နင်းမြို့တွင်ကျင်းပသည့် တရုတ်-အာဆီယံ လွတ်လပ်သောကုန်သွယ်မှုဧရိယာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအပေါ် ဥပဒေရေးရာဆွေးနွေးပွဲတွင် ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ် အမှာစကားပြောကြားစဉ်

၂၀၁၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂၉)ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်မှ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ တရားသူကြီးနှင့် ကွမ်းရှီးကျွန်းကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသို့ အမှတ်တရ လက်ဆောင်ပေးအပ်စဉ်

၂၀၁၃ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၈)ရက်နေ့ မှ (၃၀)ရက်နေ့အထိ စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် ကျင်းပသည့် (၁၅) ကြိမ်မြောက် အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ တရားသူကြီးချုပ်များ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခြင်း

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၉)ရက်နေ့အစည်းအဝေးတွင် “ကုန်သွယ်မှုတိုးမြှင့်ရေးနှင့်တိုးတက်ရေးတွင် တရားရုံးများ၏ အခန်းကဏ္ဍ” နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်မှ ပါဝင်ဆွေးနွေးစဉ်

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၉)ရက်နေ့၊ သမ္မတအိမ်တော်၌ကျင်းပသည့် Gala Welcome Dinner တွင် စင်ကာပူနိုင်ငံ သမ္မတကြီးနှင့်တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်စဉ်

(၂၀-၁၁-၂၀၁၃) နေ့မှ (၂၂-၁၁-၂၀၁၃) နေ့အထိ တူရကီနိုင်ငံ၊ အစ္စတန်ဘူမြို့တွင်ကျင်းပသည့် တရားလွှတ်တော်များ၏ ဒုတိယအကြိမ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာထိပ်သီးအစည်းအဝေးတွင် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်တရားသူကြီး ဦးသာဌေး အမှာစကားပြောကြားစဉ်

(၂၂-၈-၂၀၁၃) မှ (၂၆-၈-၂၀၁၃) ထိ စင်္ကာပူနိုင်ငံတွင်ကျင်းပသော အာဆီယံတရားသူကြီးချုပ်များ အစည်းအဝေးနှင့် အာဆီယံဥပဒေရေးရာကွန်ဖရင့်စားပွဲပိုင်း အစည်းအဝေးသို့ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးစိုးညွန့်တက်ရောက်စဉ်

(၁၅-၁၁-၂၀၁၃) မှ (၁၈-၁၁-၂၀၁၃) နေ့အထိ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့တွင်ကျင်းပသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေနှင့် ဥပဒေအာဏာသက်ရောက်မှုအပေါ် အာဆီယံ တရားသူကြီးချုပ်များ၏ တတိယအကြိမ် ဆွေးနွေးပွဲသို့ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးမြသိမ်းတက်ရောက်စဉ်

(၃-၁၂-၂၀၁၃) မှ (၅-၁၂-၂၀၁၃) ထိ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ မနီလာမြို့တွင်ကျင်းပခဲ့သည့် ဒုတိယအကြိမ် အာဆီယံတရားသူကြီးများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဆွေးနွေးပွဲသို့ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးမြင့်အောင် တက်ရောက်စဉ်

(၇-၃-၂၀၁၃) မှ (၉-၃-၂၀၁၃) နေ့ထိ နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၊ အော့ကလန်မြို့တွင်ကျင်းပသည့် အာရှ-ပစိဖိတ် တရားရုံးများ ညီလာခံသို့ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးအောင်ဇော်သိန်းတက်ရောက်စဉ်

(၃-၉-၂၀၁၃) မှ (၅-၉-၂၀၁၃) ထိ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဘန်ကောက်မြို့တွင်ကျင်းပသည့် South East Asia Regional Judicial Colloquium on gender Equality Jurisprudence and the Role of the Judiciary in Promoting Women's Access to Justice အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲသို့ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် တရားသူကြီး ဦးမြင့်ဟန် တက်ရောက်စဉ်

မ တူ ကွဲ ဖြား အမြင်များ

တင်ဟုန် (တရားရေး)

တရားမမှုများတွင် အချို့သောဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ အပေါ် ကွဲလွဲသောအမြင်များရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ တရားရုံးများ၏ အဓိကတာဝန်မှာ ဥပဒေအရ အခွင့်အရေးကို ပြည်သူများက အပြည့် အဝရရှိစေ ရေးအတွက် အကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများကို ပြန်လည်ကုစားပေးရန်ဖြစ်သည်။ ပြဿနာတစ်ရပ် အပေါ် တစ်ကျောင်း တစ်ဂါထာ၊ တစ်ရွာတစ်ပုဒ်ဆန်း၊ တစ်ရုံးတစ်ထုံးဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်ပေ။ ထို့ပြင် တရားရုံး၏ ပြုလုပ်မှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပျက်ကွက်မှုကြောင့်ဖြစ်စေ အမှုသည်တို့ကို မနစ်နာစေသင့်ပေ။ ထို့ကြောင့် မည်သည့် အမြင်က ကြောင်းကျိုးခိုင်လုံသည်ကို ဆင်ခြင်နိုင်ရန် ပြဿနာအချို့ကို တင်ပြထား ပါသည်။

နှစ်ဖက်သက်သေစာရင်းတင်သွင်းရန်နေ့

ငြင်းချက်ထုတ်ဖော်နေမှုမှာ နှစ်ဖက်သက်သေစာရင်းတင်သွင်းရမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ တရားရုံးများ လက်စွဲအပိုဒ် ၁၅၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နဲ့ ကွဲလွဲနေတယ်လို့ထင်ပါတယ်။

တရားရုံးများလက်စွဲအပိုဒ် ၁၅၄(၁)မှာ အမှုစစ်ဆေးမီ ဦးစွာပေါ်ပေါက်တဲ့ကိစ္စအရပ်ရပ်တို့ကို စစ်ဆေးရန် နေ့ရက်ချိန်းဆိုခြင်းမပြုမီ ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်စေရမည်လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဦးစွာ ပေါ်ပေါက်သည့် ကိစ္စများမှာ ငြင်းချက်များထုတ်ခြင်းနဲ့ ပဏာမငြင်းချက်များရှိရင် ထိုငြင်းချက်ကိုဆုံးဖြတ်ခြင်းလည်း ပါဝင် ပါတယ်။ အပိုဒ် ၁၅၄(၂) အရ ငြင်းချက်ထုတ်ပြီးသည့်အခါမှ သက်သေစာရင်းတင်သွင်းရန်နဲ့ အမိန့်ဆင့်စာ၊ သမ္မန်စာ စသည်တို့အတွက် လိုအပ်တဲ့အခွင့်အရေး စရိတ်ငွေတို့ကိုပေးသွင်းရန် နေ့ရက်တစ်ရက်ကို ချိန်းဆိုရန် ဖြစ်ပါတယ်။ တရားမ တရားစီရင်ရေး စာစောင်၊ ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ အခန်း ၂၊ အပိုဒ် ၁၄(က)မှာလည်း အမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးရန် ရက်သတ်မှတ် သည့်အခါဖြစ်စေ၊ ထို့နောက် ကြားရက်တစ်ရက်တွင်ဖြစ်စေ တရားလိုနှင့် တရားပြိုင်တို့သည် သက်သေစာရင်း တင်သွင်းရန်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၁၈ နည်း ၂ အရ နှစ်ဖက်အမှုသည်များဟာ မိမိတို့သက်သေထင်ရှား ပြသရန်တာဝန်ရှိတဲ့ ငြင်းချက်များကို ထောက်ခံတဲ့ သက်သေခံအထောက်အထားကို တင်ပြရန်ဖြစ်ပါတယ်။ ငြင်းချက်ထုတ်ပြီးမှသာ မိမိကသက်သေထင်ရှားပြသရမယ့် ငြင်းချက်ကိုသိရှိနိုင်မှာဖြစ်လို့ မည်သူ့ကို သက်သေ အဖြစ် တင်ပြရမယ်ဆိုတာ ငြင်းချက်ထုတ်ပြီးမှသာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း မြင်သာပါတယ်။

အမှုရွှေ့ဆိုင်းစရိတ်ပေးရန် ပျက်ကွက်သောတရားလို၏အမှုကို ပလပ်ခြင်း

တရားလိုဘက်ကို စစ်ဆေးဖို့ချိန်းဆိုတဲ့နေ့မှာ တရားလိုဘက်က ရုံးချိန်းပျက်ကွက်တဲ့အတွက် တရားပြိုင်ဘက်သို့ ရွှေ့ဆိုင်းစရိတ်ပေးစေပြီး တရားလိုဘက်ကို ဆက်လက်စစ်ဆေးဖို့ အမိန့်ချပါတယ်။ နောက်ရုံးချိန်းတွေ မှာ တရားလိုဘက်ကို ဆက်လက်စစ်ဆေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရားလိုက ရွှေ့ဆိုင်းစရိတ်မပေးသွင်းတဲ့အတွက် တရားလိုရဲ့အမှုကို ပလပ်ပေးဖို့ တရားပြိုင်က လျှောက်ထားပါတယ်။

အမှုကြားနာရန် ရွှေ့ဆိုင်းတဲ့နေ့မှာ အမှုသည်တွေ ရုံးချိန်းပျက်ကွက်ရင် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းကို တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၁၇ နည်း ၂ မှာ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ တရားလိုရုံးချိန်းပျက်ကွက်ရင် တရားလိုစွဲဆိုတဲ့အမှုကို ပလပ်နိုင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် အခြားသင့်တော်တဲ့အမိန့်တစ်ရပ် ချမှတ်နိုင်ပါတယ်။ အခြားသင့်တော်တဲ့အမိန့်ဆိုတာ အမှုကိုရွှေ့ဆိုင်းပေးလိုက်ရတဲ့အတွက် တစ်ဖက်အမှုသည်ကို တရားစရိတ် ပေးစေတဲ့အမိန့်မျိုးဖြစ်ပါတယ်။^၁ “သတ်မှတ်ပေးသောရက်တွင် စရိတ်ပေးဆောင်ခြင်းမပြုလျှင် အမှုကိုပလပ်ပြီးဖြစ်စေရမည်ဆိုတဲ့ စည်းကမ်းချက်နဲ့ အမှုကိုရွှေ့ဆိုင်းပြီး သတ်မှတ်ပေးတဲ့ရက်အတွင်း စရိတ်ပေးဆောင်ခြင်းမပြုလျှင် အမှုကို ပလပ်ရာရောက်ပါတယ်။^၂ ဒါပေမယ့် စည်းကမ်းချက်မသတ်မှတ်ဘဲ ရွှေ့ဆိုင်းစရိတ်ပေးစေရမယ်လို့ ချမှတ်တဲ့အမိန့်အရ ရွှေ့ဆိုင်းစရိတ် မပေးတဲ့အတွက် တရားလိုရဲ့အမှုကို ပလပ်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း Feru V Bisewar အမှု^၃ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ထုံးဖွဲ့ထားပါတယ်-

"if no conditional order is passed, it is wrong to dismiss a case for non-payment of costs."

ရွှေ့ဆိုင်းစရိတ်ပေးစေရန် ချမှတ်တဲ့အမိန့်ကို တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၆ အရ ဒီကရီအတည်ပြု သည့်နည်းလမ်းအတိုင်း အတည်ပြုရန်ဖြစ်ပါတယ်။

အမှုအတောအတွင်း အမွေဆက်ခံရေးဥပဒေကိုလိုက်နာရသူ ကွယ်လွန်ပါက တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းခြင်း

အမှုအတောအတွင်း ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ တရားပြိုင်ကွယ်လွန်သွားရာ ၎င်း၏ဇနီးကို တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ထည့်သွင်းပြီး အမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်တာ မှန်ပါသလား။

တရားလိုဖြစ်စေ၊ တရားပြိုင်ဖြစ်စေ သေဆုံးတဲ့အခါ တရားစွဲဆိုခွင့်ကျန်ရှိရင် အမှုဟာရပ်စဲသွားခြင်း မရှိပါဘူး။ သေဆုံးသူ တရားပြိုင်ရဲ့ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ထည့်သွင်းပြီး အမှုကိုဆက်လက်ဆောင်ရွက် ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂(၁၁)မှာ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ဆိုတာ ကွယ်လွန်သူအမှုသည် တစ်ဦးရဲ့ အမွေပစ္စည်းအတွက် ဥပဒေနှင့်အညီ ပါဝင်သူကိုဆိုလိုကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တွေဟာ အမွေ ဆက်ခံရေးဥပဒေကို လိုက်နာရသူများဖြစ်ပါတယ်။ အမွေဆက်ခံရေးဥပဒေကို လိုက်နာရသူတစ်ဦး သေဆုံးသွားတဲ့အခါ ၎င်းရဲ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ဟာ သေတမ်းစာအတည်ပြုသူ သို့မဟုတ် အမွေထိန်း သို့မဟုတ် ၎င်းရဲ့အမွေကိုစွက်ဖက်သူဖြစ်တယ်။^၄ သေသူက သေတမ်းစာရေးပြီး ကွယ်လွန် သွားရင် သေသူရဲ့သေတမ်းစာအရ သေတမ်းစာအတည်ပြုလက်မှတ်ကို ကနဦးလျှောက်ထားရန်ဖြစ်ပါတယ်။ သေတမ်းစာအတည်ပြုလက်မှတ်အရ

၁။ ကိုအောင်မြင့်နှင့် ဦးစိန်လွင်၊ ၁၉၈၄၊ မတစ၊ ၃၄၁
၂။ လင်ပင်ဆင်နှင့် အိန်ဝမ်ဟုတ်၊ ၆ ရန်ကုန် ၅၆၁
၃။ 14 cwn 40
၄။ ဘားနက်ဘရာသားစံနှင့် မစ္စစ်အီးဖောင်ဒါ၊ ၃ ရန်ကုန် ၄၆

သေတမ်းစာအတည်ပြုသူ (executor) ကို အမှုမှကွယ်လွန်သူရဲ့ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းပြီး ဥပဒေနှင့်အညီဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါတယ်။ သေတမ်းစာအတည်ပြုလက်မှတ် လျှောက်ထားဆဲမှာ တရားလိုစွဲဆိုတဲ့အမှုကို ယာယီဆိုင်းငံ့ထားသင့်ပါတယ်။^၅ သေသူက သေတမ်းစာမရေးဘဲ ကွယ်လွန်သွားခဲ့ရင် အမွေထိန်းစာရရှိသူကိုသာ သေသူရဲ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။ ကွယ်လွန်သူရဲ့ဇနီးဖြစ်ရုံနဲ့ ကွယ်လွန်သူရဲ့တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက် ခြင်းမပြုနိုင်ပါဘူး။

အမွေထိန်းစာ သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားရာတွင် ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ အရ ရုံးခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်

ပုဂ္ဂလိကဘဏ်တစ်ခုမှာ ငွေစုသူသေဆုံးသွားတဲ့အခါ စုငွေလက်ကျန်အတွက် အမွေဆက်ခံခွင့် လက်မှတ် သို့မဟုတ် အမွေထိန်းစာလျှောက်ထားရာမှာ ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ အရ ထမ်းဆောင်ရမည့် ရုံးခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ရပါသလား။

ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များဟာ ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေနှင့်အကျိုးဝင်ခြင်းရှိ/ မရှိဆိုတဲ့ ပြဿနာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေပုဒ်မ ၂(က) မှာ ငွေစုဘဏ်ဆိုသည်မှာ ငွေစုဘဏ်စာရင်းဖွင့်လှစ်ခြင်းနှင့် ငွေစုလက်မှတ် ရောင်းချခြင်းလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့် နိုင်ငံပိုင်ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံတော် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများဥပဒေပုဒ်မ ၆၂(က) မှာ (၁)မြန်မာ့ စီးပွားရေးဘဏ်၊ (၂)မြန်မာ့နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုဘဏ်၊ (၃)မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုဘဏ် တို့ကို နိုင်ငံပိုင်ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ မှာ သေဆုံးသွားသည့် ငွေစုသူ၏ စုငွေလက်ကျန်အတွက် အမွေ ထိန်းစာ သို့မဟုတ် အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားရာတွင် ဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် တံဆိပ်ခေါင်း ခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိစေရမည်။ ထိုသို့ ကင်းလွတ်ခွင့်ရရှိစေရန် ဘဏ်ကလက်ကျန်ငွေမှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံ စာ ထုတ်ပေးရမည်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားရာ ‘ဘဏ်’ဆိုတာ ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များလည်းပါဝင်တယ်လို့ အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်လာတယ်လို့ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ မှာ ‘ဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ သည် နိုင်ငံပိုင် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများက လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့် ငွေစုဘဏ်များနှင့်သာ သက်ဆိုင် စေရမည်’ လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များဟာ ငွေစုဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ နှင့် သက်ဆိုင်တယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။

ချေးငွေအချို့ပြန်လည်ပေးဆပ်ခဲ့ကြောင်း ချေလွှာတွင်ဝန်ခံခြင်း

ချေးငွေရလိုကြောင်းစွဲဆိုမှုမှာ တရားပြိုင်ငွေချေးယူတဲ့နေ့ကစပြီးရေတွက်ရင် တရားလိုရဲ့အမှုဟာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေပါတယ်။ အဆိုလွှာမှာ တရားပြိုင်က ငွေချေးယူသွားပြီးနောက် ချေးငွေ အချို့ကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ခဲ့ကြောင်း အဆိုပြုထားပြီး ချေလွှာမှာ တရားပြိုင်ကလည်း ဝန်ခံတယ်။ တရားလိုက ချေလွှာမှာ တရားပြိုင်ဝန်ခံထားတဲ့ ချေးငွေအချို့ပြန်ဆပ်တဲ့နေ့ကစပြီးရေတွက်ရင် တရားလိုရဲ့အမှုဟာ ကာလ စည်းကမ်းသတ်မကျော်လွန်သေးကြောင်း ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ကို ကိုးကားတင်ပြပါတယ်။

ချေးငွေအချို့ကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ခဲ့ကြောင်း တရားပြိုင်က ချေလွှာမှာ ဝန်ခံတဲ့အချက်ဟာ ကာလ စည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ နဲ့ အကျိုးဝင်သလားဆိုတဲ့ ပြဿနာလို့ထင်ပါတယ်။ ဟာဂျီဟာဘီနှင့် ဘာဘူဒေးဒရန်ချ်အမှု^၆ မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရဆိုလျှင် မြီစားဟာ သတ်မှတ်ထားတဲ့

၅။ မစ္စတာဂောဘတ်ဝီလျံခရစ္စတိုဇာရာဂျားနှင့် ဒေါ်မာဂျရီအေမင်းနူးယား၊ ၁၉၈၉၊ မတစ၊ ၅၅
၆။ ၁၉၅၈၊ မတစ (လွတ်တော်) ၁

စည်းကမ်းသတ်ကာလအပိုင်းအခြား မကုန်ဆုံးမီ ကြွေးမြီအတွက် အတိုးငွေကို အတိုးငွေအဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ငွေရင်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုသော်လည်းကောင်း ပေးဆပ်ပြီး ယင်းသို့ပေးဆပ်ကြောင်းကို ရေးသား၍လည်း ကောင်း၊ လက်မှတ်ရေးထိုး၍သော်လည်းကောင်း ဝန်ခံချက်ပြုလုပ်လျှင် ထိုကဲ့သို့ပေးဆပ်သည့်နေ့မှစ၍ စည်းကမ်းသတ် ကာလအပိုင်းအခြားကို အသစ်ရေတွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မူလစည်းကမ်းသတ်ကာလမကုန်ဆုံးမီ ငွေရင်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသ သို့မဟုတ် အတိုးငွေကိုပေးဆပ်ရမည်။ ထိုအချက်နှစ်ရပ်နှင့်ပြည့်စုံမှသာ ပုဒ်မ ၂၀ နှင့် ကိုက်ညီမည်ဖြစ်သည်။ *Debji Ghelabhai v R.D Metha & Co* အမှု^၇ မှာ အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

if at the time when the debtor made a payment (which was within time) there was no writing in the hand of or signed by the defendant, the fact that the defendant recited the payment in his *written-statement* which was signed by him would not satisfy the requirements of this section and would not save limitation if the suit was brought out of time.

တင်ဟုန် (တရားရေး)

၇။ 39 C.N.W 139 (141)
- A.I.R 1935 Cal. 255 (256)

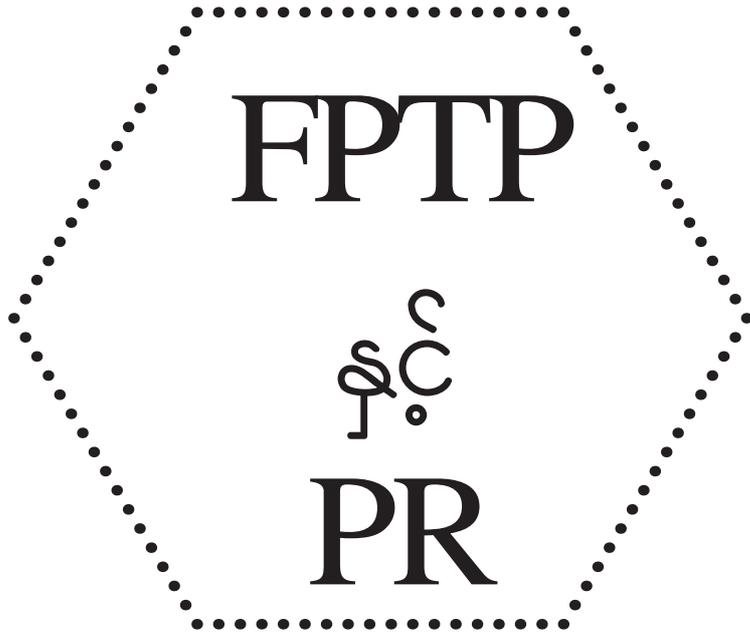
ရည်ညွှန်းကိုးကားစာအုပ်များ

၁။ တရားရုံးများလက်စွဲ

၂။ THE CODE OF CIVIL PROCEDURE, P.C SARKAR, SEVENTH EDITION, 1928

၃။ THE INDIAN LIMITATION ACT, B.B.MITRA, FOUNTREENTH EDITION, 1959

ရွေးကောက်ပွဲစနစ်

ဦးတင်ဝင်း (ကျေအိုငြိမ်း)

FPTP နှင့် PR သည် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များ၏ အတိုကောက်သင်္ကေတများဖြစ်သည်။

FPTP (First Past the Post) စနစ်သည် မဲအများရသူ အနိုင်ယူသည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ဖြစ်သည်။ Simple Majority-Plurality ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ နိုင်သူအကုန်ယူ (Winner takes all) စနစ်လည်း ဖြစ်သည်။ PR (Proportional Representation) စနစ်သည် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြစ်သည်။ လူဦးရေအချိုးအစားအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်ရရှိမည့် အရေအတွက်ကို ဦးစွာတွက်ချက်ပြီး မဲဆန္ဒနယ်ကို ကျယ်ပြန့်စွာသတ်မှတ်ရွေးချယ် စေသည့် စနစ်ဖြစ်သည်။ တစ်ဆင့်တက်ပြောရလျှင် အရောအနှောစနစ် (Mixed System) ဟူ၍လည်းရှိသေးသည်။ MMP (Mixed Member Proportional System) စနစ်ဟုလည်း ခေါ်ဆိုသည်။

ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးသော နိုင်ငံများရှိ ကြီးကြပ်ချယ်လှယ်ရအလွယ်ဆုံး နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်း များမှာ ရွေးကောက်တင်မြောက်ပုံ စနစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုတတ်ကြသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇ တွင် “နိုင်ငံတော်သည် စစ်မှန်၍ စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုကျင့်သုံးသည်” ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဟု ဆိုလိုက်သည်နှင့် လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ (Parliamentary Election) မှာ မပါမဖြစ်သော ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များကို ပြည်သူ့တို့စိတ်ကြိုက် ရွေးချယ်တင်မြောက်

ပိုင်ခွင့်ရှိသော ရွေးကောက်ပွဲများ (Elections) သည် ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံကျသော အုတ်မြစ်များဖြစ်သည်။

ဤနေရာတွင် ပြည်သူတို့စိတ်ကြိုက်ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်ခွင့်ရရှိစေရန် ကောင်းနိုးရာရာ စီစဉ် ကျင့်သုံးလေ့ရှိသော ရွေးကောက်တင်မြောက်ပုံစနစ် (နည်းလမ်း) အမျိုးမျိုးရှိသည်ကို လေ့လာ သိရှိနိုင်သည်။ ယင်းသို့ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အမျိုးမျိုးရှိကြသည့်အနက် တူရာတူရာကိုပေါင်း၍ စနစ်ခွဲ ကြည့်လျှင် စနစ် (၃)စုကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

(၁) မဲအများရသူ အနိုင်ယူစနစ် (FPTP စနစ်)

ယနေ့ထိ (FPTP စနစ်) စစ်စစ်ကို ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းနိုင်ငံနှင့် သမိုင်းကြောင်းအရ ၎င်း၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သော နိုင်ငံများတွင် တွေ့ရသည်။ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းနှင့်အတူ လေ့လာသုံးသပ်ခံရဆုံး သောနိုင်ငံများမှာ ကနေဒါ၊ အိန္ဒိယ၊ နယူးဇီလန်နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့ဖြစ်သည်။ (FPTP စနစ်) ကို ကယ်ရီဘီယံ (၁၂) နိုင်ငံတွင်လည်းကောင်း၊ လက်တင်အမေရိကတွင် ဘီလီဇီနိုင်ငံနှင့် ဂိုင်းယာနာ နိုင်ငံဟောင်း များတွင်လည်းကောင်း၊ ပါကစ္စတန်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ နီပေါနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံများ အပါအဝင် အာရှနိုင်ငံ (၁၀)နိုင်ငံ တွင်လည်းကောင်း၊ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတောင်ပိုင်းရှိ ကျွန်းနိုင်ငံငယ်လေးများတွင်လည်းကောင်း အသုံးပြုကြသည်။

(FPTP စနစ်) သည် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ယောက်ကိုသာ ရွေးကောက်တင်မြောက် ရသော စနစ်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သူများအနက် ထောက်ခံမဲအများဆုံးရရှိသူသာ ရွေးကောက် တင်မြောက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ (ဥပမာ-နှစ်ယောက်ယှဉ်ပြိုင်လျှင် ၅၁ ရာခိုင်နှုန်း မဲရသူကနိုင်ပြီး ၄၉ ရာခိုင်နှုန်း ရသူကရှုံးမည်။ သုံးယောက်ယှဉ်ပြိုင်လျှင် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၃၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးရရှိပါက ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းရသူက အနိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။)

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပါလီမန်ရွေးကောက်ပွဲ ၅ ကြိမ်လုံး၌ (FPTP စနစ်) ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့် အသားကျပြီး ဖြစ်သော်လည်း ဤစနစ်တွင် အားသာချက်နှင့်အားနည်းချက်များရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

အကျဉ်းချုပ်ဆိုရလျှင်

လွှတ်တော်တွင် ပါတီငယ်များ၊ ဦးရေနည်းသဖြင့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းရန်မလိုဘဲ ခိုင်မာသည့် အစိုးရပေါ်ပေါက်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဤစနစ်ကိုကျင့်သုံးသော နိုင်ငံအများစုတွင် အစိုးရအဖွဲ့သည် သက်တမ်း စေ့အောင် တာဝန်ယူကြရလေ့ရှိသဖြင့် အစိုးရသည် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်များကို ထိရောက်စွာထမ်းဆောင်နိုင်သည်။ အားနည်းချက်အနေဖြင့် မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်တွင် အနိုင်ရသူအား မဲပေးလိုက်သည့် မဲဆန္ဒရှင်များသာ ကိုယ်စား ပြုခြင်းခံရပြီး ကျန်သူများမှာ ကိုယ်စားပြုခြင်းမခံရဘဲ ဘေးရောက်သွားသည်ဟု ခံစားကြရသည်။ ယင်းအပြင် ဤစနစ်သည် မဲဆန္ဒရှင်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကိုယ်စားမပြုနိုင်သည့်အတွက် လွှတ်တော်သည်လည်း နိုင်ငံတလွှားမှ ပြည်သူများ၏ ဆန္ဒကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကိုယ်စားမပြုနိုင်ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အထိ ပါတီစုံရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပခဲ့သည်။ ထောက်ခံမဲ အများဆုံးရသူ အနိုင်ယူစနစ် (FPTP စနစ်) ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ကျင်းပသော ရွေးကောက်ပွဲစနစ်မှာ ပြည်သူများက ပါတီကတင်ပြသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို ထောက်ခံသည်/မထောက် ခံသည်ကို မဲပေးရသော စနစ်ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ပါတီစုံအထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ၂၀၁၂ ကြားဖြတ် ရွေးကောက်ပွဲများမှာ ပါတီစုံဖြစ်သည့်ပြင် ထောက်ခံမဲအများဆုံးရသူ အနိုင်ယူစနစ် (FPTP စနစ်) ဖြစ်သည်။

၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာတွင် ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၄၄၀ နေရာအနက် ၃၃၀ ကို ပြည်သူများက ရွေးချယ်သည်။ မြို့နယ်တစ်ခုကို မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုသာ သတ်မှတ် ထားပြီး

ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကျစီ ရွေးချယ်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ကြသည်။ တရားဝင်မဲများအနက် ထောက်ခံမဲ အများဆုံးရသူအား ရွေးချယ်သောစနစ် (FPTP စနစ်) ဖြစ်သည်။

(FPTP စနစ်) ၏ အဓိကအနှစ်သာရမှာ -

- (က) မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ယောက်သာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း၊
- (ခ) ဆန္ဒမဲပေးသူများက နှစ်သက်သူတစ်ဦးကိုသာ မဲပေးရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်၍ အရှင်းလင်းဆုံးနှင့် အလွယ်ကူဆုံးစနစ်ဖြစ်ခြင်း၊
- (ဂ) စရိတ်အကုန်အကျ အသက်သာဆုံးနည်းလမ်းဖြစ်ခြင်း၊
- (ဃ) မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုချင်းအတွက် ကိုယ်စားပြုမည့် ကိုယ်စားလှယ် သတ်သတ်မှတ်မှတ် ပေါ်ထွက်လာခြင်း နှင့်
- (င) မဲဆန္ဒရှင်များက ပါတီကိုအဓိကရွေးချယ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်စားလှယ်အရည်အချင်းကို အဓိကစဉ်းစားရွေးချယ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

မဲဆန္ဒရှင်များက ပါတီကို အဓိကရွေးချယ်ရသောစနစ်ကို ဆက်လက်တင်ပြရလျှင်။

(၂) အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR စနစ်)

(PR စနစ်) သည် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံသစ်များတွင် အများကြိုက်ရွေးချယ်မှုစနစ် ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီ အခြေကျပြီးသောနိုင်ငံ ၂၀ ကျော်နှင့် လွတ်လပ်သောဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများ၏ ထက်ဝက်သာသာတွင် အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုစနစ်ကို ပုံစံကွဲအမျိုးမျိုးဖြင့် အသုံးပြုကြသည်။ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံများနှင့် အနောက်ဥရောပ နိုင်ငံများတွင် (PR စနစ်) ကို အဓိကကျင့်သုံးပြီး အာဖရိကနိုင်ငံများ၏ ၁/၃ တွင်လည်း အသုံးပြုနေသည်။ ဤစနစ်အရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာများအား ဒေသန္တရကိုအခြေခံ၍ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ တစ်ဦးထက် ပို သတ်မှတ်သောဒေသများအတွင်း ခွဲဝေချထားပေးလေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဂျာမနီ၊ နမီးဘီးယား၊ နယ်သာလန်၊ ဒိန်းမတ်၊ တောင်အာဖရိကနှင့် နယူးဇီလန်နိုင်ငံတို့၌ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာခွဲဝေခြင်းကို တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ရရှိသော မဲများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

(PR စနစ်) ဆိုသည်မှာ ပါတီတစ်ခု၏ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအရ ရရှိသော မဲဆန္ဒအရေအတွက် နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် အချိုးညီညီဖြစ်စေရန် သိသိသာသာ ခွဲချပေးသည့် စနစ်ပင် ဖြစ်သည်။

(PR စနစ်) အရ မဲဆန္ဒနယ်မြေတစ်ခုမှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အချို့ကို တစ်ပြိုင်တည်းရွေးချယ် တင်မြှောက်ရသည်။ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ များသည့်အတွက် မဲဆန္ဒနယ်မြေလည်း ပို၍ကျယ်ဝန်းသည်။ အခြေခံ အားဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီတိုင်းက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ စာရင်းတင်ပြရပြီး မဲဆန္ဒရှင်က ကြိုက်သည့်ပါတီကို ရွေးချယ်မဲပေးရသည်။ ပါတီများရသည့်ဆန္ဒမဲအရေအတွက်နှင့် အချိုးကျသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ ကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

(PR စနစ်) တွင် အဓိကပုံစံနှစ်မျိုးရှိရာ တစ်မျိုးမှာ ပါတီစာရင်းကိုအခြေခံသော အချိုးကျကိုယ်စားပြု စနစ် (Party-list Proportional Representative System) နှင့် ကျန်တစ်မျိုးမှာ တစ်ဦးတည်းလွှဲပြောင်းနိုင်သော ကိုယ်စားပြုစနစ် (Single Transferrable Voting System) ဖြစ်သည်။

ပါတီစာရင်းကို အခြေခံသော အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်အရ မဲပေးခြင်းတွင် နယ်မြေကျယ်ကျယ်ရှိ ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးရသည်။ သတ်မှတ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်နှင့်အညီ ပါတီက စာရင်း တင်ပြရသည်။ မဲပေးရာ၌ မဲဆန္ဒရှင်က မိမိကြိုက်သည့်ပါတီကိုပေးရပြီး ရသည့်မဲအချိုးအစားအတိုင်း အနိုင်ရ

ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်ကို ခွဲဝေယူရသည်။ (ဥပမာ-ကိုယ်စားလှယ် ၅ ဦး ရွေးချယ်ခွင့်ရှိသောနယ်တွင် Aပါတီသည် မဲ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းရလျှင် ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးရမည်ဖြစ်ပြီး Bပါတီသည် မဲ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းရလျှင် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးရမည်ဖြစ်သည်။)

ဤသို့ပါတီစာရင်းအရ မဲပေးခြင်းတွင် စာရင်းသေ (Closed List) နှင့် စာရင်းရှင် (Open List) ဟူ၍ နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ခွဲထားသည်။ စာရင်းသေ (Closed List) တွင် ပါတီက ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်ကို ဦးစားပေးအစီအစဉ်အတိုင်းထည့်ထားပြီး မဲဆန္ဒရှင်က ကြိုက်သည့်ပါတီကိုခြုံ၍ မဲပေးရသည်။ မဲဆန္ဒရှင်သည် မိမိဦးစားပေးချင်သည့် ကိုယ်စားလှယ်ကိုရွေးချယ်ခွင့်မရဘဲ ပါတီစာရင်းအတိုင်းသာ လက်ခံရသည်။ စာရင်းရှင် (Open List) တွင် ပါတီကရွေးချယ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်ကို ပါတီစာရင်းတွင် ဦးစားပေးအစီအစဉ် အလိုက်မဟုတ်ဘဲ ကျဘမ်းထည့်ထားသည်။ မဲဆန္ဒရှင်က ပါတီကိုတိုက်ရိုက်မဲပေးဘဲ ၎င်းကြိုက်သည့် ကိုယ်စားလှယ် လောင်းကို ရွေးချယ်ပေးရသည်။ ယင်းမဲသည် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအပြင် ပါတီအတွက်ပါ သက်ဆိုင်သည်။

(PR စနစ်) သည် မဲဆန္ဒနယ်တစ်ခုတွင် ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးထက်ပို ရွေးချယ်ရခြင်းဖြစ်၍ မဲဆန္ဒနယ် ကို ကျယ်ပြန့်စွာသတ်မှတ်ရသည်။ ဤစနစ်သည် လူပုဂ္ဂိုလ် (ကိုယ်စားလှယ်အချင်းချင်း) ကို အဓိကထားဘဲ ပါတီစွမ်းဆောင်နိုင်မှုကို အဓိက အားပြုယှဉ်ပြိုင်သည့် စနစ်ဖြစ်သည်။ (PR စနစ်) ၏ အားသာချက်များနှင့် အားနည်းချက်များကို ဖော်ပြလိုသည်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

- (က) PR စနစ်တွင် ပါတီဝင်များကို ထောက်ခံသူ များအပါအဝင် နိုင်ငံရေးအုပ်စုအားလုံးသည် တရားမျှတသော ကိုယ်စားပြုမှုကိုခံစားရခြင်း။
- (ခ) PR စနစ်တွင် မဲဆန္ဒရှင်များသည် ရွေးချယ်ခွင့် ပိုရစေသောကြောင့် စိတ်ဝင်တစားမဲထည့်သူ အရေအတွက် ပိုလာပြီး လူထုပါဝင်မှုရေချိန် မြင့်တက်လာစေနိုင်ခြင်း။
- (ဂ) ပါတီမှတင်ပြသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များစာရင်းတွင် အရည်အချင်း ပြည့်မီသူ ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ အရေအတွက် တိုးတက်လာခြင်း။
- (ဃ) လူမျိုးစုမျိုးစုံ၊ ဘာသာမျိုးစုံ ကိုယ်စားလှယ်များ ပိုမိုလာခြင်း၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်မှုနှုန်း မြင့်တက်လာခြင်း။
- (င) လွှတ်တော်တွင် နိုင်ငံရေးပါတီ အရေအတွက် ပိုလာသဖြင့် ကိုယ်စားပြုဖော်ပြသည့်အမြင်

- (က) မဲဆန္ဒရှင်များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်တို့ တိုက်ရိုက် နီးကပ်စွာဆက်ဆံမှုလျော့နည်းသဖြင့် တာဝန် ယူမှုအပိုင်းတွင် အားနည်းခြင်း။
- (ခ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကို ပါတီများ က ရွေးချယ်၍ တန်းစီဇယားပြန်လုပ်ပေးကြ သောအခါ ပါတီအတွင်း ပြဿနာရှုပ်ထွေး နိုင်ပြီး ပြည်သူများလည်း မျက်စိလည် ရှုပ်ထွေး နိုင်ခြင်း။
- (ဂ) ဤစနစ်အရ ပါတီတစ်ရပ်သည် ငွေများများ တတ်နိုင်လျှင် တတ်နိုင်သလောက် တစ်တိုင်း တစ်ပြည်လုံးအထိ ဝင်ရောက်အရေးခံနိုင်သဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်အချိုးအစားများပြား သွားနိုင်ခြင်း။
- (ဃ) ပါတီဝင်ကလေးများ များပြားသလောက် နိုင်ငံရေးအငြင်းအခုံများ၊ ပဋိပက္ခများ များပြား လာပြီး စည်းလုံးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးညီညွတ်မှု ပျက်ပြားသွားနိုင်ခြင်း။
- (င) ဤစနစ်အရ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရများပေါ်ပေါက် တတ်သဖြင့် အုပ်ချုပ်မှုအပိုင်းတွင် ခိုင်မြဲမှု

- အမျိုးမျိုးကို သိရှိခွင့်ရခြင်း။

(စ) ကိုယ်စားလှယ်လောင်းသည် သတ်မှတ်မဲမရ ရှိပါက မဲအနည်းဆုံးရရှိသော ကိုယ်စားလှယ်လောင်းကိုထုတ်ပယ်၍ ၎င်း၏မဲများကို အခြား ကိုယ်စားလှယ်များထံ ပြန်လည်ဝေငှခြင်းဖြစ်၍ မျှတသောစနစ်ဖြစ်ခြင်း။

(ဆ) ပါတီကြီးတစ်ခု၏ မူဝါဒနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေမှုများကို အပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်ခြင်း။
- လျော့နိုင်ခြင်း။

(စ) လက်နက်ကိုင် သူပုန်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစွန်းရောက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်တော်ကြီးများ၊ လွှတ်တော်တွင်နေရာရလာပြီး နိုင်ငံမငြိမ်မသက်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်လာနိုင်ခြင်း။

(ဆ) နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ ပါတီစွဲ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်စွဲ၊ ပိုဏ်းဂဏစွဲများကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲနှင့် ရွေးကောက်ပွဲလွန်ကာလများတွင် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးထိခိုက်ပြီး နိုင်ငံတော်ပြိုကွဲမည့်အန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြင်း။
- (ဇ) နှစ်ပါတီကြီးစိုးမှုနှင့် အင်အားကြီး နိုင်ငံရေးအင်အားစုတစ်ခုကသာ လွှတ်တော်အား သိမ်းပိုက်ထားမှုကို ကာကွယ်နိုင်ခြင်း။

(PR စနစ်) ၏ အခြားပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သော တစ်ဦးတည်းလွှဲပြောင်းနိုင်သော ကိုယ်စားပြုစနစ် (Choice Voting System / Single Transferrable Vote System) တွင် မဲဆန္ဒရှင်များသည် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးတည်းကိုသာ ရွေးချယ်ရခြင်းမဟုတ်။ မိမိတို့နှစ်သက်ရာကိုယ်စားလှယ်များကို ဦးစားပေးအစီအစဉ်အလိုက် မဲပေးရွေးချယ်ရသည်။ ကိုယ်စားလှယ်သည် သတ်မှတ်မဲအရေအတွက်ရရှိပါက ချက်ချင်းအရွေးခံရမည့်အပြင် သတ်မှတ်မဲအရေအတွက်ထက် ပိုမိုရရှိနေပါက ၎င်း၏ပိုမဲများအား အခြားသူများထံဝေငှ၍ ဆက်လက်တွက်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းနောက်ခံ၊ တိုးတက်ပြောင်းလဲဆန်းသစ်လာသော
 အတွေးအခေါ် အယူအဆနှင့် ပြုပြင်ဖွယ်ရှိသည်တို့ကို
 စုံစေ့အောင်စိစစ်သုံးသပ်ပြီးမှသာ နိုင်ငံနှင့်နိုင်ငံသားများ
 အကျိုးရှိစေမည့် ပြုပြင် ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာရှိသည်တို့ကို
 ဘက်စုံထောင့်စုံက ပြုပြင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်

နိုင်သည်။ အကယ်၍ ကိုယ်စားလှယ်များသည် သတ်မှတ်မဲမရရှိပါက မဲအနည်းဆုံးရရှိသော ကိုယ်စားလှယ်ကို ထုတ်ပယ်ပြီး ၎င်း၏မဲများကို အခြားကိုယ်စားလှယ်များအား ပြန်လည်ဝေငှရသည်။ ဤစနစ်သည် အလွန် မျှတသောစနစ်ဟု အချို့က သတ်မှတ်သော်လည်း ရှုပ်ထွေးနက်နဲသဖြင့် ကျွမ်းကျင်သူများလိုအပ်သော စနစ်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

စုစည်းသုံးသပ်ရလျှင် (PR စနစ်) သည် ပါတီကို အခြေပြုရွေးချယ်သည့် စနစ်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်စားလှယ် သည် မိမိ၏ပါတီကို ကိုယ်စားပြုအကျိုးဆောင်ရသည်။ (FPTP စနစ်) သည် မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရသောစနစ်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုယ်စားလှယ်က မိမိ၏မဲဆန္ဒနယ်ကို ကိုယ်စားပြုဆောင်ရွက်ရသည်။ ဤစနစ်နှစ်ရပ်ကို ပေါင်းစပ်လိုက်ပါက ထွက်ပေါ်လာမှုမှာ -

(၃) အရောအနှောစနစ် (MMP/Mixed Member Proportional System)

ဤ (MMP စနစ်) ကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးဆုံးသွားပြီးနောက် ဂျာမနီနိုင်ငံက စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း ဘိုလီဗီးယား၊ ဗင်နီဇွဲလားစသည့် နိုင်ငံအချို့တွင် ကျင့်သုံးလာသည်။ ယခုအခါ စနစ်နှစ်ခုအကြား စိတ်ဝင်စားမှုများလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် နယူးဇီလန်နှင့် ဟန်ဂေရီတို့ (MMP စနစ်) ကို သုံးစွဲပြီး အသစ်ဖွဲ့စည်းသည့် စကော့တလန်နှင့် ဝေလနယ်လွှတ်တော်များတွင်လည်း အသုံးပြုသောစနစ် ဖြစ်သည်။

(MMP စနစ်) သည် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခုလုံးအတွက် ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် အချို့ကို FPTP စနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်အချို့ကို PR ပုံစံဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်စေကာ အနိုင်ရရှိသွားသည့် ကိုယ်စားလှယ် အချိုးအစားဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပေးသည့်စနစ် ဖြစ်သည်။ (ဥပမာ-မိမိတို့နိုင်ငံရှိပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၃၃၀ မှ ၂၂၀ ကို တစ်ဦးချင်းရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ၁၁၀ ကို (PR စနစ်) ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်လျှင် အချိုးကျပါဝင်စေခြင်းမျိုးဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာရှိသည်။)

(MMP စနစ်) အရ မဲပေးရာတွင် မဲဆန္ဒရှင်က မဲနှစ်မဲပေးနိုင်သော နှစ်ပြားတွဲမဲကို ထည့်ရသည်။ မဲပြား၏ ဝဲဘက်ခြမ်းတွင် မဲဆန္ဒနယ်အတွက် ကိုယ်စားလှယ်ကို ရွေးရသည်။ (FPTP စနစ်) အရ ရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မဲပြား၏ယာဘက်ခြမ်းတွင် ပါတီစာရင်းကိုဖော်ပြရပြီး မဲဆန္ဒရှင်က မိမိကြိုက်နှစ်သက်သည့် ပါတီ အား (PR စနစ်) အရ မဲပေးရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

(MMP စနစ်) နှင့် ဆင်တူသည့်နေရာအများစုပေးသည့် အရောအနှောစနစ် (Mixed Member Majoritarian System) သည် ကိုယ်စားလှယ်ကိုတစ်ကြိမ်၊ ပါတီကိုတစ်ကြိမ် မဲပေးသောစနစ်၊ ကိုယ်စားလှယ်ကို နေရာ အများစုပေးသောစနစ် ဖြစ်သည်။ ဤစနစ်ကို ဘိုလီဗီးယား၊ ဟန်ဂေရီ၊ ဂျပန်၊ လီဆိုသို၊ မက္ကဆီကို၊ တောင်ကိုရီးယား၊ တိုင်ဝမ်နှင့် ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံတို့တွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ ယခုအခါ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်လည်း ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။

ဆိုခဲ့သည်များကား FPTP စနစ်၊ PR စနစ်နှင့် MMP စနစ်တို့အကြောင်း အကျဉ်းမျှဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်၍ အချုပ်အားဖြင့်သုံးသပ်ပါမည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံအသီးသီးသည် ယင်းနိုင်ငံ၏ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးအခြေအနေများပေါ်တွင် များစွာ အမှီပြုသည်။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပုံစနစ် အမျိုးအစားများသည် ယင်းနိုင်ငံရှိ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ဘာသာရေး၊ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာစကားနှင့် လူမျိုးစုကွဲပြားမှုအခြေအနေနှင့် နိုင်ငံတော်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားမှု အခြေအနေ အကြောင်းအရာများပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသည်ကို သတိချပ်ရမည်ဖြစ်သည်။

ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပုံစနစ်တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲမည်ဆိုလျှင် မည်သည့်အချက်များကို ရရှိလိုသည်၊ မည်သည့်အချက်များကို ရှောင်ရှားလိုသည်၊ ပို၍ကျယ်ပြန့်စွာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရလျှင် မိမိ၏အစိုးရအဖွဲ့နှင့် လွှတ်တော်ကို မည်သည့်ပုံစံမျိုး ဖြစ်စေလိုသည် စသည်တို့ကို အနှစ်ချုပ်ထားသော စံထားသင့်သည့် အချက်များစာရင်းနှင့် စကားတင်စစ်ဆေးခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တစ်ရပ်ကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ်

ရွေးချယ်ခြင်း၏ ပရိယာယ်မှာ မည်သည့် စံထားရမည့်အချက်များသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်ကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ပြီးနောက် မည်သည့်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပုံစနစ်သည် ယင်းစံ များကို အမြင့်ဆုံးဖြည့်ဆည်းပေးမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ပုံစနစ် မတူညီသည်နှင့် အမျှ မဲဆန္ဒနယ်သတ်မှတ်ခြင်းမှာလည်း ကွဲပြားသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံတစ်ခုလုံးအား ပါတီအသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်အစုံပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သော မဲဆန္ဒနယ် တစ်ခုအနေဖြင့်သာ သတ်မှတ်ကြသည်။ (ဥပမာ- အစ္စရေးနှင့် အီတလီနိုင်ငံတို့တွင် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းထက် ပါတီများကိုသာ မဲပေးခွင့်ပြုသည်။) နိုင်ငံအချို့ တွင်မူ မဲဆန္ဒနယ်မြေအား တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်ကိုအခြေခံ၍ ရေးဆွဲကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွင် အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို လေ့လာသုံးသပ်၍ မိမိတို့နိုင်ငံနှင့် သင့်တင့်လျောက်ပတ်မည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်မျိုးကိုသာ ရွေးချယ်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် ရေးဆွဲရန်ဖြစ်သည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းသော နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ချိန်ထိုးကြည့်လျှင်ပင် မြို့နယ် အလိုက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကျစီ သို့မဟုတ် နှစ်ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန် သတ်မှတ်ပေးပြီးဖြစ်ရာ (PR စနစ်) နှင့်အညီ မဲဆန္ဒနယ်သတ်မှတ်ချက်ကို ကျယ်ပြန့်စွာသတ်မှတ်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးပါ။ ထို့ပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်တစ်ခုလျှင် ကိုယ်စားလှယ် ၁၂ ဦးကျစီ တူညီစွာ ရွေးကောက်ခွင့် ရှိသော်လည်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများတွင် သီးခြားမဲဆန္ဒနယ် သတ်မှတ်၍ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး မဖြစ်မနေရွေးကောက်ပေးရမည်ဖြစ်ရာ ထိုနေရာများအတွက် (PR စနစ်) ကျင့်သုံးရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။

စနစ်ဟူသည် လူအများအကျိုးရှိစေရန် ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဆင်ခြင်စဉ်းစားသုံးသပ် ဖွယ်ရာများကို ပြည့်ဝစုံလင်အောင် စဉ်းစားသုံးသပ်ဆုံးဖြတ်၍ ပြုပြင်သင့်သည်များကို ပြုပြင်သွားရမည် ဖြစ်သည်။ ခြုံငုံတင်ပြရလျှင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သည် သာမန်ပြည်သူလူထုအပေါ် ဖိစည်းမှုဖြစ်နိုင်၊ မဖြစ်နိုင် အပါအဝင် နိုင်ငံ၏အခြေအနေနှင့် အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်မည့် အစီအစဉ်များကို ဦးစွာဆောင်ရွက်သင့်သည်။ လုံလောက်သောအချိန်ကာလအတွင်း အတွေ့အကြုံပြည့်ဝသော ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ပြည်တွင်း/ပြည်ပ အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အင်အားတို့ကို ချင့်ချိန်စဉ်းစား၍ မိမိနိုင်ငံနှင့်သင့်လျော်သော ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်တည်ငြိမ်သည့် ဒီမိုကရေစီ၏ အနှစ်သာရကို ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းနောက်ခံ၊ တိုးတက်ပြောင်းလဲဆန်းသစ်လာသော အတွေးအခေါ် အယူအဆနှင့် ပြုပြင်ဖွယ်ရှိသည်တို့ကို စုံစေ့အောင်စိစစ်သုံးသပ်ပြီးမှသာ နိုင်ငံနှင့်နိုင်ငံသားများ အကျိုးရှိစေမည့် ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာရှိသည်တို့ကို ဘက်စုံထောင့်စုံက ပြုပြင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ အမှန်လိုအပ်သည့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ မဆောင်ရွက်သေးမီ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန် မသင့်သေးပါကြောင်း နိဂုံးချုပ်တင်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးတင်ဝင်း (ဂျေအိုငြိမ်း)
ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကော်မရှင်

တွေ့၊
ကြုံ၊
သိ၊
ကြား၊

မှတ်သား မိသမ္မတတွေထဲက
တချို့

မောင်တင်ဌေး

ကယားပြည်နယ်၊ လွိုင်ကော်မြို့က ဆုတောင်းပြည့် မြို့နယ်စေတီတော်မြတ်ကြီးရဲ့ ပရဝဏ်အတွင်းမှာ နှစ်စဉ်ကျင်းပပြုလုပ်မြဲဖြစ်တဲ့ ဆွမ်းဆန်စိမ်းလောင်းလှူပွဲကြီးကို ဒီနှစ်မှာလည်း ပြုလုပ်တယ်။ (၁၀-၁၁-၂၀၁၂) ရက်နေ့ (၁၅:၀၀)နာရီအချိန်ကပေါ့။ အမြဲတမ်းလို ရာသီဥတုသာယာတတ်တဲ့ လွိုင်ကော်မြို့မှာ ဆွမ်းဆန်စိမ်း လောင်းလှူပွဲနေ့က ခါတိုင်းနေ့တွေထက်ပိုပြီး သာယာနေသလိုပါပဲ။ နေခြည်မှာ ရွှေရည်လောင်းထားသလို သပွယ်လှတဲ့ စေတီတော်မြတ်ကြီးရဲ့ ပရဝဏ်မှာ ကြွတော်မူလာကြတဲ့ သံဃာတော်များ၊ သီလရှင်များဟာ အလွန်မှတ်ကြည်ညိုဖွယ်ရာကောင်းလှပြီး အလှူရှင်များနဲ့ လာရောက်ကြတဲ့ပရိသတ်များကို ကြည်နူး၊ ကြည်ညို စိတ်တွေက တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဧည့်သည်နိုင်ငံခြားသားခရီးသွားတစ်ချို့ကလည်း ဓာတ်ပုံ၊ ဗီဒီယို တွေ ရိုက်နေကြပြီး တချို့နိုင်ငံခြားသားတွေကတော့ လှူဖွယ်ပစ္စည်းတွေပါဝင်လောင်းလှူနေကြလေရဲ့။

ကယားပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်တရားသူကြီးချုပ် ဦးကျော်လင်းမောင်အမှူးပြုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်၊ ခရိုင်နဲ့ မြို့နယ်တရားရုံး တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးဝန်ထမ်းများလည်း ပြည်နယ် တရားလွှတ်တော် မိသားစုဆိုတဲ့ နဖူးစည်းစာတန်းအောက်မှာ ဆွမ်းဆန်တော်ပါဝင်လှူဒါန်းခဲ့ကြတယ်။ ပြည်နယ်တရားရေးဦးစီးမှူး ဦးကိုကိုဦးနဲ့ ရုံးအဖွဲ့မှူး ဦးညွန့်ရွှေတို့ကလည်း တက်တက်ကြွကြွ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ပါဝင်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သဟဇ္ဇိကဒါနအဖြစ် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်လောင်းလှူ ခဲ့ပါတယ်။ ဝါဆိုကျောင်းသံဃာတော်များကိုလောင်းလှူအပြီး ပလတ်စတစ်ထိုင်ခုံတစ်ခုမှာ ဝင်ထိုင်နားနေချိန် မှာတော့

ဘော်လခဲခရိုင်တရားရုံး၊ ဒုတိယခရိုင်တရားသူကြီး (ခရိုင်တရားသူကြီးတာဝန်)အဖြစ်ကနေ မြင်းခြံခရိုင်တရားရုံးကို ဒုတိယခရိုင်တရားသူကြီးအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ရမယ့် ဦးတူးမော်က ကျွန်တော့်အနားမှာ လာထိုင်ရင်း စကားစမြည်ပြောလာတယ်။

“ဆရာရေ ကျွန်တော်တော့ နောက်ရောက်လာတဲ့ ဦးနေစိုးကို အလုပ်လွှဲခဲ့ပြီ၊ ဒါနဲ့ ဆရာရယ် ကျွန်တော် အလုပ်လွှဲခါနီးမှာ ဘောလခဲမြို့မှာ ရှားရှားပါးပါး လူသတ်မှုတစ်ခုဖြစ်တယ်ဆရာရဲ့”

“ဒါမျိုးကဖြစ်တတ်ပါတယ် ဦးတူးမော်ရေ၊ နောက်ရောက်လာတဲ့ဦးနေစိုးက အဲဒီအမှုစစ်ရမှာပေါ့”

“ဆရာ ကျွန်တော်လူသတ်မှုတစ်ခု ဖတ်ဖူးတယ်။ တရားခံတစ်ယောက်တည်းက လူ(၂)ယောက်ကို သတ်တာ၊ အဲဒီအမှုမှာ တရားခံကို တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ် (၂)ခုကို တစ်ခုပြီးမှ တစ်ခုကျခံစေလို့ အမိန့်ချ ထားတယ်”

“ထောင်ပို့ဝရမ်းမှာ တရားခံအတွက် တစ်သက်တစ်ကျွန်းပြစ်ဒဏ် အတန်းအစားရော သတ်မှတ်ပေးထားမထား ဖတ်မိသေးလား”

“ဖတ်မိတယ်ဆရာ၊ အတန်း(၃)လို့ သတ်မှတ်ပေးထားတယ်၊ ဒီလိုသတ်မှတ်ပေးထားရင် တရားခံ ကျခံရမယ့် တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ပြစ်ဒဏ်ကို အကျဉ်းဦးစီးဌာနက ထောင်ဒဏ်အနှစ် (၂၀)လို့ မှတ်ယူရမှာလား၊ ထောင်ဒဏ် (၂၅)နှစ်လို့ မှတ်ယူရမှာလား မသိဘဲဖြစ်နေမှာနော်”

“ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၅၇ မှာတော့ တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ကို နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ် တစ်ကျွန်းပို့ ဒဏ်နှင့်အညီထားပြီး ရေတွက်ရမယ်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားတယ် ဦးတူးမော်၊ အကျဉ်းထောင်လက်စွဲအပိုဒ် ၈၃၃(ခ) နဲ့ (ဂ)အရ ဆိုရင်တော့ အလွန်ဆိုးသွမ်းတဲ့ ဂိုဏ်းဝင်လူဆိုးအကျဉ်းသားတွေကို အတန်း (၁)နဲ့ (၂)အဖြစ်၊ လူသတ်မှုနဲ့သာမန်ဓားပြမှု၊ လူသတ်မှုတွေအတွက် ပြစ်ဒဏ်ပေးရင် အတန်း (၃)အဖြစ် တရားရုံးက သတ်မှတ် ပေးရမယ်။ အတန်း (၁)နဲ့ (၂)အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရတဲ့ အကျဉ်းသားတွေအတွက် တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ဟာ ထောင်ဒဏ် (၂၅)နှစ်၊ အတန်း (၃)အဖြစ် သတ်မှတ်ခံရတဲ့ အကျဉ်းသားတွေအတွက် တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ် ဟာ ထောင်ဒဏ် (၂၀)နှစ်လို့ ထောင်အာဏာပိုင်တွေက ယူဆမှာလေ။ ဒါကြောင့်လည်း တရားရုံးချုပ်က တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ကျခံရတဲ့ တရားခံတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ ထောင်ဝရမ်းမှာ အတန်းအစားခွဲခြားသတ်မှတ်ပေးဖို့ အမှာစာ^(၁) နဲ့ ညွှန်ကြားခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီအမှာစာရဲ့ အနှစ်ချုပ်ကို တရားရုံးချုပ်က ထုတ်ဝေတဲ့လက်စွဲစာအုပ်^(၂) အပြာရောင်ထဲမှာလည်း ဖော်ပြထားတယ်။ ဒါနဲ့ ဦးတူးမော်ဖတ်ခဲ့ရတဲ့လူသတ်မှုရဲ့ တစ်သက်တစ်ကျွန်းချတဲ့ ထောင်ဝရမ်းမှာ အတန်းအစားသတ်မှတ်တာပါသလို အဲဒီလိုအတန်းအစား သတ်မှတ်တဲ့အကြောင်းရော စီရင်ချက်ထဲမှာ ပါမပါ သတိထားမိလား”

“သတိထားမိတယ် ဆရာ၊ စီရင်ချက်ထဲမှာတော့ ဒီလိုအတန်းအစား သတ်မှတ်ပေးတဲ့အကြောင်း မပါဘူးဆရာ၊ ထောင်ဝရမ်းထဲမှာပဲပါတာ”

“ဒီလိုဆိုရင် အဲဒီဝရမ်းကို ဘယ်အမိန့်အပေါ်အခြေခံပြီး ရေးထားတာလဲ၊ အမှုသည်တွေဟာ တရားခံ အပေါ်ချမှတ်တဲ့ အမိန့်အတိအကျကို သိဖို့လိုတယ်လေ။ ဒီကိစ္စမှာလည်း တရားခံအပေါ်ချမှတ်တဲ့ တစ်သက် တစ်ကျွန်းပို့ဒဏ်ရဲ့ အတန်းအစားကို တစ်ဖက်ဖက်က မကျေနပ်ရင် အထက်တရားရုံးကို တက်ချင်တက်ရ ဦးမှာနော်။ ဒါကြောင့် တရားခံအပေါ် ချမှတ်တဲ့ တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ရဲ့ အတန်းအစားကို စီရင်ချက်ထဲမှာပါ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထည့်သွင်းရေးပြီး အမိန့်ထည့်ချတာ ပိုကောင်းမယ်ထင်တယ်။ ပြီးမှ အဲဒီအမိန့်အတိုင်း ဝရမ်းရေးတာပေါ့”

(၁) တရားရုံးချုပ်၏ ၁၆-၆-၂၀၀၀ ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ၁၁၄ / ၆-၁ (ပြစ်မှု)

(၂) တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာအမိန့်များ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာများ

ညွှန်ကြားချက်များနှင့် အမှာစာများ လက်စွဲ (၁၉၄၆ - ၂၀၀၈)

“ဟာ ... ဟုတ်တယ်နော်ဆရာ၊ ဆရာဒီအကြောင်း တရားရေးဌာနမှာ ဆောင်းပါးရေးရင် ကောင်းမယ်”
ဦးတူးမော်နဲ့ ဝရမ်းအကြောင်းပြောနေရင်းမှာပဲ ဦးတူးမော်ပြောတဲ့စကားတွေဆီကို ကျွန်တော့်စိတ်က
အပြည့်အဝအာရုံမပြုနိုင်တော့ဘူး။ အတိတ်ကတွေ့ကြုံခဲ့ရဖူးတဲ့ ထောင်ဝရမ်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အဖြစ်အပျက်ကလေး
တစ်ခုက ကျွန်တော့်ရဲ့ ရင်တွင်းမှာပြန်လည်လှုပ်ခတ်၊ ရုန်းကန် နိုးကြားလာနေတယ်။ ပြီးတော့ ဆရာ ဦးကျော်မင်းကို
သတိရတယ်။ ဆရာရဲ့မျက်နှာပြုံးပြုံးကြီးကိုလည်း ပြန်လည်မြင်ယောင်လာတယ်။

ကြာတော့ကြာခဲ့ပါပြီ။

x x x x x x x x x x x x x

ကြာတော့ကြာခဲ့ပါပြီ။

ဆရာဦးကျော်မင်း ပဲခူးတိုင်းတရားသူကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေချိန် လွန်ခဲ့တဲ့ (၁၄)နှစ်၊ ၁၉၉၉
ခုနှစ်လောက်ကပါ။ ပဲခူးတိုင်းတရားရုံး (တောင်ငူခရိုင်)ကို တောင်ငူခရိုင်တရားရုံးအဖြစ် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်
ပြီးစအချိန်လောက်မှာ တရားရုံးချုပ်က ထောင်ဝရမ်းတစ်စုံ ပေးပို့ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါက လူသတ်မှုတစ်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး
တရားခံကို အပြီးအပြတ်လွှတ်ခဲ့တဲ့ ပဲခူးတိုင်းတရားရုံး (တောင်ငူခရိုင်) ရဲ့ လက်ထောက်တိုင်းတရားသူကြီးက
ချမှတ်ခဲ့တဲ့အမိန့်ကို တရားရုံးချုပ်ကပယ်ဖျက်ပြီး တရားခံကို ထောင်ဒဏ် (၇)နှစ် ကျခံစေဖို့ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့တာကြောင့်
အဲဒီအမိန့်နဲ့အညီ တရားခံနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ထောင်ဝရမ်းကို အတည်ပြုပေးဖို့ ပေးပို့တာဖြစ်ပါတယ်။

လက်ထောက်တိုင်းတရားသူကြီးရဲ့ တရားခွင့်ကချခဲ့တဲ့အမှုဖြစ်လို့ ထုံးစံအတိုင်း ဆက်ခံသူ ဒုတိယ
ခရိုင်တရားသူကြီးက အဲဒီထောင်ဝရမ်းကို အတည်ပြုဖို့ လုပ်ရပါတယ်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်းပါပဲ။ တရားရုံးချုပ်က
ပို့ပေးလိုက်တဲ့ ထောင်ဝရမ်းတစ်စုံကိုသိမ်းထားပြီး ဒုတိယခရိုင်တရားသူကြီးက သက်ဆိုင်ရာ ရဲစခန်းမှူးဆီ တရားခံဖမ်းပြီး
တရားရုံးကိုတင်ပို့ဖို့ ဖမ်းဝရမ်းပို့လိုက်တယ်။ **(ဒီဖမ်းဝရမ်းအရ တရားခံကို ဖမ်းဆီးရမီ လာပြီဆိုရင်တော့
ဖမ်းဝရမ်းကိုရုံးမှာ ပြန်သိမ်းထားပြီး တရားရုံးချုပ်က ပေးပို့တဲ့ထောင်ပို့ဝရမ်းနဲ့ တရားခံကို ဖမ်းဆီးရ
မိတဲ့ရက်ကိုပါ ဖော်ပြထားတဲ့အမှာစာနဲ့အတူ သက်ဆိုင်ရာအကျဉ်းထောင်ကို ဆက်ပို့ပေးရမှာပါ။ ပြီးတော့
တရားခံကို ဖမ်းဆီးရမီလို့ ထောင်ပို့ဝရမ်းကို အတည်ပြုဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း တရားရုံးချုပ်ကို
ပြန်အစီရင်ခံရမယ်။ တရားခံကို လတ်တလော ဖမ်းဆီးရမီသေးခြင်းမရှိဘူးဆိုရင်လည်း တရားရုံးချုပ်က
ပေးပို့ခဲ့တဲ့ ထောင်ပို့ဝရမ်းကိုတော့ ကိုယ့်ရုံးမှာပဲသိမ်းထားပြီး တရားခံကို လတ်တလောဖမ်းဆီး
ရမီသေးခြင်း မရှိကြောင်း၊ ထောင်ပို့ဝရမ်းကို အတည်ပြုဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာရဲစခန်းထံ
ဖမ်းဝရမ်းပေးပို့ဆောင်ရွက်ထားကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြတဲ့ အစီရင်ခံစာနဲ့ တရားရုံးချုပ်ကို
အစီရင်ခံရမယ်။ တရားခံနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ထောင်ပို့ဝရမ်း အတည်မပြုနိုင်သေးမချင်း ဒီလိုပဲအခါ
အားလျော်စွာ အစီရင်ခံရမှာပါ)** ဝရမ်းမှာလည်း တရားခံကို ဖမ်းဆီးရမီရင် ဖမ်းဆီးရမိတဲ့ရက် (အတည်ပြုရဲဖမ်းရက်)
ကိုပါ ဝရမ်းမှာ ဖော်ပြပြီး ပြန်သွင်းဖို့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထည့်ရေးပေးလိုက်တယ်။ ဒါမှလည်း တရားခံကျခံရမယ့်ပြစ်ဒဏ်ထံက
ချုပ်ရက်ကိုနှုတ်ဖို့အကြောင်း ပေါ်ပေါက်ရင် တရားခံစပြီး အချုပ်ခံရတဲ့ရက်ကို သိရှိတွက်ချက်နိုင်မှာပါ။ တစ်ခုရှိတာက
တရားခံကို ဘယ်တော့ဖမ်းမိမယ် ဆိုတာ ကြိုမသိနိုင်လို့ ရဲစခန်းကိုပို့တဲ့ ဖမ်းဝရမ်းမှာ ဝရမ်းပြန်သွင်းရမယ့်ရက်ကိုတော့
ထည့်မပေးလိုက်ပါဘူး။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်တဲ့အချိန် ကျော်လွန်တဲ့အထိ ရဲစခန်းကအကြောင်းမပြန်ရင်တော့
တရားခံအပေါ်ထုတ်ဆင့် ထားတဲ့ ဖမ်းဝရမ်းအပေါ်အတည်ပြုမှုအခြေအနေကို ပြန်လည်တင်ပြဖို့ အကြောင်းကြားရမှာပေါ့။
ရဲစခန်းက သူ့အလိုအလျောက် အစီရင်ခံစာမျိုးလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။

အခုကိစ္စမှာလည်း ရဲစခန်းကအစီရင်ခံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အစီရင်ခံစာနဲ့ သီးခြားတင်ပြအစီရင်ခံစာ
မျိုးမဟုတ်ဘဲ (တရားရုံးကထုတ်ပေးတဲ့ ဖမ်းဝရမ်းကို တရားခံကို ဖမ်းဆီးရမီခြင်းဖြင့် အတည်ပြုနိုင်ခြင်းမရှိသေး သလို

ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံစနစ်

ဦးတင်ဝင်း(ကော်မရှင်)

ဖက်ဒရယ်

Federal ဟူသော စကားရပ်သည် လက်တင်ဘာသာစကား Federatus မှဆင်းသက်ပြီး စာချုပ်စာတမ်း ဖြင့် စည်းနှောင်ခြင်း၊ ယုံကြည်ခြင်းဟူသော အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံဟူသည် လွတ်လပ်သောနယ်ပယ်များမှ ဘုံအကျိုးတူ စီးပွားရေးအတွက် သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီး အချုပ်အခြာပိုင် နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အခြေခံ၍ အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးသောနိုင်ငံဖြစ်သည်ဟု လက်ခံထားကြပါသည်။

စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ဆိုရာ၌ ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအကြား အာဏာခွဲဝေရာတွင် ဗဟို အစိုးရလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအား အဖွဲ့ဝင်များက စုပေါင်းပေးအပ်ထားပြီး ကြွင်းကျန်သောအာဏာ (Residual Power) များကို မူလပိုင်ရှင် လွတ်လပ်သောအဖွဲ့ဝင်များက ဆက်လက်ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။

တစ်နည်းဆိုသော် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံစနစ်တစ်ခုတွင် ဒေသ/ပြည်နယ်/ဖွဲ့စည်းမှုစည်းမှုများ တစ်ခုမက ပါဝင်နေပြီး ၎င်းတို့အချင်းချင်းသည် မိမိတို့ကိုယ်စီ အကျိုးစီးပွားအတွက် စာချုပ်စာတမ်း နားလည်မှု များဖြင့် ပေါင်းစည်းနေထိုင်ကြသော သဘောဖြစ်ပါသည်။ မျက်မှောက်ကာလတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဂျာမနီ၊ အိန္ဒိယ၊ ဩစတြေးလျ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ကနေဒါနှင့် ဘယ်လ်ဂျီယံတို့သည် အသွင်အမျိုးမျိုးရှိသော ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံစနစ်ကို ကျင့်သုံးနေသော နိုင်ငံများဖြစ်ကြပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းမှုများကို ပြည်နယ် State ဟုလည်းကောင်း၊ ကနေဒါတွင်ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းမှုကို ပြည်နယ် Province ဟုလည်းကောင်း၊ ဂျာမနီနှင့်ဩစတြေးလျားတွင်ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းမှုများကို Lander ဟုလည်းကောင်း၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင်ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းမှုများအား ကန်တန် Canton ဟုလည်းကောင်း၊ ဘယ်လ်ဂျီယံတွင်ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းမှုများအား Region ဟုလည်းကောင်း အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ စနစ်တွင်ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းမှုများ၌ မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် စွန့်လွှတ် လိုက်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို မည်သူက ရယူသုံးစွဲသနည်း၊ မည်သူ့အကျိုးစီးပွားအတွက် မည်သို့သော နည်းလမ်းများဖြင့် သုံးစွဲသနည်းဟူသောအချက်ကို ကြည့်ရှုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ ဝင် ဒေသ/ ပြည်နယ်အသီးသီးက စွန့်လွှတ်လိုက်သောလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဗဟိုအစိုးရ တစ်နည်းဆိုသော် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အစိုးရက ကျင့်သုံးပါသည်။ အလွယ်ကူဆုံးအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံဖွဲ့စည်းမှုတွင်ပါဝင်ကြသော ဒေသ/ပြည်နယ် စသည်တို့သည် မိမိတို့၏ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေး၊ ကာကွယ်လုံခြုံရေးနှင့် ငွေစက္ကူရိုက်နှိပ်သုံးစွဲရေးစသည်တို့ကို ဗဟိုအစိုးရသို့ လွှဲအပ်တာဝန် ထမ်းဆောင်စေပါသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတွင်ပါဝင်ကြသော ဒေသ/ပြည်နယ်များသည် မိမိတို့၏ နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေး စသည်တို့ကိုဆောင်ရွက်ရန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ လွှဲအပ်တာဝန်ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ အနည်းဆုံးအရေးအရာနှစ်ချက် လွှဲအပ်တာဝန်ပေးခြင်း၌ပင်လျှင် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံစနစ်တွင်ပါဝင်ကြသော ဒေသ/ပြည်နယ်များ ရယူကျင့်သုံးသော လုပ်ပိုင်ခွင့်/ ရပိုင်ခွင့် အမျိုးအစား၊ အရေအတွက်၊အတိုင်းအတာ စသည်တို့ကို မည်သို့သောနည်းလမ်းများဖြင့် ရယူဆောင်ရွက်သွားကြသည် ဟူသော အချက်တွင်လည်း ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ခြားနားချက်များ ရှိပါသည်။ အလွယ်တကူဆိုရလျှင် အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲခြင်း၊ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများခန့်ထားခြင်း၊ မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးစီမံဆောင်ရွက်ခြင်း စသောလုပ်ငန်းကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ကြသော နည်းစနစ်များ၊ အခွင့်အာဏာများသည် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူညီကြသည်မဟုတ်ပေ။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံစနစ် ကျင့်သုံးကြသည်ဆိုသော်လည်း ဖက်ဒရယ်တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ သည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက လုပ်ပိုင်ခွင့်ရသော အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအခွင့်အာဏာ များနှင့် ပြည်နယ်/ ဒေသများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အမျိုးအစား၊ အရေအတွက် အကန့်အသတ် စသည်တို့၌ ကွဲပြား မှုများရှိနေကြပါသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများမှာ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံစနစ်ဖြင့် ပေါင်းစည်းနေထိုင် ကြမည့် ဒေသ/ပြည်နယ်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု နောက်ခံဖြစ်ရပ်မျိုးစုံ၊ လိုအပ်ချက်မျိုးစုံ၊ အားသာချက်မျိုးစုံ၊ အားနည်းချက်မျိုးစုံ၊ လိုလားချက် မျိုးစုံရှိနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံစနစ်ကို အကဲဖြတ်သောစံများ

ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတစ်ခုအကြောင်းကို ပြင်ပလေ့လာသူများအနေဖြင့် စံအဖြစ်လက်ခံ ထားသော အချက်များအရ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာကြပါသည်။ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအသီးသီးသည် မိမိတို့နိုင်ငံတည်ဆောက်ရာတွင်

သဘောတရားအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်ဖြစ်သည်ဟုဆိုနိုင်သော်လည်း အနှစ်သာရအားဖြင့်ကား အားလုံးသည် ဖက်ဒရယ်စစ်စစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ စာတွေ့နှင့်လက်တွေ့ ကွာဟတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသူများက ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခု၏ သဘောတရားပိုင်း အရ မည်သို့ ဆိုထားသည်ကို အဓိကထားလေ့လာခြင်းထက် လက်တွေ့ကျ၍ ဖက်ဒရယ်ဟုတ်မဟုတ်ကို အကဲဖြတ်နိုင်သော အောက်ပါစံများကိုသာ အဓိကထားစဉ်းစားကြပါသည်။

- (က) ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများကြား အာဏာခွဲဝေမှု (Division of Power Between Center and the State)
- (ခ) အခြေခံဥပဒေအထွဋ်အမြတ်ဖြစ်မှု (Supremacy of Constitution)
- (ဂ) ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းသော အခြေခံဥပဒေ (Written Constitution)
- (ဃ) အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှုနှင့် ပတ်သက်သောတင်းကြပ်မှု (Rigid Constitution)
- (င) တရားရေးမဏ္ဍိုင်၏ အထူးအာဏာ (Special Judiciary)

ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား အာဏာခွဲဝေမှုကိုအခြေခံ၍သာ နိုင်ငံတစ်ခုသည် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဟုတ်/မဟုတ်ကို အကဲဖြတ်ရပါသည်။ ပြည်ထောင်စုကို မည်သို့မည်ပုံဖွဲ့စည်းထားသနည်း ဆိုသည့်အချက်မှာ ဖက်ဒရယ် စစ်/မစစ်စဉ်းစားရာတွင် အဓိကမကျဘဲ အစိုးရများကြား အာဏာခွဲဝေမှုသာ အဓိကကျပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို နိုင်ငံဖွဲ့စည်းမှုပုံသဏ္ဍာန်ဟု နားလည်ခြင်းထက် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးရှိ အစိုးရပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးထဲမှ ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ်များအကြား အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးသော အစိုးရပုံစံဟူ၍လည်း နားလည်နိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ စစ်မှန်သောဖက်ဒရယ်အစိုးရတစ်ရပ် ဟုတ်/မဟုတ်ကို ထိုနိုင်ငံအတွင်း ဗဟိုအစိုးရနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရများကြား အာဏာခွဲဝေမှုကိုလိုက်၍ ဆုံးဖြတ်ရပါသည်။

အာဏာခွဲဝေရာတွင် ကြွင်းကျန်သောအာဏာများကို ဗဟို သို့မဟုတ် ပြည်နယ် မည်သူက ကျင့်သုံးခွင့် ရှိသနည်းဆိုသည့်အချက်ကို အလေးပေးစဉ်းစားကြပါသည်။ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်အစိုးရများဟု အများက အသိအမှတ်ပြုသော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံများတွင် ကြွင်းကျန်သောအာဏာများကို ပြည်နယ်များက ကျင့်သုံးခွင့်ရှိပါသည်။ ကြွင်းကျန်သောအာဏာများကို ဗဟိုအစိုးရကကျင့်သုံးသော မြန်မာနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့ကို တစ်ဝက်တစ်ပျက် ဖက်ဒရယ် (Quasi Federal) ဟု လေ့လာသူများက သတ်မှတ်ကြပါသည်။

ဒုတိယအချက်ဖြစ်သော အခြေခံဥပဒေအထွဋ်အမြတ်ဖြစ်မှုသည် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ၏ ခိုင်မာမှုကို အာမခံချက်ပေးရသော ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတစ်ခုတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသောအစိုးရများသည် တစ်ခုထက်ပို၍ အပြိုင်အဆိုင်ပေါ်ထွက်နေကြပါသည်။ ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကိုအခြေခံဥပဒေက အပ်နှင်းသည့်အတိုင်းသာ ကျင့်သုံးရပါသည်။ အခြေခံဥပဒေအရ အတိအကျကန့်သတ်မှုမရှိလျှင် အချင်းချင်းအကြား အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကန့်သတ်ထားသော်လည်း အချိန်မရွေးအငြင်းပွားမှုများ ထပ်မံဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်ပါသည်။ အစိုးရတစ်ရပ်၏ အာဏာများကို တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ကျင့်သုံးနိုင်စေရေးအတွက် နိုင်ငံတစ်ဝန်းတွင် အခြေခံ ဥပဒေ အထွဋ်အမြတ်ဖြစ်စေရန် လိုပါသည်။

တတိယအချက်ဖြစ်သော ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းသည့် အခြေခံဥပဒေဆိုသည်မှာ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခုအနေဖြင့် အခြေခံဥပဒေကိုရေးဆွဲ၍ ပြဋ္ဌာန်းရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောနိုင်ငံများတွင် ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြေခံဥပဒေမရှိတတ်ပေ။ ဥပမာ- ဂရိတ်ဗြိတိန်နှင့် အစ္စရေးကဲ့သို့သော နိုင်ငံများဖြစ်သည်။ ယင်းနိုင်ငံများသည် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်နိုင်ငံများသာဖြစ်ကြ၍ ပြဿနာမရှိသော်လည်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တစ်ခုဖြစ်ဖို့ဆိုလျှင်

ပြဿနာများစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြေခံဥပဒေ အထွဋ်အမြတ်ဖြစ်မှုကို တည်ဆောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

စတုတ္ထအချက်ဖြစ်သော အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တင်းကြပ်မှုသည် အခြေခံဥပဒေ အထွဋ်အမြတ်ဖြစ်မှုကို အရေးကြီးသောကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်နိုင်ငံနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတိုင်းလိုလို အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးကိစ္စကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ပြုလုပ်ကြရ ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်များအကြား သဘောတူညီ၍ လက်ခံထားပြီးသော အခြေခံဥပဒေ တစ်ရပ်သည် ဗဟိုအစိုးရတစ်ဦးတည်း၏ သဘောထားနှင့် ပြုပြင်ခွင့်လုံးဝမရှိပါ။ တစ်ပြည်ထောင် စနစ်နိုင်ငံများတွင် ဗဟိုအစိုးရအဆင့်ရှိ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်က ၎င်း၏သဘောအလျောက် အခြေခံဥပဒေကို ပြင်နိုင်သော အခွင့်အာဏာရှိသော်လည်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံများတွင်မူ ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင်များ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်သည်ဟူသော အခြေခံယူဆချက်ဖြင့် လွယ်လွယ်နှင့်ပြင်ခွင့်မရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိ ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပဉ္စမအချက်ဖြစ်သော တရားရေးမဏ္ဍိုင်၏ အထူးအာဏာသည် အစိုးရများအချင်းချင်းအကြား အငြင်းပွားမှုကို ဖြေရှင်းရာတွင် အထူးအရေးကြီးသောကိစ္စကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရပါသည်။ အထက်ပါအချက်များသည် ပြင်ပမှနေ၍ ဖက်ဒရယ် စစ်/မစစ် လေ့လာသူများက အခြေခံထားစဉ်းစားသောအချက်များဖြစ် ပါသည်။

ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် ခွဲထွက်ခွင့်ပြဿနာ

တစ်သီးပုဂ္ဂလပညာရှင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက ကုလသမဂ္ဂလေ့လာမှုအပေါ်အခြေခံ၍ လူနည်းစု များတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်၊ ကျင့်သုံးခွင့်ရှိကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများသည် ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်၊ ကျင့်သုံးခွင့်ရသင့်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံရှိနေသော နိုင်ငံတစ်ခု အဖို့ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းမှုအောက်တွင် မည်သည့်လူမျိုးကမျှ အခွင့်ထူးခံမဖြစ်စေရန်နှင့် အခွင့်အရေး ညီမျှမှုရှိစေရန် လူမျိုးအသီးသီး၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ဖြင့် အာမခံချက်ပေးထားသင့်ကြောင်း သုံးသပ်ကြပါသည်။

အငြင်းပွားဖွယ်အဖြစ်ဆုံးမှာ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တွင် ခွဲထွက်ခွင့် ပါ မပါ ဆိုသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ အချို့က ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်မပါဝင်ဟုဆိုကြပါသည်။ အချို့က ခွဲထွက်ခွင့်သည် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်၏ အခွင့်အရေးကျင့်သုံးမှုဆိုင်ရာ၌ အမြင့်ဆုံးအခွင့်အရေးအဖြစ် ပါဝင်နေသည်ဟုဆိုကြပါသည်။ အချို့က ခွဲထွက်ခွင့် သည် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကျင့်သုံးသော လူမျိုးအပေါ်မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ရသောအခွင့်အရေးဖြစ်သည်ဟုဆို ကြပါသည်။ ထိုသို့ဆိုလျှင် မည်သို့သောပြည်သူများသည် ခွဲထွက်ခွင့်ကိုကျင့်သုံးသင့်ကြောင်း သို့မဟုတ် ကျင့်သုံးခွင့် မရှိကြောင်း ငြင်းခုံခြင်းမှ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို ကျင့်သုံးခွင့်မရှိဆိုသည့် ငြင်းခုံပွဲဆီသို့ ဦးတည်သွားမည် ဖြစ်ပေသည်။

ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို မူရင်းဌာနေလူမျိုးများက ကျင့်သုံးခြင်းဖြစ်လျှင် ထိုမူရင်းဌာနေလူမျိုးအနေဖြင့် ခွဲထွက်ခွင့်မရှိကြောင်း အချို့သုတေသီများကဆိုကြပါသည်။ မူရင်းဌာနေလူမျိုးများအတွက် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ကျင့်သုံးမှု ဖော်ဆောင်ခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ ထိုလူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း စသည့် လူမျိုးစရိုက် လက္ခဏာများ အခြားလူမျိုးများ၏ ဝါးမျိုခြင်းမခံရအောင် ကာကွယ်ပေးရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းပြချက်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကျင့်သုံးမှုသည် လူ့အခွင့်အရေး အကြောင်းပြချက်နှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးကိုကာကွယ်ရန် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလူမျိုးများအတွက် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ဆိုသည်မှာ ခွဲထွက်ခွင့်သည် အဓိကမဟုတ်တော့ဘဲ ၎င်းတို့၏ လူမျိုးရေး ကိစ္စများကို ၎င်းတို့ဖာသာ လွတ်လပ်စွာစီမံဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ရှိခြင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရ အစိုးရများ (Self-government) တည်ဆောက်ခွင့်ရှိခြင်းပင် ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို

ရည်ညွှန်းသည်ဟု နားလည်ရပေမည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကိုပါ အသိအမှတ်ပြု မည်ဆိုပါက ထိုကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်သည် လူမျိုးရေး သို့မဟုတ် လူနည်းစုများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်သာ ဖြစ်ပါမည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံးမည့်လူနည်းစုများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တွင် ခွဲထွက်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြု/ မပြု ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရေး ကျောထောက်နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်မည် ဟု ယူဆပါသည်။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ၁၈၂၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရခိုင်ဒေသနှင့် တနင်္သာရီဒေသများကို သိမ်းယူ၍ ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် အောက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းယူပါသည်။ ၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင် အထက်မြန်မာပြည်ကိုသိမ်းယူ၍ မြေပြန့်ဒေသများတွင် တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးပါသည်။ တောင်တန်းဒေသများတွင် စော်ဘွားများ၊ ဒူးဝါးများ စသည်တို့ကို ၎င်းတို့ဇာခံစေလျက် ရှေးယခင်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့ အကျိုးအဖြစ်အများဆုံးဖြစ်စေသော သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်းဆောင်သော ဖဆပလအဖွဲ့သည် ပင်လုံစာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုပြီး တိုင်းရင်းသားများနှင့်အတူ လွတ်လပ်ရေးရရှိရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ ပင်လုံညီလာခံသို့ ကချင်၊ ရှမ်းနှင့် ချင်းခေါင်းဆောင်များတက်ရောက်ခဲ့ပြီး ပင်လုံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါသည်။ ကရင်နှင့်ကယား ခေါင်းဆောင်အချို့က လေ့လာရန် လာရောက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ပင်လုံညီလာခံဆွေးနွေးပွဲများတွင် လွတ်လပ်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တစ်ခု ပါဝင်ရန်၊ ကချင်ပြည်နယ်တစ်ခုဖွဲ့စည်းပေးရန်နှင့် ချင်းလူမျိုးများ အတွက် အထူးဒေသ/ တိုင်းတစ်ခု ဖွဲ့စည်းရန် သဘောတူခဲ့ကြပါသည်။

တိုင်းရင်းသားများပူးပေါင်းပြီး လွတ်လပ်သောမြန်မာနိုင်ငံထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းစဉ်ကပင် တိုင်းရင်းသား အချို့က ခွဲထွက်ခွင့်ကို တင်ပြကြသည်များရှိပါသည်။ ကချင်ခေါင်းဆောင်အချို့က ဗန်းမော်ခရိုင်နှင့် မြစ်ကြီးနား ခရိုင်ပါဝင်ပြီး ကချင်ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးကို တင်ပြစဉ်က ခွဲထွက်ခွင့်ကိုပါ တင်ပြခဲ့ဖူးသဖြင့် ခွဲမထွက်ဘူး ဆိုမှသာ ယင်းဒေသများပါသော ကချင်ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းရေးကို သဘောတူနိုင်မည်ဟု မြန်မာခေါင်းဆောင်များက ရပ်တည် ထားခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေခံဥပဒေ အခန်း (၁၀) ပါ ခွဲထွက်ခွင့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ကချင် ပြည်နယ်နှင့် မသက်ဆိုင်စေရဟု ပုဒ်မ ၁၇၈ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ၏ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေးအခြေခံနှင့် သီးခြားရပ်တည်နေ လိုသော သဘောထားများကြောင့် ပြည်ထောင်စုဝင် ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ်သာမက ခွဲထွက်ခွင့်ကိုအသိအမှတ် ပြုထားပါသည်။ ထို့အတူ ကယားပြည်နယ်ဒေသ၏ သီးခြားသဘောလက္ခဏာအား အသိအမှတ်ပြုထားသော ကြောင့် ခွဲထွက်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ အခြေခံဥပဒေတွင် ခွဲထွက်နိုင်သောအခွင့်အရေးကို အခန်း (၁၀) တွင် သီးခြားဖော်ပြထားပါသည်။ အခြေခံဥပဒေအာဏာတည်သည့်နေ့မှ ၁၀ နှစ်အတွင်း ခွဲထွက်နိုင်သော အခွင့်အရေးကို အသုံးမပြုရဟု ပုဒ်မ ၂၀၂ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ထို့ပြင် ခွဲထွက်လိုပါက သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်ကောင်စီရှိ အမတ် ၃ ပုံ ၂ ပုံ ထောက်ခံရန်လိုကြောင်း၊ ထို့နောက် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်လူထု ဆန္ဒခံယူပွဲဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပုဒ်မ ၂၀၄ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၂၀၅ တွင် ဆန္ဒခံယူပွဲ ကြီးကြပ်အဖွဲ့ကို မည်သို့ဖွဲ့စည်းရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ပုဒ်မ ၂၀၆ တွင် ခွဲထွက်နိုင်သော အခွင့်အရေး အသုံးပြုခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော ကိစ္စအားလုံးကို ဥပဒေဖြင့် စည်းမျဉ်းများသတ်မှတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား ပါသည်။ အခြေခံဥပဒေအာဏာတည်သည့်နေ့မှ ၁၀ နှစ်အတွင်း ခွဲထွက်ခွင့်ကိုအသုံးမပြုရဟု ရေးသားထား သဖြင့် ၁၀ နှစ်ကျော်လွန်လျှင် ကယားပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့သည် ခွဲထွက်နိုင်သည်ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ကြဟန်တူပါသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ၂၀၀၈ ခုနှစ် မေလတွင် ပြည်သူ့ဆန္ဒ ခံယူပွဲဖြင့်

အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ ယင်းအခြေခံဥပဒေအရ တိုင်းဒေသကြီး ၇ ခု၊ ပြည်နယ် ၇ ခု၊ နာဂါ၊ ဓနု၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ ကိုးကန့်၊ လူမျိုးတို့အတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ၅ ခုနှင့် ဝလူမျိုးများအတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်းဟု သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိခြင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ရှိခြင်း၊ ဥပဒေပြုစုခြင်းနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းတို့ကို သီးခြားသတ်မှတ်ပေးထားခြင်း စသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကိုထောက်ရှုပြီး ဖက်ဒရယ်အခြေခံဥပဒေဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် ဗဟိုအစိုးရက အမျိုးသား စီမံကိန်းဥပဒေ၊ ရ/သုံးခန့်မှန်းဥပဒေနှင့် အခွန်အကောက်ဥပဒေပြုစုရေးတွင် ဦးဆောင်မှုရယူထားခြင်း၊ တစ်ပြေးညီသော ပြည်ထောင်စု တရားဥပဒေစနစ်ကျင့်သုံးခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်ထားစနစ်ကျင့်သုံးခြင်း စသည့်အချက်များကို ထောက်ရှုပြီး ဗဟိုဦးဆောင်မှုကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ခွဲထွက်ခွင့်မရှိကြောင်း ပုဒ်မ ၁၀ တွင် အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမှာ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အခြေခံသဘောဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

နိဂုံး

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံတစ်ခုတွင် တည်ဆောက်ထားသော ဖက်ဒရယ်စနစ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အခြေအနေ နှင့် အချိန်အခါအလိုက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲကျင့်သုံးနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်/ဒေသအချို့သည် တိုးတက်လာသော်လည်း အချို့ပြည်နယ်ဒေသများသည် တိုးတက်မလာကြောင်း တွေ့ရတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နဂိုမူလရှိပြီးသော ပြည်နယ်/ဒေသအချင်းချင်း ကွဲပြားခြားနားမှုသည် ပိုမိုကြီးထွားလာပြီး တည်ဆောက်ထားသော ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံစနစ်သည် နောက်ဆုံးပြိုကွဲသွားတတ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၁၉၉၀ ပြည့် လွန်နှစ်များတွင် ယူဂိုစလပ်ဗီးယားနိုင်ငံပြိုကွဲသောဖြစ်စဉ်ကို ညွှန်ပြလိုပါသည်။

အမှန်ဆိုရလျှင် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံစနစ်အောင်မြင်ရေးတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် များစွာအရေးကြီးပါသည်။ အချို့ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများသည် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ အထိ ကျယ်ပြန့်စွာဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားနိုင်သည့်အပြင် ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် အချို့နိုင်ငံ များတွင် သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးစွဲ၊ ဘာသာစွဲကို အခြေခံဖွဲ့စည်းထားသော နိုင်ငံရေးပါတီများသည် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/ဒေသများတွင် အထူးအင်အားကောင်းနေသည့် အနေအထားမျိုးကိုလည်း တွေ့မြင်ရတတ်ပါသည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအလျောက် အင်အားကြီးသောနိုင်ငံရေးပါတီနှင့် ဒေသအလိုက် အင်အားကြီးမားသော နိုင်ငံရေးပါတီ(များ)အကြား ဆက်ဆံရေးချောမွေ့စေရေးအတွက် ရေးဆွဲ ထားသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဖွဲ့စည်းမှုများသည် လွန်စွာအရေးကြီးသည့် အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိနေကြောင်း အဆုံးသတ်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

(တင်ဝင်း)
ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)
ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ ဥပဒေရေးရာနှင့်အထူးကိစ္စရပ်များ
လေ့လာဆန်းစစ်သုံးသပ်ရေးကော်မရှင်

ဆင့်ခေါ်ရန် လိပ်စာတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်လျှင်

ဒေါ်သင်းနိုင်
ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)

တရားမကြီးမှု၊ အယူခံမှု၊ အသနားခံလွှာ သို့မဟုတ် လျှောက်လွှာစသည့်အမှုများ တရားရုံးသို့ တင်ပို့လာသည့်အခါတွင် တရားလို၊ အယူခံတရားလို သို့မဟုတ် လျှောက်ထားသူတို့သည် ၎င်းတို့အား ဆင့်ခေါ်ရန် လိပ်စာကို သီးခြားပူးတွဲတင်ပြကြရပါသည်။ ထို့အတူ တရားပြိုင်၊ အယူခံတရားပြိုင် သို့မဟုတ် လျှောက်ထားခံရသူတို့ဘက်မှ ခုခံချေပချက် တစ်စုံတစ်ရာရှိလျှင် ချေပလွှာ သို့မဟုတ် လျှောက်ထားလွှာနှင့်အတူ ၎င်းတို့အား ဆင့်ခေါ်ရန်လိပ်စာကို သီးခြားပူးတွဲတင်ပြကြရပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆင့်ခေါ်ရန်လိပ်စာကို သီးခြားပူးတွဲတင်ပြရန် တာဝန်ရှိပါလျက် သီးခြားပူးတွဲတင်ပြရန် ပျက်ကွက်သည့်အခါတွင် တရားရုံးကဆောင်ရွက်နိုင်သည်များကို သိရှိနိုင်ကြစေရန် တင်ပြလိုက်ပါသည်။

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ ၂၀-က(၄) တွင် ဆင့်ခေါ်ရမည့်လိပ်စာ တင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်လျှင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် အောက်ပါအတိုင်းပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

“နည်းဥပဒေခွဲ (၁) သို့မဟုတ် နည်းဥပဒေခွဲ (၂) အရ လိုအပ်သောဆင့်ခေါ်ရန်လိပ်စာကို တင်သွင်းရန် အမှုသည်တစ်ဦးဦးက ပျက်ကွက်သောအခါ ပျက်ကွက်သူသည် တရားလို၊ အယူခံတရားလို သို့မဟုတ် လျှောက်ထားသူဖြစ်ပါက အမှုဆောင်ရွက်ရန်ပျက်ကွက်သည့်အတွက် ၎င်း၏တရားမမှု၊ အယူခံမှု၊ အသနားခံလွှာ သို့မဟုတ် လျှောက်လွှာကို ပလပ်နိုင်သည်။ ပျက်ကွက်သူသည် တရားပြိုင်၊ အယူခံတရားပြိုင် သို့မဟုတ် လျှောက်ထားခံရသူဖြစ်ပါက ခုခံချေပချက် တစ်စုံတစ်ရာရှိလျှင် ယင်းခုခံချေပချက်ကိုပယ်ဖျက်ပြီး ခုခံချေပခြင်း မပြုသကဲ့သို့ သတ်မှတ်နိုင်သည်။ မည်သည့်အမှုသည် မဆို တစ်ဖက်အမှုသည်အပေါ် ယင်းသို့သောအမိန့်တစ်ရပ် ချမှတ်ပေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ ယင်းလျှောက်ထားချက်အပေါ် တရားရုံးက မိမိတရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်သောအမိန့်ကို ချမှတ်နိုင်သည်။”

အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ဆင့်ခေါ်ရန် လိပ်စာတင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားရုံးများက တရားမျှတသည်ဟု ထင်မြင်သောအမိန့်များချမှတ်ရာတွင် ချိန်ဆသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် စီရင်ထုံးပြုထားသော စီရင်ထုံးများကို လေ့လာသိရှိဖတ်ရှုနိုင်ရန် တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဦးမင်းမောင် ပါ ၂

ဦးထွန်းအောင် ပါ ၂

နှင့်

ဦးလှအောင် ပါ ၆

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ ၈၄ အမှုတွင်

“အမိန့် ၅ နည်း ၂၀-က(၄) အရ ဆင့်ဆိုရန် လိပ်စာတင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်သောအဆိုလွှာကို တရားရုံးက ပလပ်နိုင်သည်။ ထိုသို့ပလပ်ခြင်းမပြုဘဲ လိပ်စာတင်သွင်းစေရန် ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။ ယင်းသို့ ဆင့်ဆိုရာ၌ အမှုကို ရုံးချိန်းပေးရသည့်အတွက် တစ်ဘက်အမှုသည်များအား တရားစရိတ်ပေးစေနိုင်သည်။

တရားလိုဘက်မှ လိပ်စာတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့် ရုံးသို့အချိန်မှန်မှန်လာရောက်ခြင်းတို့သည် သီးခြားကိစ္စများဖြစ်သည်။ တရားလိုများသည် ရုံးချိန်းပျက်ကွက်ခြင်းမရှိသည့်အတွက် လိပ်စာတင်သွင်းရန်မလိုဟုလည်းကောင်း၊ တရားလိုဘက်ကို ဆင့်ဆိုရန်လိပ်စာမပါသောအဆိုလွှာကို လက်ခံဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ လိပ်စာတင်သွင်းစေရန်မလိုဟူ၍လည်းကောင်း၊ မူလရုံးကယူဆခဲ့ဟန်တူသည်။ ယင်းယူဆချက်သည် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၅ နည်း ၂၀-က (၁) ပါ အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အဟောသိကံဖြစ်စေသည်။ အဆိုလွှာကို လက်ခံစဉ်အခါက လိပ်စာပါ မပါ မစိစစ်မိ၍ လက်ခံမိသည့် တိုင်အောင် လိပ်စာတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ကြောင်းတွေ့ရလျှင် အမိန့် ၅၊ နည်း ၂၀-က(၄) အရ အမိန့်တစ်ရပ်ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ လိပ်စာတင်သွင်းရန် တရားရုံးကညွှန်ကြားပါလျက် တရားလိုဘက်မှ တင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်လျှင် အဆိုလွှာကို ပလပ်ပစ်သည်အထိ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်သည်။” ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

ဦးဘန်ဂှက် ပါ ၂

နှင့်

ဒေါ်ခင်တီ

ဦးကောက် ပါ ၂

၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ ၃၁ အမှုတွင်

“တရားမမှုများတွင် အတိအလင်းပြစ်ဒဏ်သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသည့် ကိစ္စများ၌ တရားစရိတ်ပေးစေသည့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ပေးခြင်းဖြင့် တစ်ဘက်အမှုသည်၏ နစ်နာမှုကို ကုစားနိုင်ပေသည်။ ဤအခြေအနေတွင် လိပ်စာတင်သွင်းခဲ့ခြင်းမရှိသည်ကို အကြောင်းပြုပြီး အယူခံတရားပြိုင်များဘက်မှ ထုချေချက်မရှိဟု မဆုံးဖြတ်သင့်သေး၍ လိပ်စာတင်ရန်ရက်ချိန်းပေးသင့်ပေသည်။ ၎င်းအပြင် အယူခံတရားပြိုင်များဘက်မှ ဦးဘန်ဂှက်တို့အား ရွှေ့ဆိုင်းစရိတ်ပေးစေသင့်သည်။ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်သည့်အခါကျမှသာ အမိန့် ၅၊ နည်း ၂၀-က(၄) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အကြီးဆုံးပြစ်ဒဏ်ကိုချသင့်သည်။” ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

အမိန့် ၅၊ နည်း ၂၀-က အရ လိုအပ်သည့်လိပ်စာတင်ရန် ပျက်ကွက်သည့်အတွက် ချမှတ်နိုင်သည့် အမိန့်အမျိုးမျိုးရှိနိုင်သည်။ အကယ်၍ တရားပြိုင်များဘက်မှ လိပ်စာကို သီးခြားမတင်သည့်အပြင် ချေလွှာတွင် မိမိတို့၏နေရပ်ကိုဖော်ပြပြီး ဆင့်ခေါ်ရန်လိပ်စာဟု ရည်ညွှန်းခြင်းမပြုဘဲ လိပ်စာ တင်သွင်းပြီးကြောင်း ဇွတ်မှိတ်ငြင်းဆိုပါမူ အမိန့် ၅၊ နည်း ၂၀-က(၄) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အကြီးဆုံးပြစ်ဒဏ်ကိုချမှတ်သင့်ပေလိမ့်မည်။ ယခုမူ တရားပြိုင်တို့သည် လိပ်စာတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်ကြောင်း ရိုးသားစွာဝန်ခံသည်ဖြစ်၍ သူတို့တင်သွင်းထားသော ခုခံချေပချက်ကို ပယ်ဖျက် သည့်ပြစ်ဒဏ်ထက်သာ၍သက်ညှာသောပြစ်ဒဏ်ကို ပေးသင့်ပေသည်။ တရားမမှုများတွင် အတိအလင်း သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိသည့် ကိစ္စများ၌ တရားစရိတ်ပေးစေသည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုချမှတ်ပေးခြင်းဖြင့် တစ်ဘက်အမှုသည်၏ နစ်နာမှုကို ကုစားနိုင်သည်။” ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

ဒေါ်သန်းသန်း

နှင့်

ဦးထွန်း

၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ ၁၀၁ အမှုတွင်

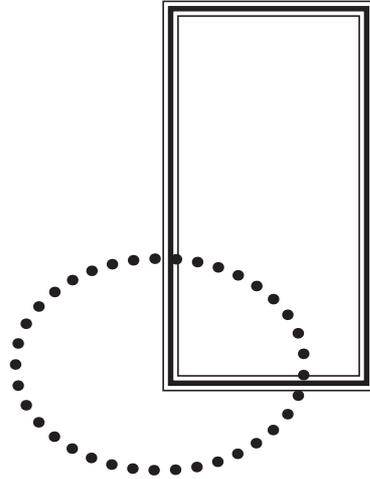
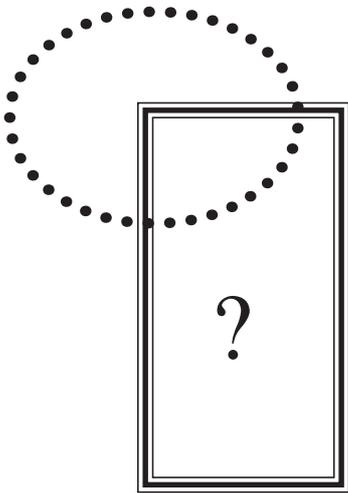
“တရားမမှုများတွင် တရားပြိုင်က ဖြောင့်ဆိုဝန်ခံလျှင် သက်သေများကိုစစ်ဆေးခြင်းမပြုဘဲ ဒီကရီ ချမှတ်နိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ဖြောင့်ဆိုဝန်ခံခြင်းမပြုဘဲ တရားလိုအားအနိုင်ပေးနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိပေ။ တရားပြိုင်က တရားရုံးသို့လာရောက်ထုချေခြင်းမပြုသည့်အမှုများတွင်ပင် တရားလိုဘက်က တင်ပြသော အထောက်အထားများအရ တရားလိုစွဲဆိုသောအမှုသည် အမြင်အားဖြင့် ခိုင်လုံမှုရှိ မရှိ စိစစ်သုံးသပ်ပြီး တရားလိုအား အနိုင်ပေးသင့်၊ မပေးသင့်အဆုံးအဖြတ်ပေးရသည်။ ဤအမှုတွင် မြို့နယ် တရားရုံးက ဒေါ်သန်းသန်း၏ ထုချေချက်ကိုတရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ ၂၀-က(၄) အရ ပယ်ဖျက်ခွင့်ရှိသည်မှန်သော်လည်း ထိုသို့ပယ်ဖျက်လိုက်ရုံမျှဖြင့် တရားလိုစွဲဆိုသောအမှုမှာ ထင်ရှားခိုင်လုံသည်ဟု ကောက်ယူခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ တရားလိုအနေဖြင့် မိမိအမှုတွင် အနိုင်ရရှိရန် မျက်မြင်အားဖြင့်ခိုင်လုံသည့်သက်သေခံချက်များ တင်ပြရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ နည်းဥပဒေ ၂၀-က (၄) တွင် တရားရုံးသည် တရားမျှတသည်ထင်မြင်သည့်အမိန့်ကို ချမှတ်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်မှန်သော်လည်း တရားလိုဘက်က သက်သေအထောက်အထားတစ်စုံတစ်ရာမတင်ပြရသေး ပါလျက် ဒီကရီချမှတ်ပေးခြင်းသည် တရားမျှတသည်ဟု ကောက်ယူရန်မသင့်ပေ။” ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

အဆိုပါအမှုတွင် ထုံးဖွဲ့ထားချက်အရ လိပ်စာတင်သွင်းရန် ပျက်ကွက်မှုအတွက် တရားပြိုင်၏ထုချေချက်ကို ပယ်ဖျက်ခွင့်ရှိသော်လည်း တရားလိုဘက်က သက်သေအထောက်အထားခိုင်လုံစွာတင်ပြရန် တာဝန်ရှိကြောင်း အမှုကိုဆက်လက်ကြားနာစီရင်ရန်လိုကြောင်း ထုံးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ တရားမမှုများတွင် ဆင့်ခေါ်ရန်လိပ်စာသီးခြားမတင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်သည့်အခါတွင် တရားရုံးများက ပြစ်ဒဏ်ကိုချိန်ဆသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် ရှာဖွေတွေ့ရှိရသမျှသော နောက်ပိုင်း စီရင်ထုံးများဖြင့် မျှဝေတင်ပြလိုက်ပါသည်။

ဒေါ်သန်းခိုင်
ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)

ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း နှင့် စပ်လျဉ်းသော

သက်သေခံပစ္စည်း ဖျောက်ဖျက်လျှင်

ဒေါ်သင်းခိုင်
ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)

အမှုများတရားစွဲဆိုတင်ပို့လာလျှင် အချို့သောအမှုများတွင် ရာဇသတ်ကြီး (The Penal Code) ယခု အခေါ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ‘၂၀၁’ တို့တွဲပြီးတင်ပို့လာသော အမှုများရှိတတ်ပါသည်။ ထိုသို့ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေပုဒ်မ ‘၂၀၁’ နဲ့ ပူးတွဲပြီး တရားစွဲဆိုတင်ပို့လာပါက ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရာတွင် တွေးတောကြံဆနိုင်ရန်အတွက် နောက်ပိုင်းစီရင်ထုံးများမှ ရှာဖွေတွေ့ရှိသမျှဖြင့် မျှဝေတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ) ၂၀၁ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-
“ပြစ်မှုကျူးလွန်ပြီးကြောင်းသိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျက်နှင့်ဖြစ်စေ မည်သူမဆို ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ဥပဒေနှင့်အညီ ခံရမည့်ပြစ်ဒဏ်မှ ကာကွယ်ရန်အကြံဖြင့် ထိုပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်းသော သက်သေခံတစ်ခုခုကို ဖျောက်ဖျက်စေလျှင် သို့တည်းမဟုတ် ထိုအကြံမျိုးဖြင့်ပင် ပြစ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍မမှန်ဟု မိမိသိသော သို့တည်းမဟုတ် ယုံကြည်သောသတင်းကိုပေးလျှင် ထိုသူကို-

ကျူးလွန်ပြီးကြောင်း မိမိသိသော သို့တည်းမဟုတ် ယုံကြည်သောပြစ်မှုသည် သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်း ခံထိုက်သောပြစ်မှုဖြစ်ပါက ခုနှစ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးချမှတ်ရမည့်ပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။

ထို့ပြင် အဆိုပါပြစ်မှုသည် တစ်သက်တစ်ကျွန်းဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဆယ်နှစ်ထိထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ ချမှတ်ခြင်း ခံထိုက်သော ပြစ်မှုဖြစ်ပါက သုံးနှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးချမှတ်ရမည့်ပြင် ငွေဒဏ်လည်း ချမှတ်နိုင်သည်။

ထို့ပြင် အဆိုပါပြစ်မှုသည် ဆယ်နှစ်အောက်လျော့သည့်ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံထိုက်သော ပြစ်မှု ဖြစ်ပါက ထိုပြစ်မှုအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အများဆုံးကာလအပိုင်းအခြား၏ လေးပုံတစ်ပုံထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။”

ဥပမာ -

မောင်နီကို မောင်မဲသတ်ကြောင်း မောင်ဖြူသိလျက်နှင့် မောင်မဲကိုပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းမှကာကွယ်ရန် အကြံဖြင့် မောင်နီ၏အလောင်းကိုဝှက်ထားရန် မောင်ဖြူက မောင်မဲကိုကူညီ၏။ ထိုအမှုတွင် မောင်ဖြူသည် ခုနှစ်နှစ်အထိ ထောင်ဒဏ်တစ်မျိုးမျိုးချမှတ်ခြင်းခံထိုက်သည့်ပြင် ငွေဒဏ်လည်းချမှတ်ခြင်းခံထိုက်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ဥပမာအရပင်လျှင် ပြစ်မှုကျူးလွန် သူကိုအားပေးသည့်အနေဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အကာအကွယ်ပေးခြင်းအား ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရန်ပြဋ္ဌာန်း ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား အကာအကွယ် ပေးရန်အတွက် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သက်သေခံစွည်းဖျောက်ဖျက်သူတို့ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရန် ဖြစ်ပြီး မူရင်းပြစ်မှုကျူးလွန်သူနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း၊ အဓိကအားဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သက်သေခံစွည်းဖျောက်ဖျက်သူကိုသာ ရည်ရွယ်ကြောင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကိုရည်ရွယ်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်း မြင်သာပါသည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စီရင်ထုံးပြုထားသော စီရင်ထုံးများ ရှိရာ ထိုစီရင်ထုံးများကိုလေ့လာဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ရာတွင် အထောက်အကူရစေရန် မျှဝေတင်ပြ လိုက်ပါသည်။

ဦးလာဘ (ခ) ဦးရွှေမြိုင် ပါ ၃

နှင့်

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

၁၉၇၉ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၁၃၈ အမှုတွင်

“ပုဒ်မ ၂၀၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအား ဥပဒေနှင့်အညီ ခံရမည့်ပြစ်ဒဏ်မှ ကာကွယ်ရန်အကြံဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော သက်သေခံအထောက်အထားတစ်ခုခုကို ဖျောက်ဖျက်စေခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့်ဖြစ်ရာ ပြစ်မှုကို ကိုယ်ထိလက်ရောက်ကျူးလွန်သူနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။” ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

နှင့်

၁။ ဦးတင်မောင်

၂။ ဦးငွေကြိုင်

၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံး စာ-၁၁၅ အမှုတွင်

“ဗိုလ်မှူးအုန်းသော်မှာ သူတစ်ပါး၏သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရကြောင်း အမှုတွင်ပေါ်ပေါက်ခြင်းမရှိပေ။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ အရ ပြစ်မှုသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း ယုံကြည်ရန် အကြောင်း ရှိလျက်ဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းသိလျက်ဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို ဥပဒေနှင့်အညီ ခံရမည့် ပြစ်ဒဏ်မှ ကာကွယ်ရန် အကြံဖြင့် သက်သေခံအရာ တစ်ခုခုကို ဖျောက်ဖျက်သူအား ပြစ်ဒဏ် စီရင်ရန် ဖြစ်သည်။ မူရင်း ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူကို ၎င်းကျူးလွန်သည့်ပြစ်မှုအပြင် သက်သေခံအရာကို ဖျောက်ဖျက်ခြင်း အတွက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ အရ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ” ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

မနိနီထွန်း ပါ ၃

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်

၂၀၀၃ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတရားစီရင်ထုံးစာ ၇ အမှုတွင်

“သက်သေခံပစ္စည်းကို ဖျောက်ဖျက်သည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အပြုအမူကို အခြေခံ၍ အပြစ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြစ်မှု ကျူးလွန်စဉ်အခါက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အယူခံတရားလိုတို့၏ ယုံကြည်မှုအပေါ် အဓိက အခြေခံ၍ စဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်မှုကို စိစစ်ရာတွင် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ၎င်း၏ အပြုအမူကိုအခြေခံ၍ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုသော် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူ၏ မနောက်နှင့် ကာယကံကို အခြေခံ၍ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ သည် လူသတ်မှု သို့မဟုတ် အခြား မှုခင်း ပြစ်မှုအတွက် အပြစ်ပေးခြင်း မဟုတ်ပေ။ သက်သေခံ ပစ္စည်း ဖျောက်ဖျက်မှုအတွက် အပြစ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ လူသတ်မှုသည် သေဒဏ်ထိုက်သင့်သော ပြစ်မှုဖြစ်သည်။ လူသတ်မှုဟု ယုံကြည်ရသောအမှုမှ သက်သေခံပစ္စည်းကို ဖျောက်ဖျက်ပါက ပြစ်မှု ဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ ပထမပိုင်းအရအပြစ်ပေးခံရမည်ဖြစ်သည် ဟူ၍ ထုံးဖွဲ့ထားပါသည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ အထက်ဖော်ပြပါ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ ပြဋ္ဌာန်းချက် ဥပမာနှင့် စီရင်ထုံး များကို လိုက်နာလျက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၁ ကို ပူးတွဲ၍ တရားစွဲဆိုတင်ပို့လာသော အမှုများအား စီရင်ရာတွင် အထောက်အကူ တစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်စေရန် ရတတ်သမျှ စုဆောင်းထားသော နောက်ပိုင်း စီရင်ထုံးများဖြင့် မျှဝေ တင်ပြလိုက်ပါသည်။

**ဒေါ်သင်းခိုင်
ညွှန်ကြားရေးမှူး (ငြိမ်း)**

တရားမမှုများ မြန်စေလို

တင်တင်မာ

တရားမမှုများကြားလို့ မြန်မြန်ပြီးချင်လို့ ပြီးချင်သည်ဟု ကြွေးကြော်သူမှာ အမှုသည်ဟု အပြည့်အဝ မထင်လိုက်ပါနှင့် အမှုစစ် တရားသူကြီးများ ဖြစ်ပါသည်။ အမှုမြန်မြန်ပြီးရန်မှာ တရားသူကြီးတစ်ဦးတည်း ပြုလုပ်၍ ပြီးမြောက်သော ကိစ္စမဟုတ်ပါ။ တရားသူကြီးကရုံးမထိုင်နိုင်လျှင် အမှု စစ်ဆေးနိုင်မည် မဟုတ်သော်လည်း တရားသူကြီးကြောင့် အမှု မစစ်နိုင်သည့်ရက်မှာ မရှိသလောက် ရှားပါးသည်။ နှစ်ဖက်ရှေ့နေမစုံလျှင်လည်းကောင်း၊ သက်သေမလာလျှင်လည်းကောင်း အမှု စစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ သက်သေ လာသော်လည်း စာရွက်စာတမ်းကျန်ခဲ့လို့ တစ်ချိန်ခွင့်ပြုပါဟု တောင်းဆိုသည်မျိုးလည်း ရှိပြန်ပါသည်။ တရားမမှုများ အမှုကြာလို့ စွဲရာမှာ ကြောက်သူရှိပါသည်။ ရုံးကိုတက်လိုက်ဆင်းလိုက်နှင့် ပျော်နေတတ်သူ ဝါသနာပါသူမျိုးလည်း ရှိပါသည်။ နိုင်ခြေရှိသူအားသာချက်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားသူက အမှုပြီးချင်သော်လည်း နိုင်ခြေမရှိသူ မိမိကိုယ်မိမိသိနေသူက အမှုမပြီးချင်ပါ။ ထိုအခါ အချိန်ဆွဲရန် အမျိုးမျိုးကြံစည်ပါတော့သည်။

အချိန်ဆွဲရသည့်အကြောင်းရင်းမှာ ထိုအချက်တစ်ခုတည်းဟု မယူဆပါနှင့် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အမှုများ၍သော်လည်းကောင်း မအားလပ်၍သော်လည်းကောင်း အချေလွှာတင်ရန် အဆင်သင့်မဖြစ်သေး၍ သော်လည်းကောင်း အဆိုလွှာကို ဖတ်ပြီးနောက် မည်သို့ထုချေရမည်ကို စဉ်းစားခန်းဝင်နေ၍သော်လည်းကောင်း အမှုသည်မှ ရှေ့နေငှားရမ်းခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးအောင် မဆောင်ရွက်သေး၍သော်လည်းကောင်း ကျန်းမာရေးချို့တဲ့နေ၍ သော်လည်းကောင်း အချိန်ဆွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အချိန်ဆွဲရန်အတွက်

ကြားဖြတ်လျှောက်လွှာ မျိုးစုံတင်မည်။ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေပါ အမိန့် ၁၄၈၅ အမိန့်၁၈အထိ အသုံးချ၍ ရသမျှသော အမိန့်များကို အကြောင်းပြု၍ ကြားဖြတ်လျှောက်လွှာလျှောက်မည်။ အမှန်တကယ် လျှောက်ရန် လိုအပ်၍ လျှောက်သူရှိသကဲ့သို့ မရနိုင်မှန်းသိလျက် (ဥပမာ- ဒီကရီချမှတ်သည့်ရုံးတွင် အမိန့် ၂၁ နည်း ၂၆အရ ဆိုင်းငံ့မိန့်လျှောက်ခြင်း၊ အခြားမှုစွဲဆိုထားခြင်းမရှိဘဲ အမိန့် ၂၁ နည်း ၂၉အရ ဆိုင်းငံ့မိန့်လျှောက်ခြင်း) မလျှောက်သင့်မှန်းသိလျက် (ဥပမာ-တောင်းဆိုသော သက်သာခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ မှန်ပါသလားဟူသော မေးခွန်းမေးလိုခြင်း၊ မိမိ၏ ရပ်တည်မှု အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ပဟေဠိဂုဏ်သကဲ့သို့ မေးမြန်းခြင်း စသည်ဖြင့်) တမင်လျှောက်ထားသူလည်း ရှိပါသည်။

ဒီကရီအတွက် ဇာရီဖွင့်လျှင် ဒီကရီကို လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု နည်းမှန်လမ်းမှန် ထောက်ပြပေးသည့် ရှေ့နေ အတော်နည်းသွားလေပြီ။ တရားရုံးအကြိုက် မည်မျှကြာအောင် အချိန်ဆွဲရမည်နည်းဟူ၍ စဉ်းစားသူသာ များလာသည် ထင်ပါသည်။ ငွေဒီကရီအတွက် ငွေပေးဆပ်ရန် မတိုက်တွန်းပဲ ဘိုးဘိုးအောင် ဝတစ်လုံးရေးလျှင် ဝနှစ်လုံးပေါ်လာသည့်အလားဇာရီဖွင့် နောက်က ဝရမ်းခွာပေးစေလိုမှု တစ်ခုပါ ထပ်တိုးလာပါသည်။ လျော့သွားသည်မှာ တရားမကြီးမှု တစ်ခု တိုးလာသည်မှာ နှစ်ခု ဖြစ်၍ ပြီးပြတ်ချက်ဂဏန်းမှာ လျော့သွားသည်မရှိပါ။

ခွင့်တင်မည်။ ရှေ့နေရောအမှုသည်များသက်သေများအားလုံး လူသားများ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ အမှန်တကယ်နာဖျား၍ ရုံးပျက်သည်ကို နားလည်ပါသည်။ သို့သော် ရှေ့နေက မအားသည့်အခါ ပင်ပန်း၍ မလာနိုင်သည့်အခါတွင်လည်း နေမကောင်းကြောင်း အကြောင်းပြ၍ ခွင့်တင်ပြန်ပါသည်။ ခွင့်တင်ခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍ ရှေ့နေများ ရက်ချိန်းမကြာခဏ ယူခြင်းကိုအလွယ်တကူ ခွင့်မပြုကြရန် (၇.၁၁.၁၉၆၃) ကပင် ညွှန်ကြားလွှာအမှတ် ၂/၆၃ဖြင့် ထုတ်ပြန်ထားသည်ကို လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ထို့ပြင်လည်း အမှုသည်များက ရုံးချိန်းရက်တောင်းခံရာတွင်လည်းကောင်း၊ အာမခံ လျှောက်ထား ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ဆေးရုံများမှ ဆေးစာနှင့် ထောက်ခံချက်များကိုသာ တရားဝင် အထောက်အထားအဖြစ် လက်ခံ အသုံးပြုရေးအတွက် တရားရုံးချုပ် (ယခင်)သည် ၅.၈.၂၀၀၂ ကပင် ညွှန်ကြားထားသည်ကို နှောင်းလူတို့သိစေရန် ပြန်လည် နှိုးဆော်တင်ပြလိုပါသည်။

ခရီးလွန်၍၊ နိုင်ငံခြားသွားရန်ရှိ၍၊ နေမကောင်း၍၊ ပဉ္စင်းတက်လို၍၊ အလှူရှိ၍၊ သီလရှင် ဝတ်လို၍၊ ကလေးနေမကောင်း၍၊ နာရေးရှိ၍၊ တရားစခန်းဝင်နေ၍ သက်သေခေါ်မရ၍ ဟူသော ‘၍’ ပေါင်းများစွာနှင့် အမှုသည်ကလည်း ခွင့်တင်သည်။ ရှေ့နေကလည်း ခွင့်တင်သည်။ ခွင့်တင်၍ အမှုကြာသကဲ့သို့ အယူခံ/ပြင်ဆင် အကြိမ်ကြိမ် တင်ပြန်လျှင်လည်း အမှုကြန့်ကြာမည် ဖြစ်ပါသည်။ အမှုကြာမည်စိုး၍ အယူခံပြင်ဆင် မတင်ပါနှင့်ဟု ပိတ်ပင်ခြင်းဆိုလိုခြင်းအလျဉ်းမဟုတ်ပါ။ တက်လျှင်လည်း မရနိုင် အောင်မြင်နိုင်ချေမရှိဟု သိနိုင်ရန် အကြောင်း ရှိပါလျက်နှင့် တက်နေသူများ၊ အရေးတကြီး လိုအပ်သည်မဟုတ်ပဲနှင့် တက်နေသူများကို ထောက်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

စာသင်ကျောင်းများတွင် မိဘဆရာပူးပေါင်းကလေးပညာကောင်းဟူသော ဆောင်ပုဒ်ထားရှိသည်ကို လူတိုင်းသိမည်ထင်ပါသည်။ တရားရုံးများတွင်လည်း အမှုမကြန့်ကြာစေရန် အမြန်ပြီးပြတ်စေရန် တရားရုံးဟူသော ဝေါဟာရအောက်တွင် သက်ဝင်လှုပ်ရှားနေသောသူများ (တရားသူကြီး၊ တရားရုံးဝန်ထမ်းများ၊ ရှေ့နေများ၊ နှစ်ဖက်အမှုသည်များ) ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများ (သက်သေဖြစ်သူများ၊ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ လက်ရေးပါရဂူ၊ သက်သေခံလာရန် လိုအပ်သည့်အခြားဌာနဝန်ထမ်းများ) အားလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

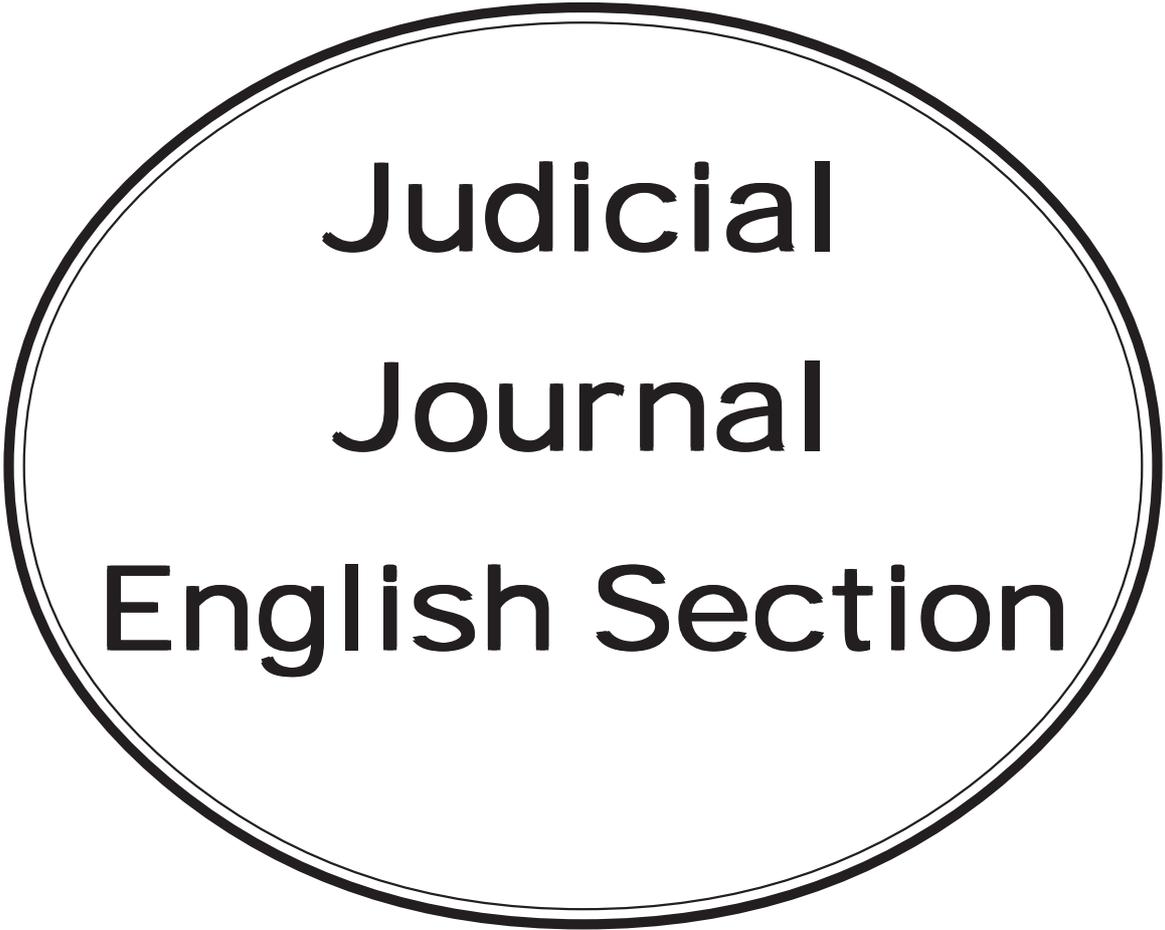
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည်ဆိုရာတွင် အမှန်ဖျားနာခြင်းမရှိဘဲ ခွင့်တင်ခြင်း၊ အမှန်မလိုအပ်ပဲ ကြားဖြတ်လျှောက်လွှာလျှောက်ထားခြင်း မပြုရန်၊ ရုံးချိန်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လေးစားလိုက်နာရန်၊ အမှုသည်သည် မိမိသက်သေကို မပျက်မကွက် ခေါ်လာရန်၊ ဆင့်ဆိုရမည့်သူသည်လည်း မိမိတာဝန်ကျေအောင် ဆောင်ရွက်ရန်၊ သက်သေသည် ဆင့်ခေါ်စာရလျှင် ရက်ချိန်းနေ့တွင် မပျက်မကွက် သက်သေခံလာပေးရန်ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

ရုံးပိုင်းကလည်း အမှုရာကျော်၍ အမှုတစ်မှုသည် ၁၅ရက်၊ ရက် ၂၀မှ တစ်ခါ ရုံးချိန်းပေါ်သည်မှာ မှန်သော်လည်း ကြားဖြတ်လျှောက်လွှာတင်လိုသူ ရှေ့နေငှားလိုသူအား တစ်ပတ်သာ ရုံးချိန်းပေးရန်သင့်ပါသည်။ ကြားနာရန်၊ ကြားဖြတ်အမိန့်ချမှတ်ရန်၊ ငြင်းချက်ထုတ်ရန် အဆင့်များတွင်လည်း ထုံးစံအတိုင်း ၁၅ရက် ရက် ၂၀ချိန်းမည်ဆိုလျှင် ကြာမည်သာဖြစ်၍ တစ်ပတ်သာချိန်းပါက ပိုမိုပင်ပန်းမည်ဖြစ်သော်လည်း အမှု မြန်ဆန်စွာ ပြီးပြတ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

တစ်လနှစ်ခါသာ ချိန်းနိုင်လျှင် အမှုတစ်မှု တစ်နှစ်နှင့်ပြီးပါမည်လား။ တရားလို၊ တရားပြိုင် တစ်ဦးကို အနည်းဆုံး နှစ်ချိန်းစစ်ရသဖြင့်ပြီးရန်မလွယ်ကူပါ။ ရက် ၂၀မှ တစ်ခါ ရုံးချိန်းပေါ်ရာမှာစရက်နှင့် ရုံးချိန်းပေါ်အောင် နောက် ၁၅ရက်နှင့် ပေါ်အောင် တဖြည်းဖြည်းရုံးချိန်း လျော့ပေးသွားလျှင် အနည်းဆုံး တစ်လသုံးခါ ချိန်းနိုင်ပါလိမ့်မည်။ တရားရုံးတစ်ဖက်တည်းကြိုးစားရုံနှင့် အမှုမပြီးပါ။ တရားမမှုများ မြန်ဆန်စွာ ပြီးပြတ်ရန် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အားလုံးမှန်ကန်သော အသိတရားနှင့် ရုံးချိန်းမပျက် ပိုင်းဝန်း ကူညီရန် ဥပဒေကို လေးစားလိုက်နာရန်၊ အခွင့်အရေးရတိုင်း မယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ -

“တရားမမှုများ မြန်ဆန်စွာ ပြီးပြတ်ရေး၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအားလုံး၊ ရုံးချိန်းမပျက် လေးစားလိုက်နာ ကူညီပေး” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်နှင့် အဆုံးသတ်ပါမည်။

တင်တင်မာ
မြောက်ပိုင်းခရိုင်တရားရုံး

**Judicial
Journal
English Section**

THE REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR
SUPREME COURT OF THE UNION
SPEECH BY H.E. HTUN HTUN OO
CHIEF JUSTICE OF THE UNION
SYMPOSIUM ON LEGAL ISSUES OF
CHINA-ASEAN FREE TRADE AREA
INVESTMENT COOPERATION
IN NANNING, GUANGXI ZHUANG
AUTONOMOUS REGION

29th August 2013

Introduction

It is a great pleasure and high honour for me to address you all here in this symposium of judges in Asia for the Investment Cooperation in China-ASEAN Free Trade Area.

This symposium, we will have a very useful discussion by sharing and exchanging our knowledge, ideas and experiences on legal issues in investment cooperation of this free trade area. So it is a unique opportunity for all of us to solve the legal issues not only for the present but also for the future.

As we all know, with the intent on establishing a free trade area among the ASEAN nations and China, the initial Framework Agreement was signed in 2002. China-ASEAN Free Trade Area (CAFTA) came into effect on 1st January 2010, and since then, it has become the world's third largest free trade area after the European Union and North America FTA.

In the Free Trade Area, one of the legal issues regarding investment cooperation is to grant investor protections and establish proper mechanisms for resolving investment-related disputes.

New Myanmar

Firstly, I would like to present some legal issues from Myanmar perspective. Nowadays, as you can see, Myanmar has started its new step as a democratic nation. It is anticipated that Myanmar will become a country that occupies the most strategic commercial position in the South East Asian region. With the clear aims and objectives to promote and materialize all-round development of the country, the present Government is striving to shape Myanmar into a modern developed nation. At the same time, it is trying to uplift the living standards of its people and their quality of life in parallel with poverty reduction measures. In its extensive measures of reform process, a new market economy has been introduced with extensive reform measures. These measures are duly backed up with supportive legal framework and enactments.

New Legal Framework for Investment

During a couple of years, there has been a marked inflow of foreign investment into Myanmar as well as manifest growth in multi-sectors of trade, services and commerce. The growth of economy and GDP leads to the increase in the volume of transnational trade and commercial transactions. Under these conditions, in order to open up the country for business in a fair and transparent way, the new Foreign Investment Law has been promulgated in 2012.

There are some notable investor friendly improvements in the new Law. For the purpose of promoting foreign investments and creating a favourable investment cli-

mate, the Law offers (1) choice of investment forms, (2) tax exemption and relief, (3) guarantees not to be nationalized, (4) right to use land, (5) right to transfer of shares and business interests in the investment, (6) right to transfer of foreign currency, and (7) choice of dispute resolution to the investor. Under the new Law, you can notice that foreign investors are duly granted many incentives, exemptions and reliefs. On the other hand, the government has initiated good opportunities for local investors to compete with foreign investors.

Dispute Resolution Mechanism

As the more investments come into the country, the larger number of commercial transactions and commercial disputes will be encountered.

In every commercial contract, there is the systematic inclusion of a settlement of disputes clause. The amicable settlement is very common and it has its basis not only in Common Law legal principles but also in Myanmar history and culture. Thus, the new investment law recognizes the amicable settlement as the basis of settlement of disputes arises in the investment business.

Moreover, unlike many other foreign investment laws and bilateral investment treaties, the Law allows the parties to agree on the dispute resolution regime in their contracts. Having said this, the Law does stipulate that disputes will be settled in accordance with the dispute settlement mechanism 'stipulated in the relevant agreement', if any. In other words, if a foreign investor contractually agrees with its joint venture partner, be it a Myanmar company or Government entity, that disputes will be settled by international arbitration, this choice should be respected. If the settlement mechanism is not stipulated in the agreement, the dispute shall be complied and carried out in accordance with the Myanmar existing laws.

At present, we have two Acts relating to arbitration. The Arbitration Act of 1944 which was promulgated with the integration of all principles of common law and it is similar to those arbitration laws in other countries. The Arbitration (Protocol and Convention) Act which has formed as a domestic legal promulgation of two international instruments, namely, the Protocol on Arbitration Clauses, 1923 (known as the

Geneva Protocol) and the Geneva Convention on the Execution of Foreign Arbitral Awards, 1927. This Law gives recognition to Arbitration Agreements that are concluded in other countries which are parties to the instrument in the same way; enforcement of award can be made in Myanmar through the convention if the award has been made of another contracting party. These laws are currently made for proper settlement of disputes with proper legal procedure and proper international convention or protocol.

Continuously, I would like to explain the recent development in arbitration in Myanmar. On 15th July 2013, Myanmar formally acceded to the New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (the "**New York Convention**"). The New York Convention obliges Myanmar's Courts to give effect to contractual provisions which provide for disputes to be resolved by arbitration and enforce foreign arbitral awards.

As economic trends of the world change, the world has started to adopt international arbitration. Such arbitrations are arbitration under the International Chamber of Commerce, the International Convention on the Settlement of Investment Disputes, and the United Nations Commission on International Laws, etc. The UNCITRAL Rules (United Nations Commission on International Trade Arbitration Rules) are now used for contracts with foreign investors. Thus a new draft arbitration law has been prepared which is based on the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration and will deal with the recognition of contractual provisions for arbitration and the enforcement of foreign arbitral awards.

Access to Justice for Investors

In order to achieving the goal of investment friendly legal environment, as the part of of judiciary in Myanmar, I would like to explain judicial framework to settle disputes that we are carrying out.

In accord with the new Constitution, the three branches of sovereign powers, namely, legislative power, executive power and judiciary power are separated, to the extent possible, and exert reciprocal control, check and balance among themselves. According to the Constitution and Union Judiciary Law, Myanmar courts are organized in four levels. The Supreme Court of the Union is the highest level, and under

this, there are High Courts of the Region or High Courts of the State and Courts of Self-administered Division or Courts of Self-administered Zone, and there are District Courts, and at the lowest level, there are Township Courts and other Courts constituted by law such as Juvenile Courts, Municipal Courts etc. All levels of Myanmar courts can serve as the proper venue for investors who are seeking legal remedies under the law.

Challenges

Here, I would like to mention about some legal challenges with respect to Myanmar's implementation of the New York Convention. One of the challenges is the taking time to enact new arbitration law. Now it is still in the process of legislative scrutinizing.

Second challenge is related to the enforcement of foreign arbitral award in Myanmar courts. Under the New York Convention, domestic courts may refuse to enforce a foreign arbitral award on the basis that it would be contrary to the public policy of the country. How the Myanmar courts will interpret this exception, particularly in respect of awards involving the State or state-owned enterprises, will also be highly anticipated by the foreign investors. Therefore, we understand that efforts to train judges in dealing with New York Convention awards will be necessary as a practical matter.

Conclusion

Accordingly, I would like to conclude my speech that a country's investment climate is partly based on its judicial and legal framework and their ability to efficiently enforce contractual and property rights and to settle disputes. It is thus crucial for all of us to further empower the domestic adjudication of disputes and to develop the alternative dispute resolution. This forum will give us a great opportunity to better understand the legal issues and challenges now we are facing in investment cooperation. Moreover, this symposium will be of a great driving force for our future success in investment cooperation between China and ASEAN.

Thank you.

Promoting Judicial Education and Training *

I would like to say that it is a great pleasure and an honour for me to get the opportunity to discuss on the topic of **Promoting Judicial Education and Training**.

Recruitment of Judges of Subordinate Courts

Universities in Myanmar produce young men and women with well-rounded legal training. The law degree conferred by the Universities is more professional in form and content than academic. Most of the law graduates take to practice soon after graduation. Some enter judicial service as Judges of the lower courts.

Judiciary in the Republic of the Union of Myanmar is a career service. There is a programme for the selection and appointment of judges of subordinate courts at different levels to carry out the judicial functions. According to the programme a candidate for judges of subordinate courts must be a citizen of the Union of Myanmar having a good moral character and must have a degree of law from a University. The candidates are selected to appoint deputy township judges by the Supreme Court of the Union.

Those who are selected to become deputy township judges are sent to attend Basic Public Service Training Course at the Central Institute of Civil Service. They are also given on-job-training course on criminal, civil, court administration and logistics subjects theoretically and practically at the Supreme Court of the Union. On completion of training courses they are appointed as deputy township judges.

Training to Promote the Efficiency of the Judicial Officers

To enable the judiciary to achieve its objectives and perform its functions effectively, in-service training programmes have been prepared for judicial officers at

different levels for promoting their efficiency. The following training courses, refresher courses, on-job-training courses and pre-service training courses have been conducted by the Supreme Court of the Union:

- (a) Computer training course Level I and II for judicial officers;
- (b) Special advanced training course for higher level judicial officers;
- (c) Refresher training course for district judges;
- (d) Refresher training course for township judges;
- (e) Refresh training course for deputy township judges;
- (f) Pre-service training course for deputy township judges;
- (g) English proficiency course for judicial officers;
- (h) English proficiency advanced course for judicial officers.

Changes and progress of the country's political, economic systems and social environments necessitated judges to be in tune with the times and to be up to date, if not ahead in all fields refresher courses, workshops, trainings and seminars are therefore conducted regularly. Lectures and discussion topics include; international laws and local laws, procedures, administrative issues such as accountancy, inspection methods, logistics, periodical reports and returns.

The Supreme Court of the Union is responsible for the smooth functioning of all subordinate courts and the efficiency of judges. Training courses for judicial officers are therefore given by the most experienced senior personnel of the judicial service. Emphasis is placed on practical issues, especially the day to day trial of a case and its speedy disposal.

To promote the efficiency of staffs at different levels of courts, the training courses have been conducted by the High Courts of the Region or State in accordance with the curriculum of the Supreme Court of the Union.

The Judicial Officers Training Institute is situated in Hlaingtharyar Township within Yangon City Metropolitan Area and it was established in 2002. Training and Research Department of the Supreme Court takes charge with judicial education. Only Judicial Officers are trained to discharge their duties as Judges at different levels of courts through out the Union of Myanmar.

At present there is only one judicial officers training centre in Myanmar.

We intend to establish another judicial officers training education centre in Mandalay, upper Myanmar latter.

The training and education for potential judges in Myanmar is carried out by the Judicial Officers Training Centre under the supervision of the Supreme Court. The curriculum is quite comprehensive and has a general educational system.

The judicial education programme is classified in five core areas:

- (a) Bench Skills;
- (b) Legal Knowledge;
- (c) Social Context Education;
- (d) Judicial Administration;
- (e) Ethics and Conduct.

The curriculum is specifically focus on: -

- (a) specific information (e.g. substantive laws, rules of the court);
- (b) judicial skills (e.g. judgment writing, decision-making, trial management and the use of information technology);
- (c) issues of authenticity (e.g. attitudes, bias, jurisprudential philosophy, ethics);
- (d) personal health and growth (e.g. physical wellness, financial security and combating "burnout" among judicial officers).

Our Supreme Court recognizes the value of pure "experience" as an asset in educating new and less experienced judges. There is, of course, an important place for educating judges on general principles of law. More importantly, a full curriculum for judicial education must include a discussion on fine tuning of trial and decision-making skills, case management, avoiding bias, mediation, and a number of other topics that are more effectively taught by an experienced judge. Thus, in reforming or establishing a judicial education program, countries must rely upon the invaluable resource of judicial experience to provide complete education for judges.

Thus, instructors of the judicial Officers Training Centre are drawn from the judiciary and though they retain their positions as Judges or Directors, Deputy Directors, they devote their time to the work of the centre. All instructors confirm

their teaching to their respective field of specialization; civil, criminal administration and logistics.

In our quest for excellence, we must not remain parochial and insular in our outlook and approach to problems. Our problems are not unique. In seeking the solutions, we should look beyond our shores to our neighbouring countries in this region. They should have many useful ideas from whom we can borrow and adopt. By the same process, we can share our experiences with them. I am therefore like to suggest to provide a forum for judges and court administrations of this region to meet and exchange ideas by staging judicial education institution which will offer the participants an opportunity to interact with judges and legal practitioners from each other countries and learn more about the judicial systems and philosophy of the various countries within the region.

Effective procedural methods such as ADR and CDR systems in the resolutions of disputes without going through a proper trial, money laundering matters and transnational organized crimes (TOC) are all internationally concerned and the legal knowledge and experiences regarding those matters can be exchanged among the Judges within the region. Through this kind of Judicial Education Forum we can meet once a year to discuss judicial education in the region and to learn from each other's experiences.

Thank You

* [Discussion of U Soe Nyunt, Judge of the Supreme Court of the Union of Myanmar, in the Conference of Chief Justices of ASEAN held at Singapore on 23-25 August 2013.]

Harnessing Judicial Co-operation in ASEAN*

It is a great honour and privilege to get a chance to discuss on the topic of **Harnessing Judicial Co-operation in ASEAN**.

As a national institution, judiciary has responsibility in protecting and safeguarding the interests of the people. "Speedy, correct and fair disposal of cases" is the slogan of the day. We must notice of the maxim "Justice delayed is justice denied".

As to speedy and smooth process of the judicial administration, judges, lawyers, prosecuting officers and witnesses must all co-operate in search of truth as well as speedy disposal of cases. By failing to provide a speedy trial, the loss of vital evidence may also lead to an unfair judgment.

One of the most contributory causes of delay in the disposal of criminal cases is that the witnesses failed to appear on the appointed date for hearing. It is the duty of witnesses to attend the court at the appointed time without fail and the deliberate failure to do so amounts to an offence under section 174 of the Penal Code.

In order to overcome undue delay in the disposal of civil cases, rules, procedures and general instructions issued by the Supreme Court should strictly be complied with.

As to case management, the Supreme Court has from time to time issued directives to all the subordinate courts throughout the country. The courts are warned that there must be no failure to comply strictly with the directives. Some of the main features of the directives are : -

- (a) there must be no delay in disposal of criminal cases;
- (b) priority to be given when the accused is in custody;
- (c) adjournments are to be refused unless not granting it is detrimental to the right of the accused;

- (d) excuses by lawyers using delaying tactics are to be disallowed;
- (e) to follow the procedure provided in the Criminal Procedure Code regarding bail and grant bail wherever possible;
- (f) to visit police lock-ups and jails and see which case needs speedy disposal;
- (g) to see whether there is any defect in sending up the case to court;
- (h) to follow the procedure provided in the Civil Procedure Code strictly;
- (i) to let the hearing of the suit be continuous.

The Supreme Court then follows this up with inspections by judicial officers of senior standing, especially appointed for this purpose, and the result, though not to the level envisaged, is satisfying. The Supreme Court now has established a separate department called Inspection Department to meet this requirements.

As we all know and never to forget the aged and well proven maxim of law "Delay defeats Justice." In fact, delay is a management problem. Delay in disposal of cases has taken a deep root in most of the courts. Our main objective in the administration of justice is the speedy disposal of cases which depends on case management.

The Myanmar Subordinate Courts have also adopted case flow management in civil and criminal litigation. A system or a plan is being made to make sure that the number of pending cases both civil and criminal get as fewer as possible. The higher courts therefore constantly monitor the subordinate court's efforts towards achieving that desired goal. And considering the ratio of judges to caseload, the higher courts prescribe the number cases that ought to be monthly disposed of. The Judges on their part, have to make efforts to adjudicate at least the prescribed number of cases. Those judges who do not make enough efforts to do so are warned or called upon to double up their efforts. Every now and then judges of higher courts went on a tour of inspection to the subordinate courts. Well, the outcome was encouraging, even some year. Long pending civil cases got adjudged and adjudicated.

Leveraging Technology for Justice

In an age of rapid technological growth, we must continue to harness technology effectively to increase efficiency and economic competitiveness, and to

reduce costs. Broadband internet technology has opened exciting opportunities for innovation in court hearings. For the first time, litigants in civil interlocutory hearings can choose from various hearing modes, including video or teleconferencing. You are also leveraging on broadband video conferencing technology for criminal pre-trial conferences, e@dr for online mediation and experimenting with e-library and e-learning, to name a few. The use of internet technology in so many facets of court matters is indeed laudable.

We should also keep abreast of trends and developments in information technology, and explore new and better technologies to assist us in our work. Already, we are witnessing the rapid evolution of an electronic marketplace in which commercial transactions between consumers and businesses are done electronically and globally, via a network of computers. This same technology can be applied to the justice system. For example, the Singapore judiciary is using electronic data interchange, workflow and imaging technologies to develop a system by which lawyers will be able to file, serve and obtain extracts of court documents electronically from their offices. This will also allow the courts to save on time and storage space as the filed documents are stored in optical disks which have immense capacity, and allow almost instantaneous retrieval.

I would like to suggest that we should extend the use of the novel web-based multi-party video conferencing system to the other divisions in the Subordinate Courts. The system, when fully and properly implemented should result in substantial savings for the legal industry in terms of converting travelling and waiting time to productive use of time at the office.

Thank you.

* [Discussion of U Soe Nyunt, Judge of the Supreme Court of the Union of Myanmar, in the Conference of Chief Justices of ASEAN held at Singapore on 23-25 August 2013.]

Basic Principles in the Independence of Judiciary

by Htin Zaw

I. Essence of Judiciary

It is not appropriate to decide the case by the plaintiff or complainant who makes an accusation or charge a person of any offence. The accused person must have the right to enter upon his defence and the accusation and the defence shall be made in public, dispensing justice in open court. Those rights are the rights which shall be enjoyed by every citizen. That is why the Judiciary becomes one of the three sovereign powers.

For safety to life and property of the people of a nation, law and order, peace and security are matters of State responsibility. In this cause most states have chosen to entrust the operational responsibilities in this area to a law enforcement organization, be it a civil, military or paramilitary organization, such as police and B.S.I in this country. In the majority of States those Law enforcement bodies are of a civilian origin and nature, and are attached to the Ministry of the Interior.

The responsibility for the prevention and detection crime is assigned primarily to law enforcement agencies. They uncover the crime by affective investigation and prosecute the culprits through public prosecutors called law officers in Myanmar in the courts of law. In another terms, they accuse somebody of committing crimes on behalf of the Government. So in a court's proceeding the name of the complainant is the Government and the accused person is the defendant. The party who accuses a person of committing a crime and adjudicate that case at the same time will be totally unacceptable and hardly to be taken as justice. The one who investigates a crime and at the same time determines the cases are not appropriate. In these reasons the neutral body, such as judiciary come to emerge as one of the three sovereign powers to try cases at courts of law. The core of the judiciary is independent and the independent of judiciary is the human right acknowledged under the Article 10 of the Universal Declaration of Human Right and this Artical 14 of the International Covenant on Civil and Political Rights. Thus, the courts are established by law with the aim to try cases competently, independently and impartially.

Article 10 of the Universal Declaration of Human Rights, adopted on 10 December 1948 runs as follows;

“Everyone is entitled in full equality to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of his rights and obligations and of any criminal charge against him”.

Article 14 of the International Covenant on Civil and Political Rights, 1966, runs as follows;

(1) “All persons shall be equal before the courts and tribunals. In the determinations of any criminal charge against him, or of his rights and obligations in a suit at law, everyone shall be entitled to a fair and public hearing by a competent, independent and impartial tribunal established by law. The Press and the public may be excluded from all or part of a trial for reasons of morals, public order (*ordre public*) or national security in a democratic society, when the interest of the private lives of the parties so requires, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where publicity with prejudice the interests of justice; but any judgment rendered in a criminal case or in a suit at law shall be made public except where the interest of juvenile persons otherwise requires or the proceedings concern matrimonial disputes or the guardianship of children.

(2) Everyone charged with a criminal offence shall have the right to be presumed innocent until proved guilty according to law.

(3) In the determination of any criminal charge against him, everyone shall be entitled to the following minimum guarantees, in full equality:

- (a) to be informed promptly and in detail in a language which he understands of the nature and cause of the charge against him;
- (b) to have adequate time and facilities for the preparation of his defence and to communicate with counsel of his own choosing;
- (c) to be tried without undue delay;
- (d) to be tried in his presence, and to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing, to be informed, if he does not have legal assistance, of this right, and to have legal assistance assigned to him, in any case where the interests of justice so require, and without payment by him in any such case if he does not have sufficient means to pay for it;
- (e) to examine, or have examined, the witnesses against him and to obtain the attendance and examination of witnesses on his behalf under the same conditions as witnesses against him;

- (f) to have the free assistance of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court;
 - (g) not to be compelled to testify against himself or to confess guilt.
- (4) In the case of juvenile persons, the procedure shall be such as will take account of their age and the desirability of promoting their rehabilitation.
 - (5) Everyone convicted of a crime shall have the right to his conviction and sentence being reviewed by a higher tribunal according to law.
 - (6) When a person has by a final decision been convicted of criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed or he has been pardoned on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to law, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him.
 - (7) No one shall be liable to be tried or punished again for an offence for which he has already been finally convicted or acquitted in accordance with the law and penal procedure of each country.

II. Judicial System in Myanmar

Every state has judicial system. In line with the provisions under the International Laws relating to Human's Rights as mentioned above, States lay down their own judicial principles and establish the Courts of law.

In the Union of Myanmar, the State Peace and Development Council have enacted the present Judicial Law under law No 10/2010 of the SPDC (STATE PEACE AND DEVELOPMENT COUNCIL) on October 28, 2010. The judicial principles are provided in the law as follows-

- (1) The administration of justice shall be based upon the following principles:-
 - (a) administering justice independently according to Law;
 - (b) protecting and safeguarding the interests of the people and aiding in the restoration of law and order and peace and tranquility.
 - (c) educating the people to understand and abide by the law and cultivating in the people the habit of abiding by the law;
 - (d) working within the framework of law for settlements of cases;
 - (e) dispensing justice in open court unless otherwise prohibited by law;

- (f) guaranteeing in all cases the right of defence and the right of appeal under the law.
 - (g) aiming at reforming moral character in meting out punishment to offenders.
- (2) No criminal law shall have retrospective effect.
 - (3) The person who commits a criminal offence shall be convicted under the relevant law existing at the time the offence committed and shall not sentence him beyond the penalty in the law.
 - (4) A person who has once been tried by a Court of competent jurisdiction for an offence and convicted or acquitted of such offence shall such conviction or requital remains in force, not be liable to be tried again for the same offence.

In the eras under of British Colonial rule, the Parliamentary Democratic Government, the Revolutionary Council, the Myanmar Socialist Government, the State Law and Restoration Council and the State Peace and Development Council, the judicial principles were more or less the same principles as mentioned above. Still at the present time of the newly formed Republic of the Union of Myanmar, all courts have to abide by these principles in their administration of justice.

By virtue of the above mentioned provisions everybody is entitled to have fair and impartial trial by the competent independent courts of law and have right of defence and the right of appeal and right to argue over the case against him.

The term “independent” refers to the independence of the courts from the executive and the legislature and from the parties.¹

The concepts of “independence” and “impartiality” are very closely related yet are separate and distinct. “Impartiality refers to a state of mind or attitude of the tribunal in relation to the issues and the parties in a particular case. The word “impartial” connotes absence of bias, actual or perceived. The word “independent” reflects or embodies the traditional constitutional value of judicial independence. As such, it connotes not merely a state of mind or attitude in the actual exercise of judicial functions, but a status or relationship to others, particularly to the executive branch of government that rests on objective conditions or guarantees. See also Human Rights Committee, General Comment 13 (1984). In *R v Lippe*, Supreme Court of Canada, (1991) 2SCR 114, Lamer CJ pointed out that while an independent tribunal must be both independent from government and independent

¹ See International Commission of Jurists, "The Declaration of Delhi 1959" (1959)2(1) Spring-Summer Journal of the International Commissioner of Jurists 7-8;

form the parties to the litigation, the concept of “government” refers not only to the executive or legislative branches but also to any person or body which can exert pressure on the judiciary through authority under the state, including any person or body within the judiciary which has been granted some authority over other judges.

The importance of the judiciary lies in its independence, so that it can be as impartial mediator between the citizen and the State. Any attempt to interfere with any judicial process or to hinder a judge in the execution of his duties would cause an outburst of popular indignation. The judges are independent and subject only to the law. This is a constitutional principle of every country.

Independence in the judiciary does not mean liberty to do and say anything a judge pleases. It is the liberty to do his duty for the people without fear or favour. Insolence or impertinence should not be mistaken for independence.

Hence, one of the judicial principles under Section 3 of the Judiciary Law has been enacted that, “**to administer justice independently according to law**”. It must be aware of the phrase; “**according to law**” it indicates that a judge must execute his duties without fear or favour, affection or ill will, but according to law only. The independence of the bench is recognized as a valuable asset in the civil life of the community. A strong and independent judiciary is strength to the State.

The independence of the judiciary is a matter of anxiety to all persons interested in the welfare of the State. If the liberty of the subject is threatened or interfered with, it is an independent court that will champion the cause fearlessly and secure justice. The court must be entirely free from the influence of the executive or outside person, in order that it may enjoy the fullest confidence of the public.

A free and independent judiciary fastens the growth of an independent nation. The objects of law are to secure right of property and people, to protect the weak and oppressed, to punish offenders and to enforce law and order, which is one of the four political objectives of our state, “**stability of the State, community peace and tranquility prevalence of law and order**” Executive personnel and outside bodies must help the judges in securing these objects, without fears or favours.

If a court cannot champion such malpractices and interferences in dispensing of justice, out of fear and if happens to be involved in these evil practices, such acts will open to the judicial corruptions.

So we can see that “independent of judiciary” is not the power unvested in the judges so that are licensed to do as they please but the duty to perform. They have to champion over the outside influence to that they can adjudicate cases according to the law impartially and come to the fair and justified conclusion of a trial. The human rights, recognized save-guard in the international instrument and the Judiciary Law.

III. Basic Principles in the Independence of the Judiciary had been adopted by the seventh United Nations Congress

Basic Principles in the Independence of the Judiciary had been adopted by the seventh United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of offenders held at Milan from 26 August to 6 September 1985 and endorsed by General Assembly resolution 40/32 of 29 November 1985 and 40/146 of 13 December 1985.

The basic principles in the independence of the judiciary adopted by the seventh United Nation Congress are as follows-

1. The independence of the judiciary shall be guaranteed by the State and enshrined in the Constitution or the law of the country. It is the duty of all governmental and other institutions to respect and observe the independence of the judiciary.
2. The judiciary shall decide matters before them impartially, on the basis of facts and in accordance with the law, without any restrictions, improper influences, inducements, pressures, threats or interferences, direct or indirect form any quarter or for any reason.
3. The judiciary shall have jurisdiction over all issues of a judicial nature and shall have exclusive authority to decide whether an issue submitted for its decision is within its competence as defined by law.
4. There shall not be any inappropriate or unwarranted interference with the judicial process, nor shall judicial decisions by the courts be subject to revision. This principle is without prejudice to judicial review or to mitigation or commutation by competent authorities of sentences imposed by the judiciary, in accordance with the law.
5. Everyone shall have the right to be tried by ordinary courts or tribunals using established legal procedures. Tribunals that do not use the duly established procedures of the legal process shall not be created to

displace the jurisdiction belonging to the ordinary courts or judicial tribunal.

6. The principle of the independence of the judiciary entitles and requires the judiciary to ensure that judicial proceedings are conducted fairly and that the rights of the parties are respected.
7. It is the duty of each Member State to provide adequate resources to enable the judiciary to properly perform its functions.

Freedom of expression and association

8. In accordance with the Universal Declaration of Human Rights, members of the judiciary are like other citizens entitled to freedom of expression, belief, association and assembly; provided, however, that in exercising such rights, judges shall always conduct themselves in such a manner as to preserve the dignity of their office and the impartiality and independence of the judiciary.
9. Judges shall be free to form and join associations of judges or other organizations to represent their interests, to promote their professional training and to protect their judicial independence.

Qualifications, selection and training

10. Persons selected for judicial office shall be individuals of integrity and ability with appropriate training or qualifications in law. Any method of judicial selection shall safeguard against judicial appointments for improper motives. In the selection of judges, there shall be no discrimination against a person on the grounds of race, colour, sex, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or status, except that a requirement, that a candidate for judicial office must be a national of the country concerned shall not be considered discriminatory.

Conditions of service and tenure

11. The term of office of judges, their independence, security, adequate remuneration, conditions of service, pensions and the age of retirement shall be adequately secured by law.
12. Judges, whether appointed or elected, shall have guaranteed tenure until a mandatory retirement age or the expiry of their term of office, where such exists.

13. Promotion of judges, wherever such a system exists, should be based on objective factors, in particular ability, integrity and experience.
14. The assignment of cases to judges within the court to which they belong is an internal matter of judicial administration. Professional secrecy and immunity.
15. The judiciary shall be bound by professional secrecy with regard to their deliberations and to confidential information acquired in the course of their duties other than in public proceedings, and shall not be compelled to testify on such matters.
16. Without prejudice to any disciplinary procedure or to any right of appeal or to compensation from the State, in accordance with national law, judges should enjoy personal immunity from civil suits for monetary damages for improper acts or omissions in the exercise of their judicial functions.

Discipline, suspension and removal

17. A charge or complaint made against a judge in his/her judicial and professional capacity shall be processed expeditiously and fairly under an appropriate procedure. The judge shall have the right to a fair hearing. The examination of the matter at its initial stage shall be kept confidential, unless otherwise requested by the judge.
18. Judges shall be subject to suspension or removal only for reasons of incapacity or behavior that renders them unfit to discharge their duties.
19. All disciplinary, suspension or removal proceedings shall be determined in accordance with established standards of judicial conduct.
20. Decisions in disciplinary, suspension or removal proceedings should be subject to an independent review. This principle may not apply to the decision of the highest court and those of the legislature in impeachment or similar proceedings.

Those basic principles, formulated to assist Member States in their task of securing and promoting the independence of the judiciary should be taken into account and respected by Governments within the framework of their national legislation and practice and be brought to the attention of judges, lawyers, members of the executive and the legislature and the public in general. The principles have been formulated principally with professional judges in mind, but they apply equally, as appropriate, to lay judges, where they exist.

Application of International Law in Myanmar Courts (after independence)

Dr. Min Thein

In January 1948, Myanmar regained her independence from the British and emerged as a sovereign independent State. Myanmar political system was changed from time to time as : (i) parliamentary democracy period [from 1948 to 1962], (ii) Revolutionary Council period [from 1962 to 1974], (iii) Socialist Democratic period [from 1974 to 1988] , (iv) State Law and Order Restoration Council period [from 1988 to 1997] , (v) State Peace and Development Council period [from 1997 to 2010] and (v) Multi-party Democracy period [from adopting the New Constitution in 2010 up to now].

The number of cases involving questions of international law decided by the High Court and the Supreme Court after independence is less than the number of similar cases decided by the High Court during the intervening two years between the end of the World War II and the attainment of independence.

Moreover, some of the post-independence international law cases were those instituted before independence and taken over from the old High Court by the successive High Court. Most of these cases still dealt with legal effects of the Japanese occupation and involved such questions as the effects of the occupation on agency¹ and on pre-war pending suit², and the legal effect of payment in Japanese currency notes in discharge of a preoccupation debt³. It is also noticeable that all the cases were taken place in the first period that Myanmar involved actively in international transactions with foreign states.

The post-independence international law cases can be classified into two categories, namely, those in which questions of international law are involved either indirectly or appear merely as subsidiary issues and those in which questions of international law form the main bases for the *ratio decidendi*. Those in the first category are mainly concerned with the rights of aliens in Myanmar and those in the second category have to do with sovereign and diplomatic immunities.

¹ For example, V.E. R.M . Krishnan Chettyar v. M.M.K. Subbiah Chettyar, 1949 B.L.R. (H.C.) 56.

² Maung Tint Maung v. Maung Tin & 3 Others, 1949 B.L. R (H.C.) 64

³ Dr. T. Chan Taik v. Ariff Moosajee Dooply & One, 1948 B.L.R (H.C.) 454.

An example of the first category of cases is *Kyi Chung York v. The Controller of Immigration, Myanmar*⁴. The applicant, Kyi Chung York, was granted permission to enter Myanmar and work as an Assistant Editor of a Chinese paper for four years, the manager and publisher thereof guaranteeing that the applicant would so work. Before the expiry of the time so fixed, the applicant resigned the post and worked as a teacher; whereupon the guarantors withdrew their guarantee. The Controller of Immigration, acting under orders of the Foreign Office, cancelled the applicant's Stay Permit and ordered him to leave the country.

In this case, it is clear that the applicant committed a breach of the condition on which he was allowed to stay in the country. He has thereby rendered himself liable to expulsion under order of the President within the meaning of section 4 of the Burma (Myanmar) Immigration (Emergency Provision) Act 1947.

The reason in favor of the Controller could be seen in the judgment as "[that] what the Controller had done was merely to carry out the order of the Government. Every country, which extends its hospitality to an alien, can withdraw it and send him back to his own country. Every Power has the right to refuse to permit an alien to enter the state and if it permits an alien to enter, to annex what conditions it pleases to such permission and expel or deport him from the State at pleasure"⁵.

Justice Sir Ba U quoted three foreign cases: the first two are the *King v. Secretary of State for Home Affairs*⁶ and *Attorney-General for Canada v. Cain*⁷, British cases, and the another is *Mahler v. Eby*⁸, an American case. After taking into account the principles of the cases, the learned Judge stated that 'the principle thus enunciated and propounded by the English and American Courts is now in conformity with the practice followed by every sovereign state, as is to be found in every standard book on international⁹. The principle is asserted, claimed and followed by the Comity of Nations .

As a supporting fact for that principle, the Judge pointed out section 3 of the Foreigners Act, which says;

" The president may, by writing, order any foreigner to remove himself from the Union of Myanmar, or to remove himself therefrom by a particular route to be specified in the orders."

from the Union of Myanmar if he is found committing a breach of the condition on

⁴ 1951 B.L.R. (S.C.) 197.

⁵ 1951 B.L. R (S.C.) 197

⁶ 1917 1K.B 922

⁷ 1906 A.C. 542 at 546.

⁸ 264 U.S. 32.

⁹ 1951 B.L. R. (S.C.) 197 at 200.

which he is allowed to stay in this country or if he is found abusing the hospitality extended to him by Government.

This is another example of the use of general principle of international law under with basic human right was ascertained in the case of *V.E. RM. N. RM. Kasi Viswanathan Chettyar v. The Official Assignee and one*¹⁰. The fact of the case is very simple. An Indian subject applied for a 'D' form under Rule 15 of the Registration of Foreigners Rules, 1948, to the Controller of Immigration, without which he could not leave the Union of Myanmar. The Controller refused to issue the Form on the request of the Official Assignee, High Court. On an application for directions in the nature of Habeas Corpus and/or Mandamus, the Court considered the right of an alien with reference to constitutional provisions as follows:

“It is true that certain fundamental rights are guaranteed specifically to citizens under Chapter II of the Constitution but this does not mean that they are denied to aliens. Full exercise of such rights may be subject to conditions, as in the case of transfer of land to aliens, which requires the permission of the President under the Transfer of Property (Registration) Act. But most rights are assured to citizen and alien alike and their full enjoyment is unrestricted; and such rights are not to be denied without legal authority.”

To assume the right of an alien to leave a country is internationally recognized, the Court also quoted Oppenheim's International Law, Volume 1, paragraph 322 that says:

"Since a State holds only territorial and not personal supremacy over an alien within its boundaries, it can never, in any circumstances, prevent him from leaving its territory, provided he has fulfilled his local obligations such as payment of rates and taxes, of fines, of private debts and the like¹¹.

Finally, the Court directed the Controller of Immigration to issue a 'D'(Departure) Form to the applicant as it would only be in conformity with recognized international practice to lift the ban placed upon him.

In the case of *Mohamed Ebrahim Salebhoy v. The Controller of Immigration*,¹² it was considered the rights of permanent resident status of a foreigner. In this case, a foreigner (the plaintiff) sued under section 42 of the Specific Relief Act for a declaration that he was qualified to stay in Myanmar permanently, and that he might not be directed by the Immigration authorities to leave. The Court adopted that there is a fairly well established principle of international law under which foreigners who are admitted into the State must be treated in many respects in the same way as citizens, without

¹⁰ 1958 B.L.R. (S.C.) 74.

¹¹ Ibid.at 78-79.

¹² 1963 B.L.R (C.C.) 51.

discrimination. The Court upheld the view that the principle however, does not derogate from the power of the sovereign state to decide who amongst foreigners who apply for leave to come may enter and how long they may stay and under what conditions as far as their permits of stay are concerned.

In the above suit '*V.E. RM. N. RM. Kasi Viswanathan Chettyar*', the Supreme Court adopted that an alien's right to leave a country is a basic human right and he may not be detained unlawfully when he wishes to depart. Distinguish here in this suit, case, the plaintiff, *Mohamed Ebrahim Salebhoy*, asked the Court to declare that he has a right to stay on in the country permanently, and his right to depart is not being in any way questioned.

The Court held that " it is well established principle in international law that foreigners enter a sovereign state only by permission and on the sufferance of the State and they are liable to be expelled or deported from the state at the pleasure of the authorities who exercise the sovereign power of the state. This principle has found its place in such of Myanmar statutes as the Foreigners Act, section 3 of which gives unbridled power of deporting foreigners to the Governmental authorities, and there have been numerous decisions which have upheld this power."¹³

It was decided that this is a suit under the Specific Relief Act and not a suit under the Myanmar Immigration (Emergency Provisions) Act or under the Foreigners Act. As the plaintiff has no legal right to stay permanently in Myanmar, his suit for a declaration that he has such a right is dismissed.¹⁴

Examples of the second category of cases in which questions of international form the main issue are as follows.

Value of goods said to have been destroyed under the denial scheme. The first defendant was His Britannic Majesty. Written intimation was sent to the British Ambassador, who declined to accept it on the ground that no suit lies in Myanmar Courts against His Britannic Majesty. The plaintiff contended that a suit lay under Sections 9 and 86 of the Code of Civil Procedure.

The Court held the view that "there is no provision in the Code, which permits institutions of a suit against a foreign State. Section 86 provides that in certain circumstances and subject to the consent of the authorities concerned, suits may be instituted against a Sovereign. As a rule, foreign States cannot be sued here unless they voluntarily submit to the jurisdiction . This flows from the fact that all States are equal before international law and no State can consequently claim jurisdiction over another.

¹³ 1963 B.L.R (C.C.) 51 at 55.

¹⁴ *Ibid.*, at 58.

Such a State need not come forward and assert its right. The Court itself should take notice of the fact that it has no jurisdiction."¹⁶

To get this decision, the Court cited L. Oppenheim's International Law¹⁷ as an affirmation of the existing rule of general Principles of law. In its words stated, 'it would seem therefore that the authors of the Code of Civil Procedure followed the general law'. There is a considerable body of weighty and unanimous authority for the view that "although States can sue in foreign courts, they cannot as a rule be sued there, unless they voluntarily submit to the jurisdiction of the court concerned". This, as the learned author observes, flows from the fact that all member-States of the Family of Nations are equal before International Law and consequently no State can claim jurisdiction over another.¹⁸

In U Zeya v. The Secretary of State of His Britannic Majesty for War Represented by Headquarters, Burma Command,¹⁹ Myanmar Court accepted and applied the recognized principle of international law as a source in deciding the case before it. This case also dealt with the jurisdiction over a foreign Sovereign. The Court held that "it is the recognized principle of international law that a foreign sovereign and his property are not subject to the process of a Court of another country, and this exemption is extended to the Ambassador who represents that Sovereign. It will accordingly be necessary to consider whether there is any provision in the law of Myanmar, which allows a foreign Sovereign or State or the Ambassador who represents such Sovereign or State to be sued in Myanmar. It is clear that His Britannic Majesty's Ambassador cannot ordinarily be served with a notice of a suit. The purport of Section 86²⁰ of the Code of Civil Procedure is apparently to give effect to certain principles of international law."²¹

However, the one that stands out above all others as illustrative of the post-independence judicial attitude is the well-known case of *Evgoni T. Kovtunen v. U Law Yone*,²² decided by the Supreme Court in 1960. This decision is significant for the post independence judicial thinking because the Supreme Court seriously considered

¹⁶ 1948 B.L.R (H.C.) 524.

¹⁷ Vol. I, sixth edition, 1940, p.239.

¹⁸ 1948 B.L.R (H.C.) 524 at 526

¹⁹ 1949 B.L.R (H.C) 402

²⁰ Section 86(1) reads as : Any such Chief and any ambassador or envoy of a foreign State or any member of a British foreign military mission may, with the consent of the President of the Union, certified by the signature of a Secretary to the Government, but not without such consent, be sued in any competent Court.

²¹ 1949 B.L.R (H.C.) 402 at 404.

²² 1960 B.L.R (S.C) 51

the legal effects of the constitutional provisions dealing with Myanmar's international relations.

The facts of the case are briefly as follows:

The chief editor of *The Nation*, an English newspaper published in Yangon (now defunct), filed a complaint in the Court of the District Magistrate, Yangon against one, Kovtunenکو, the local representative of *Tass*, the Soviet News Agency, for criminal defamation under section 500 of the Penal Code.²³ The complaint was based on news item appearing in the *Tass* Bulletin of 23 April 1959 issued at Yangon to the effect that the said Editor had received a large sum of American dollars from the American Embassy in Yangon. The suggestion was that he had been paid that sum to agitate for a change in Myanmar's policy of neutrality and to drag her into the South East Asia Treaty Organization.²⁴

On the complainant's sworn statement, the District Magistrate of Yangon issued a warrant of arrest bailable at K 10,000. Kovtunenکو took refuge in the precincts of the Soviet Embassy. On approach being made by officer executing the warrant, he was told by a Secretary in the Embassy that the matter should more fittingly be channeled through the Foreign Office. On the failure to appear, the learned District Magistrate enhanced the bail to one of K 25,000 (vide Diary Order of the 8 May 1959). In the meantime, it seems that representations were made by the Embassy to the Foreign Office and according to the information contained in the Foreign Office's letter of the 23 May 1959 addressed to the District Magistrate, the Embassy was informed that the accused should comply with the orders of the Court.²⁵

Kovtunenکو ultimately made his appearance in Court on bail, but he claimed immunity from process on the ground that the '*Tass*' Agency, of which he was an official, was a Department of the Union of Soviet Socialist Republics USSR. He also filed a certificate to that effect issued by the Charge d'Affaires of the Soviet Embassy at Yangon. The District Magistrate rejected the claim of immunity on the ground that "there is no ruling to show that in a criminal case of defamation, where it is alleged that the accused himself and defamed the complainant, he may plead his employer's sovereignty."²⁶ The Magistrate decided to proceed with the hearing on the case.

²³ Section 500 of the Penal Code provides that "whoever defames another shall be punished with simple imprisonment for a term which may extend to two years, or with fine, or with both." The term 'defamation' is defined and explained in section 499 of the same Code.

²⁴ 1960 B.L.R (S.C.) 51 at 52.

²⁵ 1960 B.L.R (S.C.) 51 at 52-53.

²⁶ *Ibid.*, at 52-54.

Kovtunenکو then moved to the Supreme Court under Section 25 of the 1947 Constitution²⁷ to exercise its supervisory powers under Section 4 of the Union Judiciary Act²⁸ and to quash the proceedings before the District Magistrates. Counsel for the applicant Kovtunenکو argued that although the complaint was against Kovtunenکو, it was in effect against the *Tass*, and that the *Tass* being a department of a foreign sovereign state, it was not amenable to the process of the Court, unless the Soviet Union voluntarily submitted to the jurisdiction or waived the immunity.²⁹

On the other hand, Counsel for the respondent contended that the applicant was an official of a department of a sovereign government and that therefore he was not cloaked with the same kind of immunity, which an Ambassador or his retinue enjoy. He even maintained that diplomatic immunity does not cover criminal process.³⁰

Moreover, the Assistant Attorney-General mentioned that Government had taken neutral attitude in the matter, which had arisen out of a private complaint. He accepted that a sovereign state is immune from process but maintained that as the *Tass* Agency had been operating in Yangon as a private news agency the question of sovereign immunity does not arise.³¹ The Court stated later that this contention has no relevance.³²

After discussing the authorities cited by the parties, the Court decided in favour of the respondent, rejecting the applicant's claim of diplomatic immunity. The Supreme Court held that "To accept the principles of diplomatic immunity in regard to criminal prosecutions would be in conflict with section 2³³ of the Penal Code which applies to every person. Unlike the Code of Civil Procedure, the Penal Code makes no reservation in regard to members of a foreign Mission. But liability of such a person under criminal law does not fetter executive action in that a prosecution may be withdrawn on ground

²⁷ Section 25 of the 1947 Constitution provides, *inter alia*, that the Supreme Court shall have power to issue directions in the nature of *Habeas Corpus*, *mandamus*, *prohibition*, *quo warranto* and *certiorari* appropriate to the fundamental rights guaranteed by the Constitution.

²⁸ Section 4 of the Union Judiciary Act, 1948; which provides that "The Supreme Court shall be a Court of Record and shall have supervision over all Courts in the Union. It shall sit in the capital city of the Union and at such other place or places as the Resident may, after consultation with the Chief Justice of the Union from time to time, appoint.

²⁹ 1960 B.L.R (S.C.) 51 at 63.

³⁰ *Ibid*, at 54-55

³¹ *Ibid*, at 55

³² *Ibid*, at 63.

³³ Section 2 reads: 'every person shall be liable to punishment under this Code and not otherwise for every act or omission contrary to the provisions thereof, of which he shall be guilty within Union of Myanmar.'

of public policy, so that it is unlikely that a member of a foreign mission with diplomatic status have to go through a trial, there being other methods to deal with the situation."³⁴ Fortunately, the then Prime Minister himself later intervened and allowed Kovtunenکو to return to the Soviet Union.

The following statements of the law appear in the Court's opinion :

(1) Though in Britain and in the United States international law is deemed to be part of the law of the land, the position is different in Myanmar. No international agreement as such shall be part of the municipal law save as may be determined by Parliament. International law does not fall within the meaning of the 'existing law' under Section 222 (1) of the 1947 Constitution.³⁵

(2) Although section 211 of the 1947 Constitution provides, in part, that 'The Union of Burma (Myanmar)accepts the generally recognised principles of international law as its rule of conduct in its relation with foreign states', it is a declaration of policy which provides guidance to Government in its international relations and makes it incumbent upon it to take such legislative measures as may be necessary to bring it in line with other states. It implies that international law is recognized as part of the law of the land, but it is not necessary for a Myanmar Court to observe, in the absence of a specific enactment, a rule of conduct that the Union Government should follow in its relation with foreign states.³⁶

(3) In the absence of a specific enactment, Myanmar Courts must decide according to justice, equity and good conscience subject to Section 13(3) of the Burma (Myanmar) Laws Act. It would thus be within the competence of the Courts to follow the principles of international law, not as such, but as being in accord with justice, equity and good conscience.³⁷

(4) However, in considering whether a particular principle can be adopted, the provisions of the sections 211 and 213 of the Constitution should not be lost sight of. For a particular principle of international law to be acceptable in Myanmar Courts, firstly, it must be generally recognized customary law of the nations and secondly it must not conflict with Myanmar municipal law.³⁸

(5) As a result, an Ambassador, who is immune from civil litigation process according to accepted principles of international law, may in theory be sued, but under section 86 of the Civil Procedure Code the President's consent is necessary. In regard to criminal prosecutions the Penal Code, in view of section 2, applies to every person.

³⁴ 1960 B.L.R. (S.C.) 51 at 51.

³⁵ 1960 B.L. R (S.C.) 51 at 58.

³⁶ *Ibid*, at 58-59

³⁷ *Ibid*, at 59.

³⁸ *Ibid*.

No person, not even the President of the Union, merely by virtue of his status, can claim immunity from the penal laws of the country and, in so far as the Courts are concerned, a complaint of the nature involved in the present case, will have to be dealt with according to law. There is no provision in the Penal Code similar to Section 361(1) of the Indian Constitution in view of which the President or the Governor is not answerable to any Court for the exercise and performance of the powers and duties of their office or for any act done or purported to be done in pursuance thereof.³⁹

The Supreme Court in effect considerably modified the doctrine of incorporation adopted by the British Courts and followed by the Myanmar High Court in *the King v. Maung Hmin* and in subsequent cases. The modified principle can be summarized as that "although international law does not form part of Myanmar national law, certain specific principles of international law such as sovereign and diplomatic immunity may be judicially recognized and applied if such principle is not in conflict with Myanmar's municipal law. This could be done under Section 13(3) of the Myanmar Laws Act,⁴⁰ as being in accordance with justice, equity and good conscience.

However, Section 211 could have become the basis for further development of international law in Myanmar. Professor D.P. O'Connell, in his monumental work on International Law has expressed the view that "the adoption of the pre-independence rules of international law is particularly ensured by Section 211..."⁴¹.

On the other hand, the construction that Section 211 of the 1947 Constitution was designed to be a mere declaration of the policy for the guidance of the Government is not appropriate because if so it would have appeared in Chapter IV of the Constitution, which contained directive principles of the State Policy. Section 32 of the Constitution expressly stated that these directive

³⁹ **Ibid, at 59-60. There is no provision in the Penal Code similar to section 361 (1) of the Indian Constitution. Nevertheless, section 62 of 1947 Constitution provides that "the president shall not be answerable to either Chamber of Parliament or to any Court for the exercise or performance of the powers and functions of his office or for any act done or purporting to be done by him in the exercise and performance of these powers and functions".**

⁴⁰ **Section 13(3) of the Myanmar Laws Act provides that where there is no other applicable enactments for the time being in force, the decision shall be according to justice, equity and good conscience., Burma (Myanmar) Code, Vol, 1 (1955) p. 9**

⁴¹ **D.P. O'Connell, International Law, volume 1, 1965, p. 65.**

principles should not be enforceable in any court of law. As Section 211 appeared in a separate Chapter, no such qualification was made with regard to Section 211. It is therefore quiet clear that this provision is meant to have the force of law. In other words, recognition of the generally accepted principles of international law as a basis of Myanmar foreign relations means that Courts of law in Myanmar are to take judicial notice of this fact and apply the rules of international law in cases like that of Kovtunenکو's.

The attention of the Supreme Court had been drawn to the Holland's Current Legal Problem (1951), Oppenheim's International law [Eighth Edition], and the United Nations Legislative Series Publication [1958] regarding to Diplomatic and Consular Privileges and Immunities. [Vienna Convention on Diplomatic Relations has been adopted in 1967]. The Court held that Embassies and Legations accredited to Myanmar would expect immunity from legal process and criminal prosecution because they are generally recognized principles of international law.

However, the Court pointed out that to incorporate these principles into Myanmar national law is the duty of the Government under Section 211 of the Constitution. This can be achieved as far as civil process is concerned by making suitable amendments to Section 85 and 86 of the Civil Procedure Code and by restoring Section 87, which had been deleted by the Adaption Order, 1948. Concerning criminal process a provision requiring the President's sanction may perhaps be incorporated in the Criminal Procedure Code.⁴²

In this situation, the principles of state immunity are needed to be incorporated through legislative process even though they are generally recognized principles of international law. The reasons given by the Supreme Court are that international law does not automatically form part of national law and that in this particular case those principles are conflict with a specific national law, the Penal Code. The second reason is seem to be enough for the necessity of adaptation or transformation as in other cases Myanmar Courts applied the recognized principles of international law as itself, if they are in conformity with the national law. Therefore, it is ambiguous and even uncertain that Myanmar Courts can apply international law as a whole on the basic of justice, equity and good conscience.

Dr. Min Thein

⁴² 1960 B.L.R (S.C.) 51 at 63-64.

THE IMPORTANCE OF COURT ADMINISTRATION

Zay Yar Tint Nyo

The Constitution of the Republic of the Union of Myanmar has come into existence on 29th May, 2008 after ratifying and promulgating by the Nation-wide referendum. In order to implement the judicial works smoothly in accord with the Constitution, the present Judicial System was adopted on 28th October 2010 when the State Peace and Development Council promulgated the Union Judiciary Law 2010. According to the Constitution and the Judiciary Law, levels of the Courts established in Myanmar are the Supreme Court of the Union, High Courts of the Region or High Courts of the State, the District Courts and the Township Courts and the other Courts Constituted by Law.

As to be smooth and easy in carrying out the administrative functions in the Courts, the officers and staffs are being appointed respectively in accordance with their nature and volume of works. Even in the Supreme Court of the Union, to carry out administration works smoothly, here, they include not only the administration of Justice but also the other administrative functions, there are also divided into 8 departments. Likewise, other levels of the Courts are also doing their functions through their sections and branches.

Whether the levels of the Courts are high or low, the functions carried out by the Courts are same and may be seen as follows: -

- (1) To speed up and strengthen the administration of Justice,
- (2) To administer the office works and service personnel,
- (3) To keep dignity of the Courts,
- (4) To clean and be decent order of the Court and Court-house.

1. To speed up and strengthen the administration of Justice

This is the most fundamental and important function because the Courts are formed for administration of Justice. Thus, the first one of the judicial principles says that "Administering justice independently according to law". In adjudicating and making decision in Criminal and Civil cases, Judges at all levels have to strictly comply with the provisions of the Code of Criminal Procedure, the Code of Civil Procedure, the Evidence Act and other existing Laws. They must also observe to the Myanmar Courts Manual, the Directives for Courts and the Law Reports. By studying and learning those, judges will be able to adjudicate

the cases according to law. Learning here does not mean as a parrot learning. Judges must know where the law and what the justice is. Nowadays, Judges are not enough to adjudicate the cases normally. The judiciary and machineries of the Court must contribute towards the interest of the State and should not be hindrance for the State and the people. So, we should know the says "Justice Delay, Justice Deny". To strictly comply with Laws, procedures and directives in trying the cases, the Supreme Court of the Union has issued a directive to the Subordinate Courts, in letter No. 412/71/93 (Lahtana), dated on 17th March, 1993.

The Supreme Court of the Union also found that, distribution of the cases unfairly by the officer in charge or the judge who is responsible to distribute the case, can cause delay to the speedy trial. So, the Supreme Court of the Union has issued a directive aimed at controlling effectively upon the subordinate Courts to distribute cases fairly, by the Directive No. 1/96 dated on 27th March, 1996.

2. To administer the office works and service personnel

Judges need to administer not only administration of Justice but also the other administrative functions in the Courts. These functions are also important. Thus, as the judges who are court administrators or officer in-charge of the courts, they have to carry out all administrative works each and every day.

With regard this fact, under para 13 of Myanmar Court Manual, it is stated that the judge or Magistrate is responsible for the general management and control to the Court and its business. He or she should carefully supervise the working of the establishment and see that all duties are properly performed and all rules are duly observed. The discharge of Judicial functions is incomplete without constant attention to administrative matters. They should bear in mind that punctuality, courtesy, patience, observance of the prescribed procedure and avoidance of delay is essential.

Though the judges can try the cases effectively or can lead the trial well, some judges faced with many difficulties. Why? It is because of the lack of management and control in administrative matter.

Judges, who are administrative officers of the courts, must be more punctual in Bench sitting hours and office hours than other staffs. They must also strictly comply with the provisions of paragraph 13 and 14 of Myanmar Courts Manual.

Except the task of administration of justice, the following duties must be carried out by the judges every day. These are-

- to get the office punctually and reside in office within office hours,
- to dispose the exhibits according to Law,
- to check carefully upon the matters regarding cash and valuable exhibits, expenses of witnesses and fines,

- to make the reports (it includes all kinds of reports) systematically and to arrange sending in time,
- to impose the proceedings or case-files or decided cases in accordance with the provisions,
- to keep all the stationeries and seals systematically and safely,
- to properly maintain library work, including books manuals, Law reports, references, and Gazettes, etc.....

3. To keep Dignity of the Court

To keep dignity is lifeblood for the Courts. Time-honored legal maxim in our country is that it is not enough, justice is done but it must also be seen to be done. How can people see whether justice is done by the Court or not? Only keeping dignity can convey this task.

The Court here includes all the persons, such as the judges and the staffs, and also the law officers, police officers and the lawyers who are taking part in administration of justice. Among them, the judges and staffs of the Courts are more responsible. It is necessary for judicial officers or judges, to be upright in spirit and belief, to have high moral character, to possess honesty and simplicity and to be competent in the administration of justice. The judges or Court administrators should also lead or give guidance to all the staffs to keep dignity in the Court business. Without dignity, the meaning of the court will be nonsense. Thus, we can see one of the slogans in the Court "Keep the Court's dignity with honesty and sincerity".

Moreover, with regard to keep dignity in the Courts, the Supreme Courts of the Union has issued a directive with the Letter No, 594/Su 14 (C) 124/90, dated on 21st November, 1990. Accordingly, the Court must carry out the following duties -

- to reduce the backlog of cases,
- to decide the cases according to law,
- to have judges and the staffs good morality.
- not to misuse the powers by the judges and use them without undraping.
- to supervise the Court properly.
- not to do any act which may have bias or misunderstanding.
- to keep high moral which cannot preserve by the ordinary people.

Judges are regarded as not only the legal experts but also who have high moral. Thus, they must aware of all their acts in trial. At least, dressing of a judge must be neat and tidy. But it does not mean that the judges have to beauty like actor or actress. It only means that the dress should appropriate with the dignity of a judge. The Supreme Court of the Union also did not neglect that. So, a directive was issued on 13th February, 1992, regarding the dressing of the judges.

In some of the Courts, family members of the Judges came to the Court oftently. It may course misunderstanding in the Public. Thus, the Supreme Court of the Union prohibited that the family members of judges or judicial officers should not come to the Court without any cause.

Keeping dignity of the Court includes efficiency, dignity, style of dresses, morality of the judges individually. Though the word "dignity" is only a single, its definition is very wide and meaningful. Because of its importance, on 14th August 2001, the book of duties and rules of conduct for the judges have been distributed to every judge by the Supreme Court of the Union.

4. To clean and be decent order of the Court and Court house

There is saying in Myanmar society, is that there are three places where the people should not be crowded. These places are the grime yard or cemetery, the hospital and the Court. But, the Court must have all the charcters of clients which should have in a Court. The Court is a public place where judicial power, which is one of the pillars amongst the State's sovereignty powers, is exercised by the judges. Thus, the compound of the Court and the Court house should be cleaned, be good looking and be decent. As it was found that some Subordinate Courts could not maintain the Court and its premise. Therefore, regarding this task, the Supreme Court of the Union has issued a directive on 21st November, 1994. Moreover, even in the Myanmar Courts Manual, it is provided in Para 876 that "proper accommodation should be provided in every Court-house ----and it is the duty of the judge to bring to the notice of the authority concerned any want or defect, and to see that the Court- house and its content and decent order". Regarding the furniture which should be in the Court, it was also provided in Para 877.

As the residing judges and judicial officers, accepting that it is a duty, that they should keep and maintain the Court and Court house to be clean and decent order. When the superior Courts inspect to the lower Courts, they have to inspcet whether the lower Courts observe this duty or not.

If the judges and judicial officers can efficiently, effectively and dutifully perform their tasks of judicial affairs, office works, management functions in accord with the law and rules, service regulations and ethical conducts, the Court would prove beneficial to the Public interest. Thus, administration of justice will become public reliable area in the Country.

Zay Yar Tint Nyo
Assistant Director, Research Department

Announcement of disowning a son/daughter, is it binding?

U Min Thu (Advocate)

I came across an announcement of disowning a son in the English Newspaper. "The Myanmar Alin Daily" It read; Disowned: Eldest Son X (not real name) holding citizenship scrutiny card No.13 / Ra Sa Na (Naing) _____ did not Listen to the parents and created various problems and caused anxieties. He evaded to hand over the investment money entrusted to him by the parents for Company run by the family. He conspired the collapse of the company. We disown him as a son as from _____ 2011. Moreover, we hereby declare that we shall not be responsible for monetary and other matters related to _____.

please do not enquire

U _____ .Daw _____ .

"Disowned" means that the son no longer belongs to the parents and that the son X Lost the right to inherit the property of the parents.

Similar announcements of disowning children are in the daily newspapers, especially in the Myanmar newspapers. But one wonders whether the announcement of disowning children in the newspaper is binding.

Almost all parents and children involve in the announcements are Myanmar Buddhists. So it is necessary to apply the Burmese Buddhist customary laws. The Burmese Buddhist customary laws originated in the Dhammathats, Yazathat, Phyathton customs and Judicial decisions. The children of a Myanmar Buddhist couple, may be stated as follows:

Orasa : The word Orasa is a corruption from a Sanskrit word auratha, which Literally means a child. An Orasa child is the first-born legitimate child. An Orasa child is entitled to a one-fourth share in the property of his or her parents.

Kanittha : Children other than the Orasa, are called Kanittha (younger) children. The Pali word Kanittha which means younger. All the children of a married couple, except the Orasa, are called Kanittha. On the death of one parent, if the surviving parent re-marries, the Orasa must claim his or her quarter share within twelve years of the marriage or before the death of the surviving parent which is earlier.

Kittima : A Kittama child is an adopted child. A Kittima child stands substantially in the same position as regards inheritance as a natural born child.

Appatitha : Appatitha child is one of an adopted child. He/she does not as a rule inherit from his/her parents. But such a child is allowed to inherit half share of the property when both parents expire. The remaining half goes to the relatives of the parents.

Rulings - Ma Sint Vs Ma Ma Gale 1939 Rgn 378
- 1956 B.L.R. Hluttaw 228.

Kilitha : Kilitha child is an illegitimate child, born out of wed-lock. Kilitha child does not as a rule, inherit from his/her father. But, such a child is allowed to inherit only when there is no widow, or any other legitimate descendant of his or her father.

Rights of Inheritance may be lost by a Burmese Buddhist child in the following conditions.

1. On his / her adoption
2. On the divorce of his /her parents and
3. By his / her undutiful conduct

1.On adoption

A person taken in adoption loses thereby any right to a share in the estate of his natural parents.

Maung Pan V Ma Hriyi (1897) U.B.R. (1897-1901) 104. In adoption parents give away their children to others and unless filial relations are resumed the children so given away lose all rights of inheritance from their natural parents.

2. On divorce of parents

Upon the divorce of their parents the children of the marriage will lose their rights of inheritance in the property of the parent with whom they cease to live, unless filial relations with that parent are maintained.

Ma Chit May Vs Ma Saw Shin(1934) 13 Rangoon 166

On divorce of parents where the children are of tender age, it is the will of the parents which decides the disposition of the children. The children lose the right to inherit the property of the parent who has abandoned them unless filial relations are resumed.

Ma Yi Vs Ma Gale (1912)6 L.B.R 167.169

Whether filial relations have been maintained or resumed, is a question of fact in every case. Filial relations have been defined as living, planning and working with the father.

Ma Shwe Ge Vs Nga Lan (1884) S.J 296.

Ma Tok Vs Ma Chit (1917) 3 U.B.R.23

Seperate living is not by itself sufficient to negative the due performance of filial duties.

Ma Tin U Vs Ma Ma Than (1927) 5. Ran. 359

Ma Ngwe Kin Vs Ma Than (1923) 1. Ran. 42.

When a husband divorces his wife after she has conceived, the child is , upon the father's death, entitled to a half share in his estate, the other going to the father's sister.

Mi Nyo Vs Mi Nyein Tha (1906)11. U.B.R Buddhist law, inheritance 15.

3. By misconduct

An heir's right of inheritance in his parent's estate will be lost **on proof of conduct** on his part showing a deliberate intention to sever the family tie.

The family bond can be broken by conduct of the heir himself, that is to say by his desertion and intentional and deliberate neglect of the ordinary duties of affection and kindred.

Shwe Gon Vs Hin Bwin (1910) 5 B.L.R. 231

According to the Dhammathats a child who is incorrigible disobedient or who behaves like an enemy towards his parents, is debarred from inheriting his or her parents property. Such a child is called a 'Thwanokta' or 'son like a dog' or 'dogson'. The misconduct must be **strickly proved** in a court.

- **Maung Pan Vs Ma Hnyi (1897) 11.U.B.R (1897-1901) 104.**

- **A Mg Po Oo Vs Mg Aye Mg 11 Ran 39.**

Hence, announcement of disowning a son/ daughter in a newspaper is not binding.

A single act of disobedience however gross (unless be an act of positive enmity) nor isolated instances of disobedience nor, abuse are insufficient to constitute a child a 'dogson'. The institution of a suit by a son against his mother for a share in his father's estate is not acting as an enemy.

Mg Nyi Maung V. Ma Nu (1922) 4 U.B.R. 104.

Mg Seik Kaung V. Mg Po Nyein (1900)1. L.B.R 23.

Ma Mya Me V. Mg Ba Dun (1904) 2 L.B.R 224.

The rule disinheriting a 'dogson' does not apply to a grand child, as the latter has no duty of obedience towards his or her grand parents.

U Sein V. Ma Bok (1933) 11. Ran 158.

U Min Thu (Advocate)

- References : 1. Principles of modern Burmese Buddhist law by S.C.Lahiri
2. Burmese Buddhist law by O.H Mootham.
3. Myanmar Customary laws, cases of Inheritance By U Mya Sein (Advocate).

Overview of Domestic Violence and Current Situation in Myanmar

Dr. Khaing Khaing Lay

Introduction

Mostly, domestic violence or violence at home is a hidden problem. Many people do not have a good understand well about domestic violence. Some think that it is a private family matter that occurs among uneducated minorities. Some believe that it only happens in the people who are in unsound mind. On the contrary, it occurs with people of all races, ethnicities, religious, and social and economic backgrounds in our society.¹ The batterers come from all professional backgrounds, including laborers, doctors, law-enforcement officers, educators, plumbers, managers, business owners, ministers, professional athletes, movie stars, and more.²

For instance, the British Crime Survey 2008/09, women were more likely to have experienced intimate violence more than any other type of abuse. More than 1 in 4 women had experienced any domestic abuse. Further, 77% of victims of domestic violence are women and domestic violence has more repeat victims than any other crime. Over average, 2 women a week are killed by a current or former male partner and nearly half of all female murder victims are killed by partner or ex-partner.³ Every year, a million women suffer from domestic violence. The most common effects were mental or emotional problems 26 %, minor bruising or a black eye 20%, scratches 14 %. Overall 4 % of victims had lost their job or had to give up working as a result of partner abuse. 1 in 10 people (10 %) who had experienced partner abuse had to take time off from work due to abuse. 6 in 10 (60 %) victims who had taken time off from work had taken less than a week off and about 2 in 10 (22%) had taken a month or more off due to the partner abuse.

Moreover, in homes domestic violence occurs, children may experience oc-

¹. Mangal Dan Dipty, *The Three Dimensions of Domestic Violence*, Tate Publishing, LLC, 2009, p.23

². *Ibid.*

³. Claire Flood-Page and Joanna Taylor (eds.), *Crime in England and Wales 2001/2002, Supplementary Volume*, Lodon: Home Office, 2003, p.12

currences of domestic violence not only as direct victims but also as witnesses. At least 750,000 children a year witness domestic violence.⁴ Children who live with domestic violence are at increased risk of behavioral problems and emotional trauma, and mental health difficulties in adult life.

The above figures show that domestic violence is a crucial social problem for society. A victim may suffer from minor injury to death or from temporary harm to disability. It becomes the front line issue because it harms not only to family concerned but also to society.

Terms of Domestic Violence

The variety of terms have been used to describe domestic violence, such as "domestic abuse", "domestic assault", "intimate partner violence", "partner abuse" family violence, martial dispute", "wife beating", "spouse abuse", and "battering", are often used interchangeably.⁵

"Domestic" identifies the setting of the act, that is, in a marital or intimate cohabiting relationship, in the home. "Violence" is used because this is not a question of minor arguments or "disputes" but, rather, intentional, hostile, and aggressive physical or psychological acts.⁶

Most of the people tend to identify violence as only murder or homicide and serious physical assault. However, violence also consists of pushing, shoving, grabbing, slapping, intimidating, name-calling, physical or emotional threats, and sex without consent of the spouse or partner.

Common to all definitions of domestic violence used by some legal professionals is "a pattern of coercive behavior used by one person to control and subordinate another in an intimate relationship".⁷

Types of Domestic Violence

There are various types of domestic violence. Mainly they may be categorized as physical, psychological, sexual and economic abuse. Many time all four occur in the same relationship, but sometimes only one kind of abuse may be occurring. However, emotional abuse comes along with every kind of abuse. The more frequent the vio-

⁴. Department of Health, *Secure Futures for Women: making a difference* London, 2004, http://www.dh.gov.uk/prod_consum_dh/groups/dh_digitalassets/@dh/@en/documents/digitalasset/dh_4060445.pdf

⁵. Margi Larid McCue, *Domestic Violence: A Reference Handbook*, 2nd ed., contemporary world series, ABCCLIO Ltd, 2008, p.2-3

⁶. Albert R. Roberts, *Helping Battered Women: New Perspective and Remedies*, Oxford University Press, Inc., 1996, p.68

⁷. Margi Larid McCue, *supra* note 5, p.3

lence happens, the more serve the violence's nature. Likewise, the longer that violence continues over months and years, the more serious and dangerous it becomes.

(1) Physical Violence

Physical violence includes acts that are perceived as having the intention of producing bodily harm or injury.⁸

(2) Psychological Violence

Psychological Violence is any use of words, voice, action or lack of action meant to control, hurt or demean another person.

(3) Sexual Abuse

Sexual abuse or sexual violence consists of having sex with the partner by use of physical force, threats, intimidation, manipulation or putting pressure on the person to perform any sexual act against one's will.

(4) Economic Abuse

Economic abuse is the use of financial or monetary resources of the partner or of the partnership without the partner's free consent.

Causes of Domestic Violence

What are the causes of domestic violence? And when does it begin? Spousal violence can start at any stage of the relationship, even after several years into the relationship. It can also occur at any time during or after the spousal relationship. There is no single definitive "cause" of domestic violence. There may be many different contribution factors, at the individual characteristics of the violence perpetrator, societal and cultural levels.

There are misunderstandings about the causes of domestic violence. Some people blame the victim for causing the domestic violence. Some people believe that it is the batterer's⁹ inability to control his or her anger. Other people think that problems such as martial, financial, or drugs and alcohol are the causes of domestic violence.

Some of the commonly cited causes of domestic violence include patriarchy and machismo; traditional, cultural and religious beliefs and practice that conferred the title of the head of household on men. However, while domestic violence may be exacerbated by particular social structures, value systems and traditions, it is rooted fundamentally in unequal power relations. Women's lack of social status and power, accepted gender roles and reinforce their subordinate position.

⁸. Nancy A. Crowell and Ann W. Burgess, *Understanding Violence against Women*, National academy press, 1966, p.14

⁹. Mangal Dan Dipty, *supra* note 1, pp.33-34

Consequence of Domestic Violence

Domestic violence adversely affects victims, family members, perpetrators, communities and states on profound emotional, physical, psychological and economic levels. Abused victims and related persons experience fear, lack of the self-confidence and are helpless, confused and may even exhibit suicidal tendencies. Of course, it is not only dangerous to the parties concerned but also to persons who are not directly involved, such as, the children, elders, and other family members. Once the violence has been committed, for whatever reason, we should know that it may occur again.

A Global Concern

Domestic violence is a serious problem faced by society around the world. Since the 1970s, the efforts of the United Nations have paved the way for the determination of international norms and standards on domestic violence against women. Violence against women has increasingly been recognized as a human rights concern. There have been several meetings, seminars and conferences within the last two decades. In 1979, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) was adopted by the United Nations. The primary goal of CEDAW is to eliminate discrimination against women and to promote a respect for human rights throughout the world.

The spirit of the Convention is rooted in the goals of the United Nations. During the 1993 World Conference on Human Rights in Vienna, the term "women human rights" was officially pronounced and it was the product of the intensive efforts by the women's movements.¹⁰

In the Declaration on the Elimination of Violence against Women (DEVAW) adopted in 1994, the term " violence against women" was defined as follows;

*"Any act of gendered-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or private life."*¹¹

This Declaration urges the States to end violence against women and to prevent the use of any custom, tradition or religion as an excuse to maintain the problem. This has enabled the establishment of a mechanism that can thoroughly examine the concept of violence against women throughout world. In the Declaration, it mentions:

*" States should condemn violence against women and should not invoke any custom, tradition or religious consideration to avoid their obligations with respect to its elimination"*¹²

¹⁰. Bonita Meyersfeld, *Domestic Violence and International Law*, Hart Publishing Ltd., 2010, pp. 19-21

¹¹. The Declaration on the Elimination of Violence against Women, Art: 1

¹². *Ibid*, Art: 4

The Fourth World Women's Conference in Beijing (1995), known as the Beijing Platform for Action, determined 12 critical areas and the eradication of violence against women has been considered as one of the critical areas. In this Congress, it also states that:

" In many cases, violence against women and girls occurs in the family or within the home, where violence is often tolerated. The neglect, physical and sexual abuse, and rape of girl children and women by family members and other members of the household, as well as incidence of spousal or non-spousal violence, often go unreported and are thus difficult to detect. Even where such violence is reported, there is often a failure to protect victims or punish perpetrators. "

When observed, the international instruments mentioned above, all the States parties must make their efforts for more positive role and responsibilities. They must promote the effective strategies to address the problem of domestic violence against women. When more and more countries recognized the domestic violence as a particular form of discrimination against women, they began to find out a legal solution and tried to adopt specific legislation.

Dealing with Domestic Violence in Myanmar

In Myanmar domestic violence is regarded as a "private" or "family" affair. Individually, Myanmar women are taught to be polite and gentle, to keep their decency as their lives, to do housework and to be strictly faithful to their husband. When encountered any quarrel or fight between husband and wife, the women mostly contend themselves that, as a Myanmar proverb "*lin-nhint-maya, shah-nint-thwa*", or "the tongue and teeth", the couples are as close as to clash often.¹³

Myanmar customary law also recognized men's superiority over women. The *Dhammathats* known as customary disciplines-written by monks and men-sometimes describes the husband as the lord and master of the home.¹⁴ As a significant example of men's power over women, the *Dhammathats* recognized the husband's power of moderate chastisement with a light cane or split bamboo to his wife. Although such practice is no longer recognized by the courts, it was recognized for a certain period.

There is no doubt that Myanmar society seems to give favour on male

¹³. Mi Mi Khaing, *The World of Burmese Women*, Zed Books Ltd., 1984, p. 18

¹⁴. Maung Maung, Dr, *Law and Custom in Burma and the Burmese Family*, The Hague, Martinus Nijhoff, 1963, p.47

dominance while the role of women is disregarded. Men always think themselves that they are much superior to women and women are inferior to them. This assumption leads to bullying of men to their partners in some situations and women are at the same time used to keep their pain and sorrow secretly. Moreover, most women who are abused tend to ignore the situation once they reconcile with their husbands especially if they are fully dependent on their husbands. If they bring their husband to the justice, they may not have enough money to spend for their daily expenses particularly when they have children. One more factor is that women in Myanmar keep it in their mind the nature of violence, or even in some torture, they usually presume it is a normal incident which usually occurs in a family and they regard it should not be displayed in public.

There are no official statistics on the problem, it is difficult to estimate any figures of the domestic violence in Myanmar. Finding from the "Myanmar National Committee for Women's Affairs (MNCWA) survey indicated that the main causes of violence in Myanmar are financial problems, alcohol, disharmony with in-laws and adultery. Other causes are unemployment, lack of education of husband and wife, early marriage, and large family size. Moreover, the research findings revealed that mental violence ranges from 4% to 21% and physical violence ranges from 3% to 15%.¹⁵

According to the research made by Dr. Nilar Kyu* in 2004, among 286 women who lived in Mandalay (the former capital of Myanmar), 27% of women experienced physical assault and 69% of women experienced psychological aggression by their intimate partner. When we look into the nature of violence in detail, 62% of the women had minor psychological aggression and 33% were in severe psychological aggression; while women were having severe physical assault about 17%, there were 25% of women who had minor physical assault; while 52% of women were being felt for shouting, yelling, 40% of women were insulted and 38% of women were done or said something spiteful and stomped out of room. However, 6% of the total sample had been up by their partners or, in some cases, their partners had actually used weapons against them. The fact that the incidence rate for total strife is equal to the rate for psychological aggression indicates that

¹⁵. MNCWA, *Status of Myanmar Women, 2001*, <http://mncwa.tripod.com/mncwa/id8.html>, accessed on 3 August 2010

*Dr. Nilar Kyu is a scholar from Myanmar, and she submitted a dissertation paper for Violence against Women in Myanmar to Graduate School of Education and Human Development in Nagoya University in 2004 for the Degree of Doctor of Philosophy

women who experience physical assault also experienced one or more acts of psychological aggression.¹⁶ Whatever the nature of violence experienced by the victims or women, there are several causes likely to be happened. Result indicated that personal experience of parental violence, husband's unemployment, frequent alcohol use and deceived into marriage without truly knowing the partner were associated with increased risk of violence.

Response to the Problem

Myanmar became a party to the CEDAW in July 1997.¹⁷ In order to promote and protect the rights of women and girls, the Government has established Myanmar National Committee for Women's Affairs (MNCWA) in 1996 as a national machinery to carry out the Beijing Declaration and platform of Action. In addition, the Myanmar Women's Affairs Federation (MWAFF) as established in 20 December 2003 to take effective measures of women's affairs in implementing the principles and guidelines laid down by the MNCWA. The Women's Affairs organizations were formed in all States and Divisions down to the grass-roots level to carry out the activities in order to promote its functions comprehensively and widely for the advancement of women.¹⁸

In Myanmar, violence against women and girls do not pose a major problem. Although, it is one of the priority areas of concern of the MFWA, as it can affect women's health and hinders the advancement of women. The Subcommittee on the violence against women has taken integrated measures to prevent and reduce violence against women, to provide help and to rehabilitate the victims of violence.

Laws relating to Domestic Violence

Up to now there has been no specific law to deal with the domestic violence in Myanmar. Only the conventional laws, such as criminal law and civil law and the

¹⁶. Nilar Kyu and Astuko Kanai, *prevalence, Antecedent Causes and Consequences of Domestic Violence in Myanmar*, *Asian Journal of Social Psychology*, Vol.8, 2005, pp. 244-246

¹⁷. 23rd Special Session of the United Nations General Assembly, *Women 2000: Gender Equality, Development and peace for The Twenty-First Century*", <http://www.wwan.cn/womenwatch/daw/followup/beijing+5stat/statements/myanmar6.htm>, accessed on 5 May 2010

¹⁸. The 42nd CEDAW Session, 27 October, 2008, *Oral Statement by the Women of Burma to the CEDAW Committee*, <http://www.womenofburma.org/Statement&Release/BURMA-CEDAW-Oral-Statement.pdf>, accessed on May 2, 2010

customary law are running for domestic violence. When a victim encounter with the domestic violence and the violence is too extreme to tolerate anymore, victim usually take criminal action upon the perpetrators. Ordinarily, the victims usually take civil action, or divorce suit for the grounds of domestic violence. The practice of protection order or cannot be seen for those victims who are in need of immediate help.

Conclusion

Concerning with domestic violence, all countries in the ASEAN region have either acceded to or ratified CEDAW, and adopted the Declaration on the Elimination of Violence in the ASEAN¹⁹ region in 2004. This instrument recognizes that violence against women violates and impairs their human rights and fundamental freedoms. Until now, eight out of the ten countries in the ASEAN region have enacted special laws and provisions on domestic violence except Brunei Darussalam and Myanmar. In order to prevent and control future domestic violence, Myanmar has to cooperate with regional counterparts by discussing ways of drafting, implementing and monitoring for domestic violence offences.

To effectively control, prevent and eliminate the epidemic of domestic violence in Myanmar, it has to be built up a comprehensive legislative framework that incorporates criminal sanctions, civil remedies, administrative measures and preventive mechanism in accordance with guideline principles of international documents and lessons learnt from the countries which have much experienced in dealing with such a hidden and horrific offence.

Dr. Khaing Khaing Lay

¹⁹. The Association of South East Asian Nations was established in 1967, and it is made up of ten member countries today. Myanmar became a full-fledged member of ASEAN on 23 July 1997.

Independent Judges, Dependent Judiciary

Htin Lynn (Judiciary)

The Court has neither the Power of the Purse nor the Sword but only Judgment, that is, "the Power of Opinion"

This is not just a form of rhetoric in political terms but an assurance made by Alexander Hamilton in the Federalist 78 that "the judiciary, having neither purse nor sword, is the least dangerous branch and thus, poses no threat to liberty".

It is remarkable that the justification for this conceptual framework as a constitutional arrangement has its origin in the struggle for judicial independence throughout the common law history.

It goes without saying that England and United States come forwards as they play a leading role in the common law world.

In England, there were periods where the transformations took place from the Divine Right of Kings to a form of constitutional monarchy and responsible government.

Sir Edward Coke, in his struggle against James I, contended that

The common law courts ought to be subject not to the king and his personal will, but solely to the precepts of law. As the king had no knowledge of the science of law---- especially of the 'artificial reason' of the common law, he was entitled neither to deliver justice by himself nor to give orders to the judges appointed by him.

He then asserted in his presentation that judges are independent from politics because, and in as much as, they are dependent on law.

Especially, the Act of Settlement of 1701, which was seen as the basis of judicial independence, made possible the beginning of judicial independence. As a result, judicial tenure during good behavior was made ascertained and judicial salaries were later established by the legislation of 1825 and 1832. Previously,

judges in England enjoyed the right to fees, as a form of lucrative income, and it drew no attention until after the said legislation. Moreover, the significance of what this Act provided was judges were not to be dismissed without addresses by both Houses of Parliament.

This kind of structure, giving a measure of protection to the judiciary and keeping the executive out of the legislature, was taken as the balance of powers. This balance of powers was what the English had opted for, rather than the American model, the separation of powers.

As Lord Simon of Glaisdale put it:

What we had was not separation of powers but something far more subtle and far more valuable—a balance of powers. It is no use separating your executive if it has powers over the individual which are considered inordinate. The executive's powers should be balanced by that of the legislative and the judicature. This is threatened by advocacy of a system purely based on separation of powers. It is a balance of powers that will vouchsafe liberty of the subject and individual rights.

This rhetoric remained in theory, though, had lived longer than the reality. In reality, England, known as parliamentary democracy, has no written constitution and parliamentary sovereignty had been overpowering.

In Parliament, House of Lords presided over by the Lord Chancellor had been seen as the final court of appeal. And it thus made the English judges difficult to have an institutional concept of judicial independence, based upon a notion of separate branch of government.

Notwithstanding there had been non-existence of judicial independence institutionally, English judges claimed to have been individually independent. And it is like reading between the lines of the notion of judicial independence in England.

It was not long after the Constitutional Reform Bill was introduced the debate over it had become intensified and focused on. As a result, a possible scenario had loomed large; the abolition of the Lord Chancellor, the establishment of a Supreme Court and the removal of the Law Lords from the legislature.

As it turned out the Lord Chancellor was left out of the picture. And former Law Lords, who in fact were judges, sitting in the legislature, are reinstated in their proper place; a new Supreme Court set up recently.

Up to now, England remains being the centerpiece of commercial litigation primarily thanks to the judicial reputation for integrity, impartiality and technical competence.

Unlike England, United States came up with a different story. To begin with, the thirteen former British colonies after declaring their independence had created a new form of government with the ratification of the Constitution in 1789. And the kind of government created was premised upon the federalism in that powers between the national and state government are divided. As a result of that each state has its own court system.

As James Wilson was quoted as saying that____

"Governments, in general, have been the result of force, of fraud, and accident. After a period of six thousand years has elapsed since the creation [,] the United States exhibits to the world the first instance of a nation.... assembling voluntarily, deliberating fully, and deciding calmly concerning the system of government under which they wish that they and their posterity should live."

It is to say that the United States was then the only country in the world with a government founded explicitly on the consent of its people. According to Cass Sunstein, a republic of reasons "for the first time."

In the course of establishing a government, which was based on the popular consent the framers of the Constitution still had a serious concern over the division of authority within its structure. Their concern was to prevent a concentration of too much power within one branch of government. Because tyranny as it was known by nature was the result of concentration of powers.

With a great deal of consideration they had worked out a system of checks and balances between the legislative, executive, and judicial branches. Accordingly, each branch is given independent powers but these are shared with the other branches so as to enable them to check one another. This indeed was not what it seemed inherent to the original idea of the framers but rather, Montesquieu, who introduced this concept of separation of powers in this "*The Spirit of the Laws*", had clearly explained and later the framers employed it in the state constitutional conventions.

The framers believed that this system of checks and balances coupled with the concept of separation of powers was central to the idea of fostering the rule of law. And the concept of separation of powers embodied in the constitution was

fundamental to the understanding of the government order.

As to the independence of judiciary Alexander Hamilton asserted that the judiciary must have independence in this system of separation of powers. To be independent, it should be given life tenure during good behavior. Since the judiciary was the least dangerous branch compared with the power of the purse given to the Congress and the power of the sword given to the presidency.

On top of it, the courts, by virtue of the concept of separation of powers, were given the power to overrule constitutional violations of the other branches of government. It is called judicial review, known as a concept of a judicial power, by which the courts can hold acts of all other branches and levels of government null and void and non-enforceable if they are found to be in violation of the Constitution.

The first exercise of judicial review by the U.S. Supreme Court was the case of *Marbury v. Madison* (1803), and in that case Chief Justice John Marshall help that in cases of conflict between a constitutional provision and an act of Congress the constitutional provision must prevail because it is the more fundamental law that the courts are sworn to uphold.

It was the force of an unimpeachable precedent given to the judicial review by Chief Justice John Marshall, and he was thus regarded to have been the founding father of judicial review. And his opinion in *Marbury* was hailed as a milestone in respect of the judicial independence.

In spite of that, the struggle for judicial independence had lived through the attempts to pack the court by the executive to expend its powers. However, the Supreme Court had overcome those attempts to undermine its independence, and its success was to be attributed to the commitment of the judges. As it could not have overcome those attempts without the judicial capacity notwithstanding there have been an institutional independence.

With this attribution of judicial capacity to judges, judges are subject to law and judicial duty. This is called judicial accountability. When it comes to judicial independence judicial accountability should not be left out. These two principles must be in parallel so as better to see there is a corresponding result.

Since it is a duty of judges to decide in accord with the law of the land in all of their decisions, not merely when engaged in judicial review. In doing their duty, they enjoy a power to enforce constitutions and protect rights, while deciding their

cases, judges must expound the law. These two ideals, which judges must adhere to, are utmost importance.

As the struggle for judicial independence is taken as a justification for "the rule of law" judges are required to be independent both individually and institutionally. For the independence of the judiciary depends more upon the independence and integrity of the legal profession than upon any other single factor.

Therefore, like all power, the power thus put in their hands is great, and subject to abuse; yet we are not to flinch from granting it. **In the long run "there is no guaranty of justice," says Ehrlich, except the personality of the judge."**

Htin Lynn (Judiciary)

References

- **The English Judges**
Their Role in the Changing Constitution
By Robert Stevens (2005)
- **The Federalist Papers**
By Alexander Hamilton, John Jay, and James Madison
- **The Partial Constitution** (By Cass R. Sunstein)
Cited in The Constitution and the Pride of Reason By Steven D. Smith
- **L' Esprite de Lois (The Spirit of the Laws)**
By Montesquie
- **Law and Judicial Duty**
By Philip Hamburger (2008)
- **The Nature of Judicial Process**
By Benjamin N. Cardozo (2005)

ကြော်ငြာ

စာရေးသူများသို့ -

- ၁။ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်မှထုတ်ဝေသော တရားရေးဂျာနယ်များ၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် တရားစီရင်ရေးရာ၊ ဥပဒေရေးရာတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသော ဆောင်းပါးစာမူများ ရေးသားပေးပို့နိုင်ပါသည်။
- ၂။ စာမူများအား မြန်မာဘာသာဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်းကောင်း ရေးသားနိုင်ပါသည်။
- ၃။ စာမူတစ်ပုဒ်အတွက် မူရင်းစာမူနှင့်အတူ မိတ္တူတစ်စောင် ပူးတွဲပေးပို့ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်တိုင် ရေးသားကြောင်းနှင့် ယခင်က မည်သည့်စာစောင်၊ မဂ္ဂဇင်းတွင်မျှ ဖော်ပြဖူးခြင်းမရှိကြောင်း ဝန်ခံချက်လည်း ပါရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။
- ၄။ စာမူများအား တရားရေးဂျာနယ်၊ စာတည်းအဖွဲ့၊ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ နေပြည်တော်သို့ စာရေးသူကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စာတိုက်မှဖြစ်စေ ပေးပို့ရန်ဖြစ်ပြီး စာရေးသူ၏ နေရပ်လိပ်စာအပြည့်အစုံဖော်ပြပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။
- ၅။ ရွေးချယ်ခြင်းမခံရသော စာမူများအား ပြန်လည်ရယူလိုပါက စာရေးသူကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြန်လည်ထုတ်ယူနိုင်ပါသည်။

တရားရေးဂျာနယ်၊ စာတည်းအဖွဲ့

အမှားပြင်ဆင်ချက်

၂၀၁၂ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော တရားရေးဂျာနယ် အတွဲ(၃) အမှတ် (၂)တွင် ဆောင်းပါးရှင် မောင်တင်မင်း (ရှေ့နေ) ရေးသားသော " တရားလိုသည် မည်သည့်သက်သာခွင့်ကို ရထိုက်ပါသနည်း " ဆောင်းပါးစာမျက်နှာ ၄၉ စာကြောင်းရေ ၁၂ ပါ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၁၇ နည်းဥပဒေ (၇)အစား **တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၇ နည်းဥပဒေ (၇)** ဟုလည်းကောင်း၊ စာကြောင်းရေ ၂၆ ပါ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၇ အစား **တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၇ နည်းဥပဒေ (၇)** ဟုလည်းကောင်း၊ စာမျက်နှာ ၅၀ စာကြောင်းရေ ၂ ပါ " အဆိုလွှာ၌ လုံးဝဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော သီးခြားအကြောင်းအရ ယင်းသက်သာခွင့်ကို ခွင့်မပြုနိုင်ပေ" စကားရပ်အစား "အဆိုလွှာ၌ သီးခြားဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော ခြားနားသည့် အခြားအကြောင်းအရ သက်သာခွင့်ကို ခွင့်မပြုနိုင်ပေ" ဟုလည်းကောင်း ပြင်ဆင်ဖတ်ရှုပါရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

တရားရေးဂျာနယ်ထုတ်ဝေရေးအဖွဲ့

တရားစီရင်ရေးသောင်ပုဒ်

● ဥပဒေနှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ပါ။

● မှန်မှန်နှင့် မြန်မြန် စီရင်ပါ။

● လုပ်ထုံးညီညီ ဆောင်ရွက်ပါ။

● လာဘ်ပေးလာဘ်ဖျာ ကင်းရှင်းပါ။

● ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဖြင့်
တရားရုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းပါ။